

**Уважаеми пътници,
Добре дошли на борда на *България Ер*!**

Единственото, което обърква познанията ми, е моето образование, казва Алберт Айнщайн. Нищо, което си струва да се научи, не може да бъде преподадено, допълва Оскар Уайлд.

Изобило открай време отношението ни към институциите, които ни подготвят за живота като възрастни индивиди, се отличава с известна снизходителност. Но може би е време да променим това, защото образованието никога не е било толкова важно, колкото е в наши дни. Когато Финландия започна да провежда мащабни (и скъпи) реформи в образователната си система през 80-те, Брутният ѝ вътрешен продукт не надхвърляше 50 милиарда долара (колкото този на България днес). Сега, две добре образовани поколения по-късно, той е над 250 милиарда – удивително постижение за нация от пет милиона души и без особени

природни богатства. Има още безброй доказателства, че доброто образование е най-важният стълб на икономическия растеж. Тъкмо затова решихме да посветим на тази тема мартенския брой на бордното си списание – за да напомним още веднъж, че инвестицията в следващите поколения е инвестиция, която винаги се отплаща богато.

Желая ви приятен полет!

*Янко Георгиев,
Изпълнителен директор*

**Dear Passengers,
Welcome aboard *Bulgaria Air*!**

The only thing that interferes with my learning is my education, Albert Einstein says. Nothing that is worth knowing can be taught, Oscar Wilde adds.

Our attitude towards institutions that prepare us for life as grown up individuals has always been characterized by a certain condescension. It's perhaps time to change that, as education has never been as important as it is nowadays.

When Finland started implementing large-scale (and expensive) reforms in the educational system in the 80's, its Gross domestic product didn't exceed 50 billion dollars (the same as the current GDP of Bulgaria). Today, two well-educated generations later, it's over 250 billion – an amazing achievement for a five-million people nation without particular natural resources.

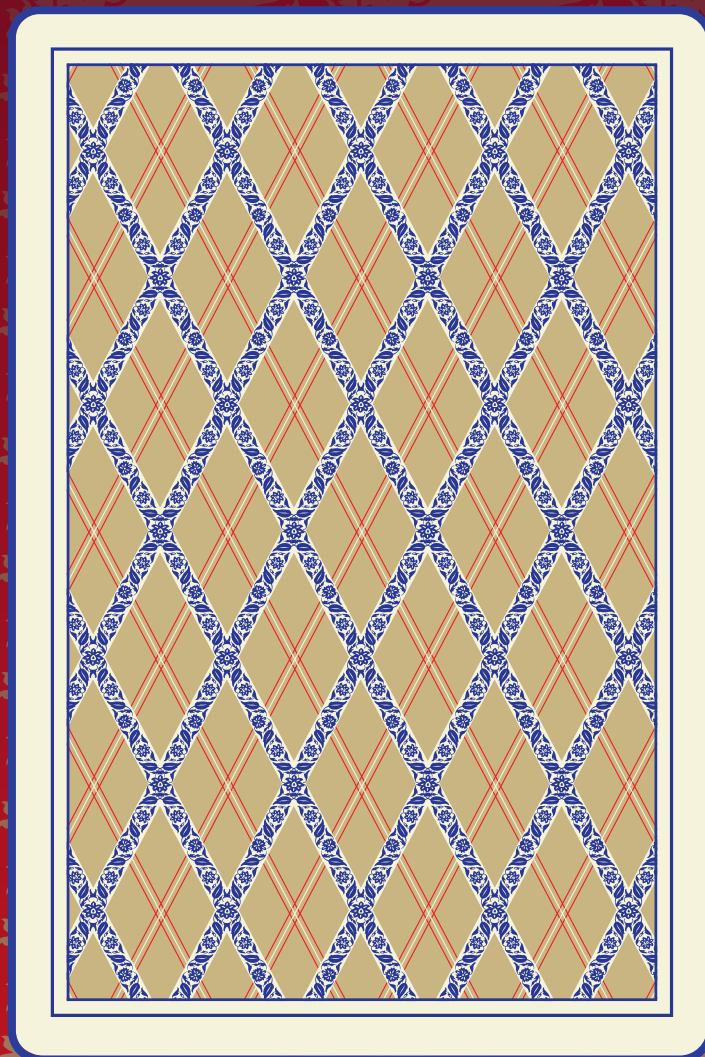
There's much more evidence that good education is the most important pillar of the economic growth. That's why we decided to dedicate the March issue of its inflight magazine to the subject – to remind once again that the investment in the next generations is an investment that is always richly repaid.

I wish you a pleasant flight!

*Yanko Georgiev
CEO*

А ЕДИН ЧАЙ С КРАЛИЦАТА?

ЛОНДОН

от
€

77

еднопосочна
цена

от
€

161

двупосочна
цена

Цената е крайна, валидна за тръгване от София и включва: всички такси, 1 бр. ръчен багаж до 10 кг + 1 бр. дамска чанта/лаптоп, кетъринг на борда, безплатен check-in. Чекиран багаж може да се заплати преди полет на летище или в офис на издателя на билета. Цена на първо парче багаж до 23 кг - 20 евро на посока.

Авиокомпанията предлага цени и с включен чекиран багаж.

Вижте всички предложения и резервирай на www.air.bg

България Ер
Национален Превозвач www.air.bg

ПРИЯТЕН
ПОЛЕТ

ПРИЯТНИ
ЕМОЦИИ

www.air.bg

**13 | BUSINESS
ECONOMY**

**47 | ANALYSIS
POLITICS**

**69 | SCIENCE
TECHNOLOGY**

**91 | TRAVEL
LIFESTYLE**

**30 | Страхове от
евро то тласкат
имотите нагоре**

Силвия Веселинова,
собственик и управител
на "Идея Билдингс", пред
Bulgaria ON AIR

**56 | Онова специално
място в ада**

Вреxit е в ръцете на
политици, загрижени
единствено за
кариерата си

**72 | 5G бъдещето:
толкова близо,
толкова далеч**

Следващото поколение
мобилни мрежи е изпра-
вено пред всевъзможни
спънки

**108 | Кулинарните
традиции на
Балкана**

От троянската
сливовица до
тетевенската
саламура

**34 | Fears of the Euro
Push Up the Real
Estate Market**

**60 | That Special Place in
Hell**

**74 | The 5G Future: So
Close, So Faraway**

112 | Balkan Culinary

**14 | Числа и лица
Figures & Faces**

16 | Второ мнение

18 | A Second Opinion

**22 | Разплащания в
бъдеще време**

**25 | Payments in the Future
Tense**

**40 | Имигранти срещу
заплащане**

**42 | Immigrants against
payment**

**48 | Защо Полша плаща
по 116 евро на
дете?
Why Poland pays 116
Euros per child?**

50 | Правото да лъжеш

54 | The Right to Lie

62 | Ex Machina

65 | Ex Machina

**78 | Сбогом на
спирачките**

80 | Farewell to Brakes?

**82 | Светлините на
Женева
The Lights of Geneva**

**88 | Великолепната
осморка**

90 | The Magnificent Eight

**92 | Афиш
Poster**

**94 | Българските
крепости: Лютица**

**96 | Bulgarian castles:
Lyutitsa**

98 | Мемогът на Пикасо

102 | The Picasso Method

106 | Както ви харесва

107 | As You Like It

T+TISSOT

JULIANY

SOFIA: THE MALL, SOFIA RING MALL,
MEGA MALL SOFIA, PARADISE CENTER,
MALL OF SOFIA, SERDIKA CENTER,
70 RAKOVSKY STR, 53 GEN. SKOBELEV BLVD,
1 GRAF IGNATIEV STR. PLOVDIV: MALL PLOVDIV,
MALL MARKOVO TEPE.
ONLINE STORE: WWW.JULIANY.COM

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

THE INFLIGHT MAGAZINE

БОРДНОТО СПИСАНИЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР ИМА СРЕДНА МЕСЕЧНА АУДИТОРИЯ
ОТ НАД 100 000 ДУШИ, ИЛИ НАД МИЛИОН ЧИТАТЕЛИ ГОДИШНО

THE INFLIGHT MAGAZINE ENJOYS AN AVERAGE MONTHLY AUDIENCE
OF MORE THAN 100,000 PEOPLE, OR OVER A MILLION READERS PER YEAR

ГЛАВЕН РЕДАКТОР
Константин Томов
ktomov@bulgariaonair.bg

РЕДАКТОР
Кристина Нигохосян
cnigohosian@bulgariaonair.bg

ПРЕВОДАЧИ
Албена Манафска
"Radix"

АВТОРИ
Бойко Василев
Валери Ценков
Елена Кирилова
Ивайло Петров
Калин Ангелов
Калин Николов
Маргарита Спасова
Рагина Колева

ДИЗАЙН
33ND NEW

ИЗДАТЕЛ
ИНВЕСТИР МЕДИА ГРУП

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
Виктория Мумкова

ТЪРГОВСКИ ДИРЕКТОР
Леа Бакалова
lbakalova@bulgariaonair.bg

РЕДАКЦИОНЕН АДРЕС
1540 София, бул. Брюксел 1
office@bulgariaonair.bg
тел.: 02 448 40 70
www.bgonair.bg

БАНКОВА СМЕТКА

ISSN 1314-2216

IBAN: BG57 CECB 9790 1019 1023 03
BIC: CECBGB33
Банка „ЦКБ“ АД – клон Варна

EDITOR-IN-CHIEF
Konstantin Tomov
ktomov@bulgariaonair.bg

EDITOR
Cristina Nigohosian
cnigohosian@bulgariaonair.bg

TRANSLATORS
Albena Manafska
"Radix"

CONTRIBUTORS
Boyko Vasilev
Valeri Tsenkov
Elena Kirilova
Ivaylo Petrov
Kalin Angelov
Kalin Nikolov
Margarita Spasova
Radina Koleva

DESIGN
33ND NEW

PUBLISHER
INVESTOR MEDIA GROUP

CEO
Victoria Mitkova

MARKETING DIRECTOR
Lea Bakalova
lbakalova@bulgariaonair.bg

EDITORIAL ADDRESS
1540 Sofia, 1 Brussels Blvd.
office@bulgariaonair.bg
phone: (+359) 2 448 40 70
www.bgonair.bg

BANK ACCOUNT

Съгласно чл.7а, ал.1 от Закона за задължителното депозитиране на печатни и други произведения и за обявяване на разпространителите и доставчиците на медийни услуги (изм. и доп.ДВ бр.94 от 13.11.2018г.) действителен собственик на дружеството издател на списание "България он ер" е "Инвестор.БГ" АД, който публично дружество по Закона за публично предлагане на ценни книжа и е под надзора на Комисията за финансов надзор.

Viva!

CASINO

AT

SOFIA HOTEL BALKAN
THE LUXURY COLLECTION

BLACKJACK
AMERICAN ROULETTE
RUSSIAN POKER
CARIBBEAN POKER
TEXAS POKER
NOVO POKER
MAJOR POKER
NEWEST SLOT MACHINES

OPEN 24/7 FREE ENTRANCE & BAR

SOFIA HOTEL BALKAN
5, Sveta Nedelja Square 1000 Sofia Bulgaria
+359 (2) 981 5747; info@groupviva.com
www.vivacasino.biz

CONTRIBUTORS АВТОРИ

БОЙКО ВАСИЛЕВ е един от най-уважаваните телевизионни журналисти в България, водещ и продуцент на "Панорама" по БНТ. Доктор по социология, възпитаник на Софийския университет, специализирал е в Хайделберг, Германия. Автор е на десетки документални филми, включително "Деца на бащите", за който получи Голямата награда "Робер Шуман" за 2007 година.

BOYKO VASSILEV is one of Bulgaria's most renowned television journalists, and the host and producer of the talk show Panorama (broadcast on the National Bulgarian Television). He holds a Ph.D. in sociology, is a Sofia University alumnus, and has specialized in Heidelberg, Germany. He has authored dozens of documentaries, including The Children of the Fathers, for which he received Bulgaria's 2007 Robert Schuman Journalism Award.

ЕЛЕНА КИРИЛОВА е журналист в Инвестор.бг, който следи основно технологичните теми и авторските права. Освен това е водещ на UpDate - предаването за технологии по Bloomberg TV Bulgaria.

ELENA KIRILOVA is a journalist at Investor.bg who covers technology and copyright. She is also the host of UpDate - the technology show at Bloomberg TV Bulgaria.

★★★★★
GRAND HOTEL & SPA
PRIMORETZ
SINCE 1959

WELCOME AT YOUR
CONFERENCE AND
SPA DESTINATION

Where tradition comes to life ...

+359 56 8 12345 / info@hotelprimoretz.bg
www.hotelprimoretz.bg

DESTINATION BURGAS
SEA GARDEN

BULGARIA AIR И AIR ITALY СКЛЮЧИХА ПАРТНЬОРСТВО

BULGARIA AIR AND AIR ITALY
SIGNED A CODESHARE AGREEMENT

Bulgaria Air и Air Italy сключиха партньорство, с което ще предложат на клиентите си по-добри и удобни връзки между България, Италия, САЩ, Канада, Азия и Африка. По силата на новото codeshare споразумение, кодът "FB" на Bulgaria Air ще бъде поставен върху полетите на Air Italy между Милано Малпенза и Рим Фиумичино, Неапол, Олбия и Каляри (Сардиния), Палермо и Катания (Сицилия) и Ламеция Терме (Калабрия). Air Italy от своя страна ще постави своя "IG" код върху полетите на националния превозвач между Милано Малпенза и София, Варна и Бургас.

В същото време благодарение на ново търговско интерлайн споразумение пътниците на Bulgaria Air ще могат да пътуват с полети на Air Italy между Милано Малпенза и Лос Анджелис, Маями, Ню Йорк, Сан Франциско, Торонто, както и към десетки други дестинации на италианския превозвач в Азия и Африка.

Bulgaria Air and Air Italy have entered into a partnership to offer customers enhanced connectivity between Bulgaria, Italy, USA, Africa and Asia. Under a codeshare agreement, Bulgaria Air's "FB" code will be placed on Air Italy flights between Milano Malpensa and Rome Fiumicino, Naples, Olbia and Cagliari (Sardinia), Palermo and Catania (Sicily), and Lamezia Terme (Calabria). At the same time Air Italy's "IG" code will be placed on Bulgaria Air flights between Milan Malpensa and Sofia, Varna and Bourgas.

Moreover, thanks also to the interline commercial agreement, Bulgaria Air's passengers will benefit from single tickets for travel between Bulgaria and Air Italy's North-American and African destinations operated from Malpensa: Miami, New York, Los Angeles and San Francisco (both from April), Toronto (from May), Cairo, Dakar, Accra and Lagos.

НОВИТЕ СУТРЕШНИ ЛИЦА ПО BULGARIA ON AIR

THE NEW MORNING FACES ON BULGARIA ON AIR

Към харизматичния водещ на „България Сутрин“ Златимир Йочев се присъединява един от най-подготвените политически репортери в страната - Гергана Венкова. Всяка сутрин от 06:30 до 09:30 часа телевизионният тандем ще информира зрителите на Bulgaria ON AIR по всички актуални теми – с коментари от различни събеседници и експерти, с репортажи и включвания на живо от ключови места.

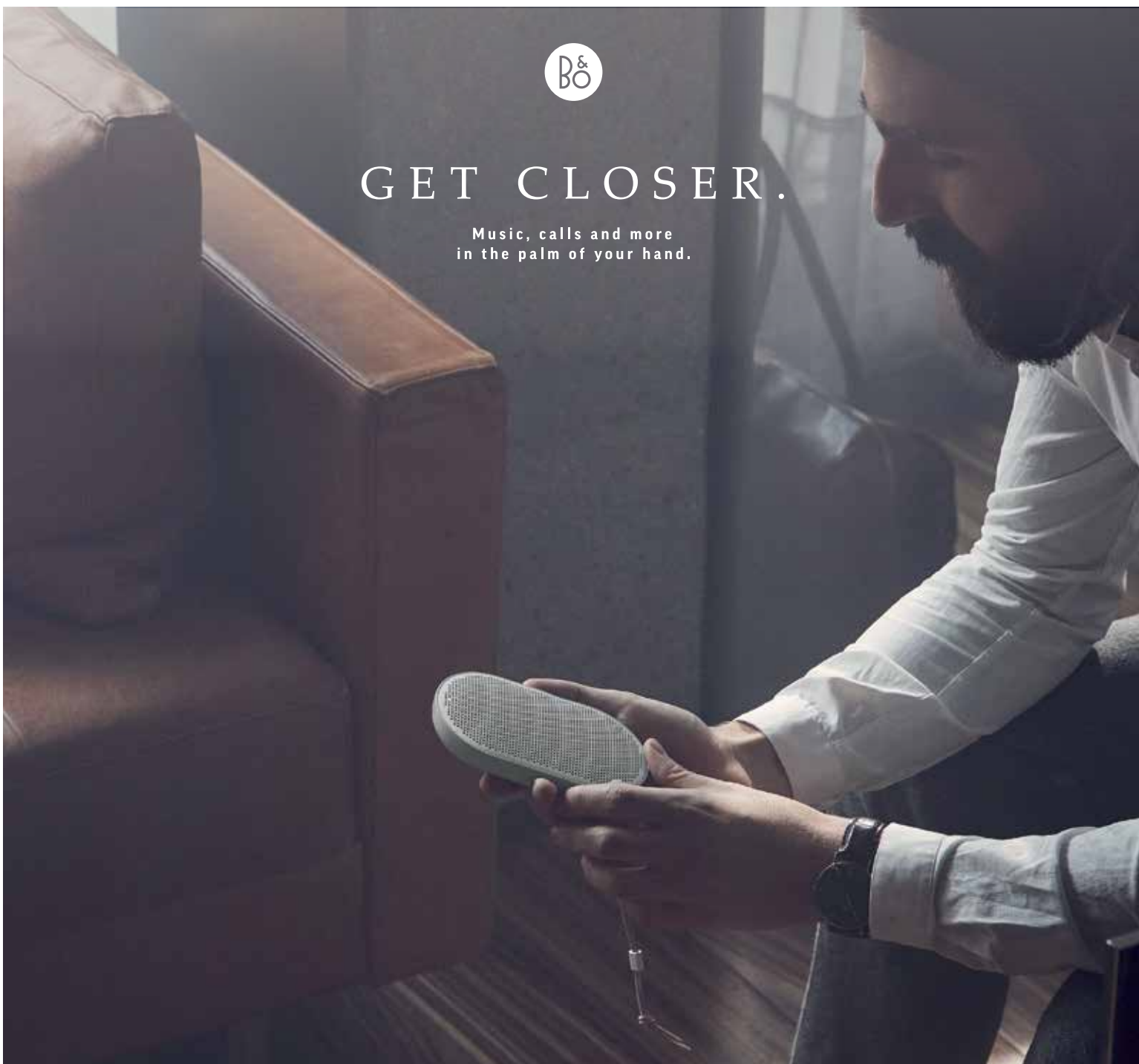
"Bulgaria in the Morning" charming host Zlatimir Yochev is joined by one of the most prepared political reporters in the country - Gergana Venkova. Every morning, from 06:30 to 09:30, the two of them will inform Bulgaria ON AIR viewers on all current topics - with comments from various experts, with news and live coverage from key locations.

GET CLOSER.

Music, calls and more
in the palm of your hand.

BANG & OLUFSEN

BANG & OLUFSEN BULGARIA – 10, OBORISHTA STR., 1504 SOFIA, BULGARIA
TEL. +359 2 8073757
EMAIL: sofia@beostores.com

40 | **ИМИГРАНТИ
СРЕЩУ
ЗАПЛАЩАНЕ**
WELL PAID IMMIGRANTS

16 | **ВТОРО МНЕНИЕ**
A SECOND OPINION

22 | **РАЗПЛАЩАНИЯ В БЪДЕЩЕ ВРЕМЕ**
PAYMENTS IN THE FUTURE TENSE

ЧИСЛА И ЛИЦА FIGURES & FACES

600 000 000

лева увеличение на капитала на задлъжнялата ТЕЦ "Марица Изток" 2 предвижда Българският енергиен холдинг, съобщи изпълнителният му директор Петьо Иванов. Без този ход, който обаче трябва да получи одобрение и от Европейската комисия, държавната електроцентрала ще трябва да бъде обявена в несъстоятелност. Дълговете ѝ към холдинга са около 1 милиард лева.

EN

BGN increase in the capital of the indebted Maritsa East 2 Thermal Power Plant envisages the Bulgarian Energy Holding, announced its Executive Director Petyo Ivanov. Without this move, which must also be approved by the European Commission, the state power plant will have to declare insolvency. Its debts to the holding are close to 1 billion leva. ■

12

са кандидатите, подали документи за строителството на магистрала "Струма" в участъка през Кресненското дефиле в посока към София. Стойността на обществената поръчка е 430 млн. лева, а сред кандидатите са водещи български компании като "Трейс Груп", "Главболгарстрой" и "Джи Пи Груп". Пътят трябва да бъде завършен преди 2023 година.

EN

are the candidates who have submitted documents for the construction of the Struma highway in the section through the Kresna Gorge towards Sofia. The value of the public procurement is 430 million leva and among the candidates are leading Bulgarian companies such as Trace Group, Glavbolgarstroy and GIP Group. The road must be completed before 2023. ■

532

гласа "за" срещу едва 22 "против" бяха достатъчни Европейският парламент да сложи край на високите такси за платежни услуги в страните извън еврозоната. До една година таксите за трансгранични плащания в страни като България трябва да се приведат в съответствие с таксите за национални плащания, както е в страните от еврозоната. Това означава, че таксите за преводи зад граница ще намаляят около десет пъти за клиентите на банки в България.

EN

votes "for" and only 22 "against" in the European Parliament were enough to put an end to the high charges for payment services in countries outside the eurozone. Within an year, bank taxes for cross-border payments in countries such as Bulgaria should be aligned with national payment fees, as is the case in eurozone countries. This means that the fees for transactions will decrease about ten times for the clients of banks in Bulgaria. ■

7

от търговските банки в България са завършили миналата година с печалба над 100 млн. лева, сочат данните на БНБ. Цялостната печалба на банковия сектор у нас за годината достига 1.678 милиарда лева. Най-голяма печалба постига "Уникредит Булбанк" (430 млн. лв), пред "Банка ДСК" (226.9 млн.) и Обединена българска банка.

Само три от опериращите в България търговски банки са на загуба за 2018 година: "Токуда банк", "ИНГ Банк" и "БНП Париба - клон София".

EN

commercial banks in Bulgaria posted a profit of more than 100 million leva for 2018, the BNB reported. The total profit of the banking sector in Bulgaria for the year reached 1.678 billion leva. UniCredit Bulbank reported the largest profit (430 million leva), followed by DSK Bank (226.9 million leva) and United Bulgarian Bank.

Only three of the commercial banks operating in Bulgaria reported a loss for 2018: Tokuda Bank, ING Bank and BNP Paribas – Sofia Branch. ■

Второ мнение

Българската икономика се справя добре според последния доклад на Еврокомисията. Но дали е достатъчно добре, за да посрещне евентуална нова криза?

Текст КАЛИН НИКОЛОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Уверената жена сама създава своя стил, неуверената има нужда някой да ѝ го подсказва, казваше навремето една френска модна икона. България е нещо като неуверена жена, когато става дума за икономическите процеси в Европа. Тя не може или не смее сама да оцени постиженията или провалите си. Вместо това се налага Европейската комисия да го прави вместо нея. Затова и всеки доклад от Брюксел се чака със затаен дъх. Редовният годишен анализ за страните от ЕС, публикуван в края на февруари, не беше изключение.

КАКТО ВИНАГИ, оценките на Брюксел получават толкова тълкувания, колкото са заинтересованите страни. Проправителствените анализатори наблягат на похвалите. За лидера на опозиционната БСП Корнелия Нинова докладът бил "най-тежкият удар, който е нанасяла Европа върху българското правителство" (заради констатацията, че по две трети от сигналите за съмнителни сделки, в които са замесени местни поли-

тически лица, няма "последващи действия"). Други скептици твърдят, че констатираният напредък на България е резултат от възходящия икономически цикъл в световен мащаб, и наблягат на забавените реформи в ключови сектори.

ПОГЛЕДНАТА ОБЕКТИВНО, оценката на Брюксел е по-скоро положителна, особено в сравнение с тази за Румъния. Макар северната ни съседка да има по-висок икономически ръст (4% срещу 3.2% за България), тя търпи много критики заради намесата на управлението във финансовия сектор, политическата и законодателна непредсказуемост и постоянното отслабване на борбата срещу корупцията. Румънците имат само "ограничен" напредък в изпълнение на специфичните препоръки за страната от предишния доклад.

При България напредъкът е окачествен като "известен". Около 9% от препоръките са изпълнени изцяло, по други 9% има "значителен" напредък, по 57% - известен напре-

дък, и само по 25% - ограничен или никакъв. Като "значителни" се оценяват постиженията за допълнително стабилизиране на банковия сектор след проверката на активите му през 2016. Капиталовата адекватност на банките в България е намаляла от 22.2% до 20.8%, но и така си остава много над средното за ЕС. Това всъщност е положителна новина: означава, че по-малко пари стоят блокирани в банките. В потвърждение на това комисията отчита сериозен ръст в кредитирането - от 7.6% за нефинансовите предприятия до 11.6% за жилищните кредити. Делът на необслужваемите заеми е спаднал от 16% през 2014 до 9.2% през миналата година, но и това все още е твърде висок показател, отбелязва докладът.

КАТО ЦЯЛО ИКОНОМИКАТА продължава стабилно да расте, отбелязва докладът на Европейската комисия. "Реалният БВП нарасна с приблизително 3.2% през 2018, обусловен от вътрешното търсене. Повишаването на реалните заплати доведе до

увеличаване на доходите и доверието на домакинствата, което стимулира частното потребление. Както публичните, така и, в по-малка степен, частните инвестиции допринесоха за ръста на БВП. Ръстът на потреблението в публичния сектор също се увеличи, най-вече в резултат на по-високите разходи за заплати и междинното потребление", се казва в текста. Инфлацията през 2018 е изчислена на 2.6%, но се очаква да намалее тази и следващата година. Докладът прогнозира 3.6% ръст на БВП през тази и следващата година.

Големият въпрос е дали несъмнено положителните резултати на България в последните години не биха могли да бъдат и по-добри. "Проблемът е, че не се възползваме в максимална степен от умерено добрия период, за да поставим по-добри условия и за напред", коментира Явор Алексиев, старши икономист от Института за пазарна икономика, пред Bloomberg TV Bulgaria. Според него спадът в БВП за миналата година (около -0.7% спрямо предварителните прогнози)

се дължи на трудния период за две икономики, които са водещи търговски партньори на България: Германия и Турция. "Българската икономика, която е силно интегрирана в Европейския съюз, е много чувствителна към промените в други страни-членки на икономическата общност", подчертава Алексиев. Растежът на германската икономика е сведен почти до нула, а обезценката на турската лира спрямо еврото (и рес-

Погледната обективно, оценката на Брюксел е по-скоро положителна, особено в сравнение с тази за Румъния

пективно лева) прави българския експорт твърде скъп за югоизточните ни съседи.

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ДОКЛАД ОТБЕЛЯЗВА известен напредък в още няколко области: събирането на данъците и публичните приходи, подобряване достъпа до труд на хората в неравностойно положение и осигуряването на приобщаващо образование. За сметка на това се отчита твърде скромнен прогрес в реформирането на държавните предприятия (без да се споменава в доклада, фокусът на критиката тук е основно към енергийния сектор). Това е тревожно, защото именно управлението на държавните предприятия е една от шестте ключови точки, по които ще бъде оценявана България за членство във валутния механизъм ERM II по пътя към еврозоната.

"Ограничен" е напредъкът и при достъпа до здравни услуги, както и правната реформа в областта на несъстоятелността и развитието на втори пазар за необслужвани кредити. ■

A Second Opinion

The Bulgarian economy is doing well according to the latest report of the European Commission. But is that well enough in order for it to meet an eventual new crisis?

By KALIN NIKOLOV / Photography SHUTTERSTOCK

The confident woman is creating her style herself, the non-confident one needs someone to suggest it to her, a French fashion icon used to say in her time. Bulgaria is similar to a non-confident woman, when it comes to the economic processes in Europe. She cannot or does not dare to assess her achievements or failures on her own. The European Commission has to do it for her instead. Therefore each report from Brussels is anticipated with bated breath. The regular annual analysis for the EU Member States, published at the end of February, was no exception.

AS ALWAYS, the assessments from Brussels are getting as many interpretations as are the interested parties. The governmental analysts are laying emphasis on the praise. To the leader of the oppositional Bulgarian Socialist Party Korneliya Ninova the report was "the most severe blow that Europe ever dealt against the Bulgarian government" (due to the ascertainment that with regard to two thirds of the signals for suspicious transactions, in which local political figures are involved, there are no "follow-up actions"). Other sceptics are maintaining that the ascertained progress of Bulgaria is a result of the ascending economic cycle on a global scale and are laying an emphasis on the forgotten reforms in key sectors.

VIEWED OBJECTIVELY, Brussel's assessment is rather positive, especially as compared to that of Romania. Although our northern neighbor has a higher economic growth (4% against 3.2% for Bulgaria), it has been subject to much criticism due to the state intervention in the financial sector, the political and legislative unpredictability and the constant weakening of the fight against corruption. The Romanians have just a "limited"

progress in implementing the specific recommendations for the country from the previous report.

With Bulgaria the progress has been characterized as a "certain" one. Around 9% of the recommendations have been implemented entirely, another 9% have a "significant" progress in connection with them, another 57% - certain progress, and only 25% - a limited one or none at all.

The achievements for additional stabilization of the banking sector after the verification of its assets during 2016 have been assessed as being "significant". The capital adequacy of the banks in Bulgaria has diminished from 22.2% to 20.8%, but it still remains way above the average one for the EU. This is in fact positive news: it means that less money stays blocked in the banks. In confirmation of this the Commission is reporting a serious growth in lending – from 7.6% for the non-financial enterprises to 11.6% for residential real estate loans. The share of the defaulting loans has been reduced from 16% in 2014 to 9.2% during the past year, but still this is quite a high indicator, the report is noting.

The capital adequacy of the banks in Bulgaria has diminished from 22.2% to 20.8%, but it still remains way above the average for the EU

OVERALL THE ECONOMY is continuing to grow steadily, the report by the European Commission is noting. "The real GDP has increased by approximately 3.2% in 2018, derived from the domestic demand. The increasing of the real salaries has led to an increase of the income and the trust of the households, which is stimulating the private consumption. Both the public and, to a lesser extent, the private investments, contributed to the growth of the GDP. The growth of the consumption in the public sector also increased, mostly as a result of the higher expenditure for salaries and the intermediate consumption", the text states. The inflation in 2018 has been calculated as amounting to 2.6%, but it is expected to diminish during this year and during the following one. The report is prognosticating a 3.6% growth of the GDP during the present and the following year.

The big question is if Bulgaria's undoubtedly positive results in recent years could not have been better. "The problem is that we are not taking advantage to a maximum extent of the moderately good period, in order to set better conditions henceforth as well" Yavor Aleksiev, senior economist from the Institute for Market Economics, is commenting in front of Bloomberg TV Bulgaria. According to him the downturn in GDP for the past year (around -0.7% as compared to the preliminary prognoses) is due to the difficult period for two economies, which are leading trading partners of Bulgaria: Germany and Turkey. "The Bulgarian economy, which is strongly integrated in the European Union, is very sensitive to changes in other countries which are members of the economic community", Aleksiev stresses. The growth of the German economy has been reduced almost to zero, and the depreciation of the Turkish lira against the euro (and the lev, respectively) is making the Bulgarian export too expensive for our southern neighbours.

THE EUROPEAN REPORT IS NOTING a certain growth in several more spheres: the collection of taxes and public revenues, improving the access to labour for the disadvantaged people and the ensuring of an inclusive education. On the other hand quite a modest progress is reported in the reforming of the State-owned enterprises (without it being mentioned in the report, the focus of the criticism here is mainly on the energy sector). This is worrying, because namely the governance of the State-owned enterprises is one of the six key points, in accordance to which Bulgaria will be assessed for membership in the exchange-rate mechanism ERM II on the path to the euro area.

"Limited" is what the progress with the access to healthcare services is too, as well as the legal reform in the field of insolvency and the development of a secondary market for non-performing loans. ■

SmartIT
Fintech native

ПРОМЕНЯМЕ ФИНАСОВАТА ИНДУСТРИЯ WE ARE CHANGING THE FINANCIAL INDUSTRY

SmartIT е технологична компания за разработка на fintech софтуер, финансови системи и платформи, и администриране на ИКТ инфраструктура. Има значим опит в България и страните от региона на Централна и Източна Европа. Компанията специализира в разработването и поддържането на комплексни корпоративни бизнес решения като ERP, Business Intelligence, FinTech платформи и други основополагащи и интегриращи софтуерни системи. В SmartIT работят над 110 служители в различни направления – софтуерна разработка, софтуерна и системна архитектура, QA, BI, бизнес анализ, управление на проекти, системна и мрежова административна, техническа поддръжка и други. Компанията има над 12 години опит в разработката и поддръжката на комплексни решения. Със системи на SmartIT работят повече от 7600 служители на клиенти в България, Румъния, Украйна, Полша и Македония. Компанията оперира с три офиса за разработка и поддръжка в България – в София, Пловдив и Варна, и с един офис в Киев, Украйна. Управлението и централният офис на SmartIT е в София, където работят по-голямата част от служителите.

SmartIT is a tech company active in the development of fintech software, financial systems and platforms, and ICT infrastructure administration. It has significant experience in Bulgaria and the CEE region. The company specializes in the development and support of complex corporate business solutions such as ERP, Business Intelligence, FinTech platforms and other core and integration software systems. SmartIT employs over 110 people in various fields – software development, software and system architecture, QA, BI, business analysis, project management, system and network administration, technical support, etc.

The company has an experience of over 12 years in the development and support of complex solutions. SmartIT's systems are used by over 7,600 employees of our clients in Bulgaria, Romania, Ukraine, Poland, and Macedonia. The company operates through three development and support offices in Bulgaria – in Sofia, Plovdiv, and Varna, and one office in Kiev, Ukraine. SmartIT's headquarters are based in Sofia, where most of its employees are concentrated.

ЕДИН ДЕН НА...

Александър Колчев е Software Development Manager в SmartIT, организацията която стои зад софтуера на компаниите от групата на MFG, между тях дружествата за небанково кредитиране Easy Credit, Viva Credit, Бяла карта, Fintrade, Prospect Capital, Агенция за контрол на просрочени задължения. Среცнахме се с Алекс, за да научим повече за живота „зад кадър“ в SmartIT, за предизвикателствата пред специалистите в компанията, както и за мотивацията да работиш за финансовото включване на всички хора.

Какво прави офисът и работната атмосфера в Smart IT различен от всеки друг офис в България и по света?

Съвкупността от качествата на всеки един служител в SmartIT, знанието, което сме натрупали за финансовия софтуер през годините, фирмената ни култура и ценности, това че работим в средна компания, но сме част от огромна група, както и пряката взаимовръзка с партньорите ни и синхронът, който се стремим да градим с тях, ни прави уникални.

Защо софтуер, и по-важното - защо финансов софтуер?

Представете си, че имате магическа пръчка, с която можете да правите всичко – да създавате нови неща, да разрешавате проблеми, да превръщате в реалност свои или чужди идеи и мечти. Не е необходимо нищо друго, освен това да знаете как да използвате магическата пръчка. Възприемам програмирането като изкуство. Както една мелодия може да бъде аранжирана по много различни начини, така и гадена логика може да бъде имплементирана по различни подходи – зависи от стила на програмиста. За разлика от всяко друго модерно изкуство обаче, програмирането е това, което ще изкачи човечеството до следващото високо стъпало.

И все пак, защо финансов софтуер?

Защото предизвикателството е голямо! Работиш по реални и сложни проблеми, с които предизвикваш способностите си ежедневно. Виждаш как създаваш нещо с ръцете и мозъка си, и със следващия релийз влиза в употреба и се използва от хиляди хора. FinTech е динамична среда, която се развива с не по-бавни темпове от софтуерните технологии. Модерните FinTech практики и модели предизвикват и поставят под въпрос установените традиционни процеси. С развитието на икономиката, технологиите, демографията и навиците на всяко следващо поколение, се променят и възприятията на хората като потребители на различни услуги, съответно и начинът, по който можеш да достигнеш до тях. Стават все по-популярни алтернативните модели на финансовите услуги. Това, което може би винаги ще бъде от основно значение, е скоростта и достъпността на тези услуги. Финансовият софтуер и проек-

тите, по които работим в SmartIT, ни дават шанс да бъдем иноваторите, които движат FinTech индустрията в България и Европа и предизвикват установените традиционни процеси в сферата на финансите и кредитирането.

С кое от постиженията на екипа на SmartIT се гордееш най-много? С коя получена награда или публично признание?

Нещо, за което много се радвам, е, че сме много активни участници при различни мероприятия, много често в партньорство със СофтУни. Това ни дава възможност да сме в пряк контакт със следващото поколение програмисти и да бъдем част от развитието на индустрията в България. С участието ни на конференции, хакатони, софтунади и различни семинари, успяваме да популяризираме SmartIT като бранд. Все по-често при нас идват хора на интервю, които по някакъв начин са научили за нас и имат голямо желание да започнат работа тук. Това много ме

радва, защото показва, че се превръщаме в една от най-привлекателните софтуерни компании в България.

Вярваш ли в ценностите на SmartIT и MFG? Разпознаваш ли ги като свои? Какво би добавил като ценност от себе си?

Да, разбира се. Бях част от работната група, в която дефинирахме ценностите на SmartIT. С колегите се обединихме около мнението, че именно това са четирите качества, към които трябва да се стремим, за да бъдем конкурентното предимство на нашите партньори. Възприемам и ценностите на MFG и считам, че това е правилната посока, култура и начин на мислене, с които ще продължим устойчивото развитие на групата. От себе си бих добавил отговорност и ангажираност. Това са две от качествата, които ценя най-много у своите колеги и винаги ми е приятно да работя в екип от ангажирани и отговорни хора - така просто всичко се случва по-лесно.

A DAY IN THE LIFE OF...

Alexander Kolchev is a Software Development Manager at SmartIT, the company behind the development of all software used by MFG's group of organizations, including non-banking lending providers Easy Credit, Viva Credit, White Card, Fintrade, Prospect Capital, the Agency for Control of Outstanding Debts. We met Alex to find out more about life "behind the scenes" at SmartIT, about the challenges facing experts at the company, and the motivation behind working for the financial inclusion of all people.

What is it that makes SmartIT's office and atmosphere different from any other office in Bulgaria and the world?

The set of qualities that each of SmartIT's employees has; the knowledge we have accumulated in the field of financial software over the years; our corporate culture and values; the fact that we work in a mid-sized company, but we are part of a huge group; and the direct relationships we have with our partners and the harmony we try to build with them. This is what makes us unique.

Why software, and more importantly – why financial software?

Imagine you have a magic wand that you can do anything with – create new things, solve problems, turn your dreams and ideas and those of other people into reality. You don't need anything else – all you need is to know how to use this magic wand. I see programming as an art. Just like a melody can be arranged in many different ways, a logic can be implemented using all sorts of approaches – it depends on a developer's style. Unlike any other modern art, however, programming is what will bring humanity to the next high level.

And yet, why financial software?

Because it's a big challenge! You work to resolve actual complicated issues that challenge

your abilities every day. You see how you create something with your own hands and your own brain, and you see each coming release being used by thousands of people. FinTech is a dynamic environment developing at a rate no slower than software technologies. Modern FinTech practices and models challenge and undermine established traditional processes. As the economy, technologies, demography and habits of the generations evolve, so do the human perceptions of the users of various services, and respectively the way you can access them. Alternative models of financial services are gaining growing popularity. What will probably always be of the utmost essence is the speed and availability of these services. Financial software and the projects we work on at SmartIT give us a chance to be the innovators moving the FinTech industry in Bulgaria and Europe ahead, and challenging the established traditional processes in the field of finances and lending.

What achievement of SmartIT's team makes you feel most proud? What's the award or public recognition you value the most?

Something that I am really happy about is the fact that we are very actively involved in all sorts of events, pretty often in partnership with SoftUni. This gives us an opportunity to get in direct contact with the next generation

of developers and be part of the industry's evolution in Bulgaria. Furthermore, by taking part in conferences, hackathons, software games and all sorts of seminars, we are also able to promote SmartIT as a brand. More and more often, there are people coming at job interviews with us, who have somehow found out about us and want to start working exactly here. This makes me very happy, because it is an indication that we are becoming one of Bulgaria's most attractive software companies.

Do you believe in the values of SmartIT and MFG? Do you recognize them as your own? What would you add?

Yes, of course. I was part of the working group when we defined SmartIT's values. My colleagues and I agreed that these are the four qualities we should strive for if we want to be the competitive advantage of our partners. I also recognize MFG's values as my own and I am confident that this is the right way to go in terms of culture and thinking that will help us continue the sustainable development of the group. I would add responsibility and commitment. These are the two qualities that I value the most in my colleagues and it is always a pleasure to work as part of a team of committed and responsible people – things happen more easily when this is the case.

РАЗПЛАЩАНИЯ В БЪДЕЩЕ ВРЕМЕ

Дигитализацията изправя банките и IT-сектора лице в лице. Може ли тази конкуренция да доведе до по-качествени и сигурни услуги?

Текст РАДИНА КОЛЕВА / Фотография SHUTTERSTOCK

GDPR: едва ли има някой, който да е пропуснал припряното очакване на Общия регламент за защита на личните данни на 25 май миналата година. Имаше обаче и друг документ на Европейския съюз, който е не по-малко важен и засяга не по-малко хора. Става въпрос за ревизираната директива за платежните услуги, по-известна като PSD2. Тя изпълнява две цели: от една страна, да повиши конкуренцията в тази сфера, като включи и небанковите институции; и от друга, да хармонизира защитата на потребителите с правата и задълженията на фирмите, които предлагат тези услуги. Директивата беше приета в България през февруари 2018 (с около месец закъснение) и, най-грубо казано, изправя едни срещу други банките и IT-сектора.

БИ ТРЯБВАЛО ХВАТКАТА НА БАНКИТЕ около финансовите данни на потребителите да се отпусне, но без това да компрометира сигурността. Кредитните институции ще трябва да позволят на трети страни - технологични фирми или други банки - да събират информация от няколко профила (с разрешението на потребителите, разбира се) на едно място, така че хората да могат по-удобно и по-добре да управляват финансите си. Би трябвало и за третите страни да е по-лесно да правят плащания към търговци директно от профилите на потребителите. Въпросът е обаче какви ще са проявленията на тази конкуренция и дали тя действително ще доведе до по-качествени, по-достъпни и по-сигурни разплащателни услуги за потребителите?

ПО ВСЯКА ВЕРОЯТНОСТ БАНКИТЕ ще трябва да инвестират не малко средства, за да отговорят на изискванията за сигурност и качество на дигиталните услуги. Предстои да се разбере как ще се балансират тези разходи - дали ще бъдат за сметка на клиентите, или банките ще намерят по-умен и гъвкав начин да се справят. "На банките им предстои да изиграят една трудна игра, най-вече защото се състезават с малки бизнеси, специализирани в предлагането на един определен продукт", казва Питър Барон, главен изпълнителен директор на TBI Bank, която през 2016 беше придобита от латвийската компания 4finance. "Онези банки, които достатъчно бързо се адаптират към комплексните нужди на бъдещето, ще мигрират към екосистемата на една дигитална платформа, където ще предлагат продуктите си, мислейки за нуждите на клиентите си. Онези, които не го осъзнаят навреме, ще се превърнат в нещо като доставчици на комунални услуги: пред тях ще стои някой друг, Amazon, Google или нещо подобно, а те ще стоят в ъгъла и ще получават малки комисиони, отговаряйки само системата да работи", прогнозира Барон.

ФИНТЕХ КОМПАНИИТЕ СА ДРУГИЯТ ключов играч в новата реалност, начертана от PSD2. Според The Economist техните опасения включват сценарий, в който банките пренасочват клиентите си към своите собствени приложения, за да им позволят достъп до данните. Това може да направи целия процес тромав и да намали интереса на потребителите към нови иновативни услуги. ►

ВАСИЛ СЛАНЧЕВ: ЧАСТНОТО БАНКИРАНЕ ОТ ПОЩЕНСКА БАНКА ДАВА ДОСТЪП ДО ЕКСКЛУЗИВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

Васил Сланчев е ръководител „Частно банкиране и взаимни фондове“ в Пощенска банка. Той има повече от 15 години професионален опит във водещи финансови институции и многобройни специализации, включително магистърска степен по Финанси с профил „Банково дело“ от УНСС, MBA степен от Sheffield University, специализация в Vienna University of Economics and Business и др.

Пощенска банка е сред лидерите на банковия пазар в България и вече 27 години е водещ фактор в нововъведенията и формирането на тенденциите в сектора. Институцията заема стратегическо място в банкирането на дребно и корпоративно банкиране в страната. Пощенска банка предоставя отлично клиентско изживяване, модерни алтернативни канали за банкиране и има една от най-добре развитите клонови мрежи в България.

Г-н Сланчев, с какво се отличава услугата „Частно банкиране“ на Пощенска банка? Към кого е насочена тя?

Този тип услуга е насочена към най-високия сегмент клиенти – както физически лица, така и фирми. Специфично за частното банкиране е, че дава всеобхватни

финансови решения и изключително задълбочен детайлен подход, съобразен с техните конкретни потребности. Услугата „Частно банкиране“ на Пощенска банка се отличава с това, че предлага комбинация от инвестиционни и спестовни продукти от две водещи финансови институции – нашата и първокласната Eurobank Private Bank Luxembourg. Това осигурява, наред с всички други предимства, структуриран и надежден достъп до водещия световен финансов център Люксембург, а това означава достъп до ексклузивни възможности, глобални продуктови предложения и 100% Wealth Management услуги.

Какъв е ключът на успеха, който предлагате на клиентите си?

Ние смятаме, че информираният избор днес е ключът към вземането на най-добрите финансови решения за утре. Предлагаме на практика основното правило в частното банкиране – „опознай задълбочено клиента“, като на тази база създаваме специална стратегия в отговор на неговите нужди. В съвременния динамичен свят всеки има нужда от надежден навигатор – затова с нашия екип от професионалисти работим като доверен партньор на клиентите си 24/7, предоставяме им професионална финансова консултация, изключително високо качество на обслужване и разбиране на специфичните им нужди. Благодарение и на установеното партньорство с Eurobank Private Bank Luxembourg нашите клиенти получават наистина много повече възможности.

VASIL SLANCHEV: THE PRIVATE BANKING BY POSTBANK IS PROVIDING ACCESS TO EXCLUSIVE POSSIBILITIES

Vasil Slanchev is Head “Private Banking and Mutual Funds” at Postbank. He has more than 15 years of professional experience in leading financial institutions and a multitude of specializations, including a Master’s degree in Finance with profile “Banking” from The University of National and World Economy (UNWE), an MBA degree from Sheffield University, a specialization at Vienna University of Economics and Business and others.

Postbank is among the leaders in the banking market in Bulgaria and for 27 years already is a leading factor in the innovations and forming of the trends in the sector. The institution is occupying a strategic position in retail banking and corporate banking in the country. Postbank is providing an excellent customer experience, modern alternative banking channels, and has one of the most developed branch networks in Bulgaria.

Mr Slanchev, how does Postbank’s “Private Banking” service distinguish itself? Who is it aimed at?

This type of service is aimed at the top-end customers – both persons and companies. What is specific to private banking is that it provides

comprehensive financial solutions and an extremely thorough detailed approach, consistent with their concrete needs. The “Private Banking” service of Postbank is notable for offering a combination of investment and savings products from two leading financial institutions – ours and the first-class Eurobank Private Bank Luxembourg. This ensures, along with all other advantages, a structured and reliable access to the leading global financial centre Luxembourg, and this means access to exclusive possibilities, global product proposals and 100% Wealth Management services.

What is the key to the success that you are offering to your clients?

We think that the informed choice today is the

key to the taking of the best financial decisions for tomorrow. We are putting into practice the fundamental rule in private banking – “become well acquainted with the customer”, and on this basis we are creating a special strategy in response of his needs. In the modern dynamic world everyone needs a trustworthy navigator – therefore we and our team of professionals are working 24/7 as a reliable partner of our clients, we are providing them with a professional financial consultation, an exceptionally high level of servicing and understanding of their specific needs. Thanks also to the established partnership with Eurobank Private Bank Luxembourg our clients are getting truly many more possibilities and a unique know-how, which are helping them manage their finances successfully.

Payments in the Future Tense

Digitalization is bringing the banks and the IT-sector face to face. May this competition lead to more quality and secure services?

By RADINA KOLEVA / Photography SHUTTERSTOCK

GDPR: there is hardly anybody who has missed the impatient expectation of the General Data Protection Regulation on May 25th last year. But there was also another document of the European Union, which is no less important and is affecting not a smaller number of people. We are speaking of the revised Payment Services Directive, better known as PSD2. It is implementing two goals: on the one hand, increasing the competition in this sphere, by including the non-banking institutions; and on the other hand, harmonizing the consumer protection with the rights and obligations of the companies which are offering these services. The Directive was adopted in Bulgaria in February 2018 (with a delay of around a month) and, roughly speaking, is pitting the banks and the IT-sector against each other.

THE GRIP OF THE BANKS on the financial data of the customers should loosen, but without this compromising the security. The credit institutions will have to allow third parties - technological companies or other banks - to collect information from several profiles (with the permission of the customers, of course) in one place, so that people may be able to manage their finances more conveniently and in a better way. It should be easier for the third parties as well to make payments to traders directly from the profiles of the customers.

The question however is what will the manifestations of this competition be and whether it will truly lead to more quality, more accessible and safe payment services for the users?

IN ALL LIKELYHOOD THE BANKS will have to invest quite a lot of funds, in order to meet the requirements for safety and quality of the digital services. It is yet to be found out how these expenses will be balanced - whether they will be for the account of the clients, or the banks will find a smarter and more flexible way of coping. "The banks have yet to play out a difficult game, mostly because they are competing with small businesses, specialized in the offering of a certain product" Petr Baron, CEO of TBI bank,

which was acquired in 2016 by the Latvian company 4finance, says. "Those banks, which are adapting quickly enough to the complex needs of the future, will migrate to the ecosystem of a digital platform, where they will be offering their services, thinking about the needs of their customers. Those which do not realize this on time will turn into something similar to utility operators: they will have someone else standing in front of them, Amazon, Google or the like, and they will stand in the corner and receive small commissions, being responsible for just the system to work", Baron prognosticates.

THE FINTECH COMPANIES ARE THE OTHER key player in the new reality, outlined by PSD2. According to the Economist their apprehensions are including a scenario in which the banks are redirecting their clients to their own apps, in order to allow them to access the data. This may make the whole process clumsy and reduce the interest of the users in new innovative services. In Bulgaria fintech is not at all a phrase from the vague future. The Bulgarian fintech company Payhawk.io announced in February that it has attracted an investment amounting to 1 million BGN, including from Eleven Ventures. On the 29th of January this year the company received

an acknowledgement for being one of the most innovative fintech companies in Europe during the Paris Fintech Forum. "Our target group is small and medium-sized companies in Europe", the Executive Director Hristo Borisov commented in front of Bloomberg TV Bulgaria. Mastercard and the Bulgarian fintech company Paynetics developed the Phyre digital wallet. This is a mobile app, which allows the user to pay in a contactless manner through his/her smartphone. The mobile operator A1 also presented its digital wallet - A12 Wallet. Fintech is what is in the focus of attention of the think-tank Sophia Lab as well.

TBI Bank is also developing a platform, based on data and artificial intelligence, which will offer all sorts of other services - asset management, insurances, international cash transfers and many others, which may in fact go beyond the boundaries of the financial services and cover other consumer needs. "But the bank account will remain in the centre of it all", Petr Baron asserts. He says it is idealistic to claim that there will be no current accounts. "They may be of a different nature, for example based on a blockchain technology", Baron states.

INDEED THIS TECHNOLOGY, which for most ►

► В България финтех съвсем не е фраза от мъгълното бъдеще. Българската финтех компания Payhawk.io обяви през февруари, че е привлякла 1 млн. лева инвестиция, включително от Eleven Ventures. На 29 януари тази година компанията получи признание за една от най-иновативните финтех компании в Европа по време на Paris Fintech Forum. "Целевата ни група са малки и средни компании в Европа", коментира изпълнителният директор Христо Борисов пред Bloomberg TV Bulgaria.

Mastercard и българската финтех компания Paynetics пък разработиха дигиталния портфейл Phyre. Това е мобилно приложение, което позволява на потребителя да плаща безконтактно през смартфон си. Мобилният оператор A1 също представи свой дигитален портфейл A1 Wallet. Именно финтех е във фокуса на вниманието и на тинк-танка Sophia Lab.

TBI Bank също разработва платформа, основана на данни и изкуствен интелект, която ще предлага най-различни групи услуги - управление на активи, застраховки, международни парични трансфери и много други, които всъщност могат да прекратят границите на финансовите услуги и да покриват групи потребителски нужди. "Но банковата сметка ще си остане в центъра на всичко", твърди Питър Барон. По думите му е идеалистично да се твърди, че няма да има текущи сметки. "Те може да са различни по природа, например да са базирани на блокчейн технология", казва Барон.

ДЕЙСТВИТЕЛНО ТАЗИ ТЕХНОЛОГИЯ, която за повечето хора си остава твърде абстрактна, набира все повече скорост. Макар налагането на криптовалутите като легитимно платежно средство да се оказва сякаш прекалено амбициозно начинание, блокчейн технологията, на която те са базирани, заслужи вниманието на ключови играчи. Канадската централна банка и регулаторите на паричната политика в Сингапур например си сътрудничат в изследването на блокчейн технологиите с цел подобряване на международните плащания. Испанската банка Santander предлага мобилно приложение, което позволява на потребителите да правят международни плащания за секунди и ги уведомява кога парите ще бъдат получени. Приложението One Pay FX използва система, подобна на блокчейн, управлявана от американската компания Ripple, посочва The Economist.

СЪЩЕВРЕМЕННО ИЗДАНИЕТО предупреждава, че предимствата на блокчейн технологиите може да са преувеличени. Когато Канадската централна банка експериментирала с блокчейн при вътрешните плащания, които без друго били вече ефективни,

установила, че тази технология не носи особени допълнителни ползи. Stripe, голяма компания за дигитални разплащания, сложи край на своите експерименти с блокчейн, описвайки технологията като бавна и преувалена.

Според Тим Суонсън от Post Oak Labs блокчейн преминава през фазата на разочарование, която е част от еуфоричния цикъл. След първоначалното вълнение реалността се избистря с изясняването на ограниченията в тази технология. В този смисъл ключът към ползите от блокчейн е да се управляват очакванията.

В този смисъл е добре да разгледаме статистиката за България, що се отнася като цяло до готовността на потребителите да презърнат новите технологии. България си поделя с Румъния последното място в ЕС по ползване на интернет банкиране - едва 7% през 2018 г. по данни на Евростат. Миналата година дялът у нас е бил 5 на сто. За сравнение, средната стойност в ЕС е 54%.

ПРОУЧВАНЕ НА GALLUP INTERNATIONAL по поръчка на Държавната агенция "Електронно управление" също показва, че едва около 5% от пълнолетните българи, или около 250 хиляди души, предпочитат да взаимодействат с държавната администрация по електронен път. Мнозинството от тях са на възраст между 25 и 36 години, с висше образование и с по-благоприятна житейска перспектива. Над 80 на сто от пълнолетните българи все още предпочитат контакт „на гише“.

Според Питър Барон обаче това не е основание за опасения, защото пазари като България и Източна Европа като цяло, които са били силно офлайн базирани, обикновено правят голям скок и отиват направо към мобилното банкиране. ■

► people remains too abstract, is gaining ever more speed. Although the establishing of the cryptocurrencies as a legitimate means of payment has turned out to be a seemingly overambitious undertaking, the blockchain technology, on which they are based, has deserved the attention of key players. The Bank of Canada and the monetary policy regulators in Singapore for example are cooperating in the studying of the blockchain technologies with the aim of improving international payments. The Spanish bank Santander is offering a mobile app, which allows the users to make international payments in a matter of seconds and notifies them as to when the money will be received. The One Pay FX app uses a system, similar to blockchain, which is managed by the American company Ripple, The Economist indicates.

AT THE SAME TIME THE PUBLICATION is warning that the advantages of blockchain technologies may be overstated. When the Bank of Canada experimented with blockchain in connection with domestic payments, the latter having already been effective, it found out that this technology does not bring any important additional benefits. Stripe, a large company for digital payments, put an end to its experiments with blockchain, describing the technology as being slow and overpraised. According to Tim Swanson from Post Oak Labs blockchain is going through the phase of disappointment, which is a part of the euphoric cycle. After the initial excitement the reality is becoming clearer with the clarification of the limitations in this technology. In that context the key to the benefits of blockchain is to manage the expectations.

To that end, it is good to examine the statistics for Bulgaria, regarding generally the willingness of the users to embrace the new technologies. Bulgaria shares with Romania the last place in the EU with regard to the use of internet banking - only 7% in 2018 according to data by Eurostat. Last year the share in our country was 5 per cent. In comparison, the average value in the EU is 54%.

A SURVEY BY GALLUP INTERNATIONAL at the request of the State "e-Government" Agency is also demonstrating that only around 5% of the major Bulgarians, or around 250 thousand people, prefer interacting with the State administration by electronic means. The majority of them are between 25 and 36 years old, with a completed Higher education and with a more favourable worldly perspective. Over 80 per cent of the major Bulgarians are still preferring a contact "at a teller's desk".

According to Petr Baron however, this is not a reason for apprehensions, because markets such as Bulgaria and Eastern Europe as a whole, which had been strongly offline based, are usually making a big leap and going straight towards the mobile banking. ■

 Клуб INVESTOR.BG

Tech

04. 04. 2019

Capital Fort

Tomorrow

- Как блокчейн вече променя конкретни индустрии?
- Кой са следващите бизнеси, на които ще повлияе блокчейн?
- Използването на изкуствен интелект в различни бизнес сфери и защо AI ще се превърне в неразделна част от бизнеса.
- Настъпващата роботизация и как бизнесът се подготвя за нея?
- Разпознават ли компаниите все по-голямото значение на информационната и кибер сигурност?

НАУЧЕТЕ ОЩЕ НА: tech.investor.bg

София се нуждае от

16 000 апартамента годишно

По неофициални данни в последните десет години населението на София е нараснало с 320 хил. души. Издадените разрешения за строеж на жилища в столицата през 2018 г. надвишават с 80% пика от предкризисните години, докато повечето големи български градове остават с около или над 50% под него. В цялата страна изоставането е с 44,65%.

Следете бизнес трендовете онлайн:

bloombergtv.bg

facebook.com/BloombergTVBG

**Bloomberg
TV Bulgaria**

СТРАХОВЕТЕ ОТ ЕВРОТО ТЛАСКАТ ИМОТИТЕ НАГОРЕ

Силвия Веселинова, собственик и управител на "Идея
Булдингс", пред Bulgaria ON AIR

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография ИВАЙЛО ПЕТРОВ

Г-жо Веселинова, по начало имотите се смятат за силно цикличен пазар. Има ли изключения от правилото? На какъв етап от цикъла е в момента пазарът в България?

Според мен до момента изключения не са наблюдавани никъде. Но мисля, че у нас пазарът все още върви нагоре, даже с нарастваща скорост. Вероятно обяснението е в някои опасения у хората: какво би се случило при евентуално приемане на България в еврозоната, а също и как може да се измени политическата ситуация. Това предизвиква напрежение и води до доста голямо търсене в момента.

Обикновено несигурността води до отлагане на решенията за големи покупки. Казвате, че в този случай всъщност ги ускорява?

Така смятам. Сравнително масово мнение е, че при влизане в еврозоната цените на жилищата доста ще се повишат.

Дори и в най-благоприятния сценарий България ще приеме евро от след минимум три години. Смятате ли, че действително това ще има ефект върху пазара?

Убедена съм, че ще има повишаване на цените в чисто производствен план. Дори и в момента наблюдаваме много висока цена на труда в строителния сектор поради голямата конкуренция. Значително се увеличи и цената на материалите. Да не говорим за много високите цени на свободните парцели за

строителство. Всички тези фактори се отразяват на себестойността на жилищата.

Не са ли и в момента голяма част от сделките за жилища в евро? Какви са вашите наблюдения? Така е, в евро са. Но разплащанията за труд, материали и така нататък са в лева.

Този проблем, с недостига на квалифицирана работна ръка, сякаш назряваше с години, преди сега изведнъж всички да го забележат. Колко сериозен е той в строителството?

Страшно сериозен, защото броят на способните кадри е доста малък - не само в строителството, но и като цяло. Качеството започва да става занижено, защото сме склонни да правим компромиси и просто ▶

"Ще има повишаване на цените в чисто производствен план. Дори и в момента наблюдаваме много висока цена на труда"

► да наемаме някакви хора да свършат работата. И не можем да ползваме стандартните лостове, за да ги караме да я вършат качествено.

Доколко причината е в отлива на добре подготвените работници към Западна Европа в последните години, след като отпаднаха трудовите ограничения?

За мен обяснението не е толкова в отлива на Запад, защото там има други фактори, които пречат на българските работници да реализират личните си цели. По-скоро проблемът е тук, на местно ниво.

Повечето финансисти прогнозируют, че епохата на небивало ниски лихви върви към своя край - всъщност повишаването им вече започна отвъд океана. Как се отразиха тези ниски лихви на българския пазар и съответно какъв ефект би дало приключването им?

Това всъщност е още един фактор, който предизвиква стрес на пазара и кара купувачите да бързат. Наистина има очакване ерата на ниските лихви да приключи. Мо-

жилище ще си остане драстично голяма. Вярно, че пазарът на жилища е рисков и има своите върхове и спадове. Депозитите са по-сигурни. Но в българската народопсихология е заложен стремеж към по-високата печалба, а не към сигурността.

На сайта ви ни посреща обява, че търсите свободни парцели за строеж. Други компании от този сектор също се оплакват, че атрактивните парцели в София са на изчерпване...

Напълно вярно.

Защо тогава според вас София продължава да се развива в съществуващите си граници, с всички ефекти на презастроиването, вместо да се разширява?

Защото има доста неуредени проблеми в чисто градоустройствено отношение, които пречат на такова разширение. Впрочем и повечето от останалите в границите на града свободни парцели също са казусни. Никои не е в състояние да придобие такъв имот днес и след половин година да започне строителство. Подготовката

"На пазара почти не се намират имоти с готова виза. А и да се намерят, това означава, че с тях има някакъв друг проблем"

ите наблюдения са основно върху нашите клиенти, които ползват банково кредитиране, но не в изключителна степен. Все пак прави впечатление, че банките не са толкова рестриктивни в отпускането на кредити, колкото бяха в минали години. Но със сигурност внимателно преценяват рисковете и не става дума за кредитен бум от вида, който имахме през 2007-2008 година.

Имате ли наблюдения какъв е делът на банковите кредити при вашите сделки?

В интерес на истината ние самите се опитваме да ги регулираме. Не прекъснахме работа по време на последната криза, но тя ни научи, че трябва да внимаваме какъв процент кредитиране да допускаме в една сграда. Така че сега се стремим да го ограничаваме. Нямам наблюдения върху пазара като цяло.

Друг ефект от ниските лихви по депозитите е, че насочиха много спестители към имотите като към алтернативна инвестиция. Възможен ли е отлив на този тип клиенти, ако лихвите се възстановят до предишни нива?

Колкото и да се възстановят, разликата с доходността от покупко-продажбата на

и работата по такъв имот продължава с години. Много трудно е да прогнозираш и да планираш приходи и разходи за нещо с такъв времеви хоризонт. В повечето случаи дори нямаш гаранции, че нещо ще се случи.

Като казвате "казуси", имате предвид съдебни спорове, обществено недоволство?

Да. Има много процедури, през които един имот трябва да мине, за да се стигне до виза за проучване и проектиране. На пазара почти не се намират имоти с готова виза. А и да се намерят, това означава, че има друг проблем - бил той по собствеността или нещо друго.

Виждате ли начин да се решат тези проблеми с инфраструктурата така, че София да започне да се разширява към нови райони? Може ли браншът да повлияе по някакъв начин?

Има няколко организации, създадени да обединяват този бранш, но не мисля, че те функционират така, както е предвиждала първоначалната идея. Някак си всеки се спасява поединично. Както сме свикнали открай време.

Променя ли се профилът на търсене на пазара? Имаше период, в който например най-много се търсеха едностайни жилища, като най-достъпни и най-лесни за отдаване под наем?

Мисля, че в момента най-търсените апартаменти са двустайните. Това си остава константа без значение в коя фаза на пазара се намираме - в спад или в растеж. Обяснението е просто: двустайното жилище е мултифункционално, от една страна, и се вмести в бюджета на повечето хора, от друга. Наблюдавам промяна в търсенето обаче по отношение на качеството. Клиентите придобиха познания, което е хубаво, и станали по-взискателни. По-внимателно проверяват и юридическия статут на имотите.

Кои са атрактивните райони на София в момента, и кои са с потенциал да се развият тепърва?

Винаги са били атрактивни южните райони, и не виждам това да се променя. Напоследък забелязвам активност в Манастирски ливади - изток, където се разгръщат много нови проекти. Като цяло вкусовете на клиентите не са се променили.

В последните години София отчита мно-

**го сериозен ръст на туристите. Отра-
звява ли се това на пазара, примерно чрез
инвестиции във форми като airbnb? Как
стоят нещата с наемите?**

Поне върху нашия бизнес това няма пряко отражение. Колкото го наемите, техните цени нарастват паралелно с цените на жилищата. Има доста интерес и към наеми, но за съжаление нямам преки наблюдения.

**Дълги години се говореше, че София си
остава подценен пазар спрямо останали-
те големи градове в нашия регион. Про-
гължава ли да е така?**

Не мисля. Има райони в София, където сега цената за квадратен метър се доближава до цените в западноевропейски столици.

**Вие сте в този сектор над 15 години.
Промени ли се строителството през
това време? Какво е влиянието на нови-
те технологии?**

Няма кой знае колко съществени различия. Материалите, които използваме, са все по-модерни и ефективни. Но основната промяна е, че, както ви казах, клиентите са тези, които диктуват правилата. Те са вече достатъчно запознати и търсят конкретни неща - по отношение на дограми, на типо-

ве тухли, на качество на завършителните работи...

**Търсени ли са технологии от типа на
Smart home? Остават ли те запазени само
за високите пазарни сегменти, или вече
се появяват и при масовите жилища?**

Според мен все още се срещат основно във високите сегменти. При масовия клиент нещата се определят от това с каква цел търси жилище: дали за собствени жилищни нужди, или като инвестиция. Като цяло българинът си остава традиционалист и търси

**"Има промяна в
търсенето по
отношение на
качеството.
Клиентите
придобиха познания,
което е хубаво,
и станаха по-
взискателни"**

това, което е търсил винаги - качество и цена, без чак толкова да набляга върху най-новите технологии.

**Много от водещите строители критику-
ват сериозно брокерския бизнес в Бълга-
рия - твърдят, че това е недостатъчно
регулиран сектор, с твърде много слу-
чайно попаднали и твърде дребни играчи.
Запзва ли се тази ситуация, и виждате
ли изход от нея?**

Моите впечатления са, че те търсят варианти да се развиват. Истината е, че при един пазар в най-ниската си точка те служат като гарант по сделките - тоест са един допълнителен буфер, който обира част от риска. Това е чисто психологически ефект, разбира се, защото брокерът не носи никаква отговорност по сделката. Говорим за случаите, когато пазарът е зле. Когато пазарът е добре, брокерите разработват всевъзможни практики, за да се развиват. Има агенции, които постигат доста добри резултати. Но в нашия случай "Идея Билдингс" почти не ползва услугите на брокери, така че наблюденията ни са странични. Но мисля, че като цяло и при тях качеството на услугата се повиши в последните години. ■

EURO SCARE DRIVES UP REAL ESTATE PRICES

Silvia Veselinova, owner and manager of Idea Buildings,
talks to Bulgaria ON AIR

By KONSTANTIN TOMOV / Photography IVAILO PETROV

Ms Veselinova, as a rule real estate is supposed to be a highly cyclical market. Are there any exceptions to the rule? What is the present stage of the cycle for the market in Bulgaria?

I don't think that there have been any exceptions anywhere so far. But I do think that the market in Bulgaria is still moving up, and moreover at an accelerating pace. It is probably driven by certain fears of what would happen if Bulgaria joins the eurozone, and how the political situation could change. This makes the market nervous, resulting in rather robust demand at the moment.

Uncertainty usually makes people put off decisions on large purchases. In this case, however, you say it actually makes them rush such decisions?

I think so. There is a widespread opinion that once we enter the eurozone, housing prices will surge.

Even in the best-case scenario, Bulgaria will adopt the euro after at least three years. Do you think that this will really impact the market?

I am certain that prices will grow in purely pro-

duction terms. Even now the cost of labour in the construction sector is very high due to the strong competition. Building materials have also appreciated considerably. Not to mention the high prices of vacant building lots. All these factors affect the cost price of housing.

Are not most housing transactions still done in euros? What is your take on this?

That's true, they are in euros. But work, materials and so on are paid in leva.

"The cost of labour in the onstruction sector is very high due to the strong competition. Building materials have also appreciated considerably"

The problem with the shortage of skilled labour seems to have been growing for years before everybody suddenly noticed it. How serious is it in construction?

It is terribly serious because skilled workers are rather scarce – both in construction and in general. Quality deteriorates because we tend to make compromises and hire no matter who, just to do the job. And we cannot use standard levers to make them do it well.

Is this due to the drain of skilled labour to Western Europe in recent years, after restrictions on working there were lifted?

I don't think the main reason is drain to the West, where there are other factors that prevent Bulgarian workers from achieving their personal goals. Rather, the problem is here, at the local level.

Most financial experts expect that the time of unprecedentedly low interest rates is coming to an end – in fact, their rebound has already started across the Atlantic. How have these low interest rates affected the Bulgarian market, and how will their rise change the situation?

Actually, this is yet another factor that stresses

the market and makes people rush to buy. The time of low interest rates is indeed expected to end. My observations are based mainly on our clients who use bank loans, but not exclusively. Nevertheless, banks are noticeably less restrictive in their lending policies than in previous years. But they are definitely weighing the risks carefully, and there is no credit boom like the one we witnessed in 2007-2008.

Do you have an idea of the share of bank loans in your transactions?

To be fair, we ourselves try to regulate them. We did not suspend operations during the latest crisis, but it taught us to be careful about the percentage of loan-financing we allow in a building. So we are now trying to limit it. I could not say about the market as a whole.

Another effect of the low deposit rates is that many savers have opted for real estate as an alternative investment. Could this type of clients change their mind if interest rates rebound?

Regardless of how much the deposit rates recover, the return on a dwelling sale will remain incomparably higher. True, the housing market is risky and has its ups and downs. Deposits are safer. But the Bulgarian mentality favours a higher profit over security.

An ad on your website says that you are looking for vacant building lots. Other companies in the sector also complain that Sofia is running out of attractive lots...

Absolutely true.

Why then do you think that Sofia continues to develop within its existing city limits, with all the adverse effects of overdevelopment, instead of sprawling?

Because there are too many unsettled urban planning problems, which keep the city from expanding. Incidentally, the ownership of most of the vacant lots that are still available within city limits is in litigation. Nobody is in a position to acquire such a property today and start construction in six months. The preparation and work on such a property takes years. It is very difficult to project and plan your earnings and costs with such a time horizon. In most cases, you don't even have any guarantees that something will happen. A property has to go through numerous procedures before you obtain an investigation and design permit. Properties with an issued design permit can hardly be found on the market. And even they have another problem, with disputed ownership, public resistance to construction, or something else.

How can these infrastructure problems be solved, so that Sofia could start expanding to new areas? Can the construction industry do something about it? ►

► Several umbrella organisations of this industry have been set up, but I don't think they are functioning as originally intended. It's an every-man-for-himself situation. The way it's been for ages.

Is the profile of market demand changing? For a time one-bedroom flats, for example, were most sought after as the most affordable and easiest to rent out?

I think that right now two-bedroom apartments enjoy the greatest demand. This remains unchanged regardless of whether the market is falling or rising. The explanation is simple: on the one hand, a two-bedroom flat is multifunctional, and, on the other, most people can afford it. However, demand is changing in terms of quality. Clients are better informed, which is good, and have become more exacting. They also check the legal status of properties more carefully.

Which are the attractive neighbourhoods of Sofia at the moment, and which have the potential to develop?

The southern neighbourhoods have always been attractive, and I don't see this changing. Lately the focus has been on Manastirski Livadi – East where many new projects are being developed. Overall, client tastes have not changed.

In recent years, Sofia has become a major magnet for tourists. Does this impact the market, for example through investments in services like airbnb? What about rents?

Our business, at least, is not directly affected. As for rents, they grow in parallel with housing prices. There is also marked interest in renting out properties, but unfortunately I have no immediate impressions.

For many years, Sofia was said to be an underpriced market compared to the other big cities in our region. Is this still the case?

I don't think so. There are neighbourhoods in Sofia where the price per square metre is now approximating prices in Western European capitals.

You have been in this business for over 15 years. Has construction changed during that time? What is the impact of the new technologies?

There are not all that many significant changes. The materials we use are increasingly more modern and effective. But the main change is that, as I've already told you, clients are the ones who dictate the rules. They already have sufficient information and are looking for specific things – with regard to window joinery, types of bricks, quality of finishing works...

Are Smart Home technologies in demand? Are they still confined to the upmarket segments, or have they spread to mass-produced housing?

"Bulgarians are conservative home buyers and, as always, want value for money, without setting too great a store by new technologies"

I think they can still be found in the upmarket segment. In the case of ordinary clients, it depends on the purpose for which they seek housing: to live there themselves or as an investment. As a whole, Bulgarians are conservative home buyers and, as always, want value for money, without setting too great a store by new technologies.

Many leading developers lash out against the real estate brokerage business in Bulgaria, arguing that it is underregulated, with too many accidental and small players. Is this situation retained and do you see a way out of it?

My impression is that they are seeking ways to develop. The truth is that when the market sinks, they ensure that transactions will go through, sharing the risk as an extra buffer. This is a purely psychological effect, of course, because brokers do not incur any liability for the deal. I am speaking of the situation when the market is down. When the market is up, brokers elaborate all sorts of practices in order to develop. Some agencies achieve quite good results. But in our case Idea Buildings hardly ever resorts to the services of brokers, so I can only speak as an outsider. But I think that, on the whole, their standard of service, too, has improved in recent years. ■

С поглед към твоето бъдеще

Пенсионно осигуряване

Животозастраховане

Общо и здравно застраховане

БЪЛГАРИЯ СУТРИН

с Гургана Венкова и Златимир Йочев

Всеки
делник

06:30 - 09:30

ON
AIR

www.bgonair.bg

ЦКБ Сила
пенсионноосигурително
акционерно дружество

представя

"Най-доброто
за нас може да
предстои"

"За дните,
изпълнени
със свободно
време"

"Няколко
истории,
в които всеки
иска да
участва"

"Мечтите
нямат
възраст"

25
години

НЕОБИЧАЙНИТЕ ПЕНСИОНЕРИ

Всяка възраст има свои емоции. Предвкуси ги днес. Изживей ги, когато им дойде времето.

ИЗБЕРИ ПОАД „ЦКБ-СИЛА“: ПЪРВОТО РЕГИСТРИРАНО В БЪЛГАРИЯ ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО ПРЕЗ ФЕВРУАРИ 1994 Г.
КЪМ 31.12.2018 Г. – С НАД 418 ХИЛЯДИ КЛИЕНТИ И БЛИЗО 1.3 МИЛИАРДА ЛЕВА УПРАВЛЯВАНИ НЕТНИ АКТИВИ
В ПЕНСИОННИТЕ ФОНДОВЕ (ДАННИ НА КФН WWW.FSC.BG).
ИЗПЛАЩА ПЕНСИИ ОТ ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ОТ МАРТ 1996 Г.

*ПОСОЧЕНИТЕ РЕЗУЛТАТИ НЯМАТ ПО НЕОБХОДИМОСТ ВРЪЗКА С БЪДЕЩИ РЕЗУЛТАТИ.

С грижа за Вас!

1113 София, бул.Цариградско шосе 87, клиентски център - тел.: 0700 11 322, e-mail: office@ccb-sila.com, www.ccb-sila.com

ИМИГРАНТИ СРЕЩУ ЗАПЛАЩАНЕ

От Италия до Нова Зеландия, светът е пълен с градчета, които ще ви платят, само и само да се заселите в тях

Текст ВАЛЕРИ ЦЕНКОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Кой не си е мечтал просто ей-така да зареже работата и родното място и да се премести да живее някъде другаде, на спокойствие и тишина? Сега се оказва, че не само няма пречка за това, но дори и може да спечелите от решението си. Списание International Living дори състави специален индекс на най-благоприятните места за живот на хората, желаещи да се отпуснат от напрежнатия живот. Сред тях

има такива, които са готови да ви осигурят дом и дори да ви платят пари, за да се преселите там.

„ВСЕКИ Е ДОБРЕ ДОШЪЛ, но тези, които решат да останат, ще бъдат възнаградени“, казва Даниеле Галиано, кметът на малкото италианско селце Бормида. „Ние сме гостоприемни, имаме здравословен начин на живот, въздухът е кристално чист, разположени сме в планината, а морето е

съвсем близо“.

Бормида се обезлюдява в последното десетилетие и сега има само 394 души. Селцето е кацнало върху склона на хълм, недалеч от Генуа. Единствената му забележителност е централната улица, на която има библиотека, поща, магазин, семеен хотел и аптека. Има и доктор, който идва да преглежда три пъти в седмицата. Но въпреки това почти всички жители под 30-годишна възраст са се преместили в Генуа.

ЗА ДА ВЪЗРОДИ СЕЛИЩЕТО, кметът Галиано предлага атрактивна идея: всеки, който реши да се засели в Бормига, да получава незабавно бонус от 2000 евро. Освен това новодоштите получават от общината жилища срещу наистина символични наеми - 50 евро месечно за апартамент или 120 евро за цяла къща (на фона на около 800 евро месечно за съвсем малко жилище в Милано).

Все пак Галиано е откровен: работа той не може да гарантира на никого. За сметка на това интернет връзката е добра и би ви позволила да си изкарвате хляба дистанционно.

По данни на италианската еко-асоциация Legambiente в Италия има 2500 села като Бормига, където населението намалява непрекъснато от 1900 г. насам и които са застрашени от пълно обезлюдяване през следващите 30 години.

Тази година още един италиански град – Кандела, в провинция Фоджа на региона Пулия, дава безусловна субсидия на всеки, който има намерение да се засели трайно. Проектът е на кмета Никола Гата, който се надява така да спре негативната тенденция - градчето, някога доближавало 10 000 жители, сега има само 2802. Гата обещава по 800 евро на самотни новодошци, 1200 евро за двойка без деца и 2000 евро за семейство с две деца.

Кандела има много предимства: почти нулева престъпност, минимален автомобилен трафик, кристално чист въздух и дружелюбни местни хора. Добавете към това и една от най-добрите регионални кухни в Италия.

НО ИМА И ПО-ИЗГОДНИ ОФЕРТИ. Ето на пример най-древната община в испанската провинция Астурия – Понга, в която сега са останали да живеят само 655 жители. Кметицата Марта Мариа Алонсо Гуихаро вече обяви, че е готова да плати дори по 6000 на всяка семейна двойка, която реши да се засели там и има дете. А за по-млади от 18 години заселници има дори допълнителни бонуси (логично, защото само 44 от днешните жители са под тази възраст). За всяко малко дете общината плаща по 500 евро на месец, а за новородено – по 2500. Единственото условие е преселниците да останат в Понга минимум 5 години.

АЛБИНЕН, МАЛЪК ГРАД В ШВЕЙЦАРСКИТЕ АЛПИ, също отчаяно иска да привлече нови жители, след като последното преброяване показва едва 248 останали жители. След референдум общината получи подкрепата на сто от тях, за да реализира програма за привличане на мигранти чрез раздаване на годишни финансови бонуси: по 25 000 швейцарски франка (22 000 евро) за възрастен и по 10 000 франка за всяко дете.

Преди да се засилите да купувате билети, има и някои условия: предложението важи само за швейцарски граждани или за постоянно пребиваващи в страната. Освен това кандидатите трябва да подпишат договор, че ще живеят поне 10 години в града, минимум по 8 месеца в годината, и че ще си купят или построят дом на стойност поне 200 000 франка.

ОЩЕ ПО-ОРИГИНАЛНА ВЪЗМОЖНОСТ предлага архипелагът Тристан да Куния - група изключително изолирани вулканични островчета, на почти равно разстояние между Африка и Южна Америка. В тази британска отвъдморска територия живеят точно 267 души, като всичките са потомци на първите заселници от XIX век - 8 мъже и 7 жени. Може би помнете мястото от романа на Жул Верн „Деца на капитан Грант“.

Едгар Алън По също разказва за острова в „Историята на Артур Гордън Пим от Нантъкет“. А събитията и последствията от изригването на вулканите Куинс през 1961 са описани от Ерве Базен в „Щастливците от остров Отчаяние“. Тогава населението е било евакуирано във Великобритания, но след няколко години всичките 264 жители решават да се завърнат и отново да се заселят на „най-трудния за живот остров на планетата“. ►

WELL PAID IMMIGRANTS

From Italy to New Zealand, the world is full of small towns, which will pay you with the sole purpose of you settling in them

By VALERI TSENKOV / Photography SHUTTERSTOCK

There is hardly a person who has not dreamt of just chucking his/her work and birthplace and moving to live someplace else, in peace and quiet? It now turns out that not only there is no impediment to that, but you may also profit from your decision. The International Living magazine even compiled a special index of the most favourable places for life of the people, who wish to withdraw from the strenuous life. There are places among them, which are ready to provide you with a home and even pay money to you, in order for you to move there.

„ANYONE IS WELCOME, but those, who decide to stay, will be rewarded” Daniele Galliano, the mayor of the small Italian village of Bormida, says. “We are hospitable, we have a healthy lifestyle, the air is crystal clear, we are situated in the mountain, and the sea is very close”.

Bormida became depopulated during the last decade and now has a population of only 394 people. The village is perched on the slope of a hill, not far away from Genoa. Its only landmark is the main street, on which there are a library, a post office, a store, a family hotel and a pharmacy. There is also a doctor, who comes to carry out examinations three times a week. But nevertheless almost all inhabitants under the age of 30 have moved to Genoa.

IN ORDER TO REVIVE THE SETTLEMENT, the mayor Galliano is resorting to an attractive idea: anyone who decides to settle in Bormida, immediately receives a bonus of 2000 EUR. Besides that the newcomers are getting homes from the municipality against truly token rents - 50 EUR per month for an apartment or 120 EUR for an entire house (against the backdrop of around 800 EUR per month for a very small lodging in Milan). However Galliano is sincere: he cannot guarantee a job to anyone. On the other hand the internet connection is good and would allow you to make your living by performing remote work.

According to data by the Italian eco-association Legambiente there are 2500 villages in Italy like Bormida, where the population is decreasing constantly since the year 1900 and which are threatened with complete depopulation during the next 30 years. This year yet another Italian town - Candela, in the province of Foggia, region of Apulia, is granting an unconditional subsidy to anyone who has the intention of settling permanently. This is the mayor Nicola Gatta's project, who is hoping to this way stop the negative tendency - the small town, once having had nearly 10 000 inhabitants, now has only 2802. Gatta is promising 800 EUR to solitary newcomers, 1200 EUR to a couple without children and 2000 EUR to a family with two children.

Candela has many advantages: an almost zero crime rate, minimal road traffic, crystal clear air and friendly local people. Add to that one of the best regional cuisines in Italy as well.

BUT THERE ARE MORE FAVOURABLE OFFERS. Here is for example the most ancient municipality in the Spanish Principality of Asturia – Ponga, in which only 655 inhabitants are remaining now. The mayor Marta María Alonso Guijarro already announced that she is ready to pay even 6000 to each married couple, which decides to settle there and has a child. And for settlers under the age of 18 there are even additional bonuses (logically, because only 44 of the current inhabitants are under that age). For every young child the municipality is paying 500 EUR per month, and for a newborn child – 2500. The only condition is that the settlers stay in Ponga for a minimum of 5 years.

ALBINEN, A SMALL TOWN IN THE SWISS ALPS, is also desperately wanting to attract new inhabitants, after the last census showed only 248 inhabitants left. After a referendum the municipality gained the support of one hundred of them, in order for a program for attracting migrants through

Понга, Испания
Ponga, Spain

the distribution of annual financial bonuses to be realized: 25 000 CHF (22 000 EUR) for an adult and 10 000 CHF for each child.

Before you make a dash buying tickets, there are some conditions as well: the offer is valid only for Swiss citizens or for people who are permanently residing in the country. Furthermore the candidates have to sign a contract that they will live for at least 10 years in the town, at least 8 months of the year, and that they will buy or build themselves a home with a value of at least 200 000 CHF.

AN EVEN MORE ORIGINAL OPPORTUNITY is being offered by the Tristan da Cunha archipelago – a group of extremely isolated volcanic islands, located almost midway between Africa and South America. Precisely 267 people are living in this British overseas territory, all of them being descendants of the first settlers from the 19th century – 8 men and 7 women. Maybe you recall the place from Jules Verne's novel "Captain Grant's Children". Edgar Allan Poe also relates about the island in "The Narrative of Arthur Gordon Pym of Nantucket". And the events and consequences of the eruption of the Queen Mary's Peak volcano in 1961 is described by Hervé Bazin in "Les Bienheureux de La Désolation". Then the population was evacuated to Great Britain, but after several years all 264 inhabitants decided to return and once again settle on "the planet's most difficult island to live on". The island is the only nesting place of the threatened with extinction Tristan albatross. For this reason the access for tourists is restricted. A major problem is the house mice which came to the island in the 19th century and are destroying the birds' eggs.

Nowadays the government is offering 10 000 pounds to people who are willing to settle on the island, the requirement being for them to live in the not very attractive conditions for at least five years. For that they receive land and the guarantee for additional funding with the implementation of business projects. But there is a shortage of work on the archipelago and ►

Europcar
moving *your* way

"Great deals from
Europcar Bulgaria"

moving *John's* way

from
€ **13**
per day*

N°1
IN EUROPE

Benefit from an exclusive
offer when you rent a car

Car & Van rental | Operational Leasing | Chauffeur Services

Discover Bulgaria with a rental car from Europcar. For reservations or further information on innovative leasing solutions please contact us at office@europcar.bg, by phone on +359(0)700 18 688, online at europcar.bg or through our Facebook page [EuropcarBulgaria](https://www.facebook.com/EuropcarBulgaria).

*daily rate for economy car group for 7+ day rental

► Островът е единствено място за гнездене на застрашеният от изчезване тристански албатрос. По тази причина достъпът на туристи е ограничен. Голям проблем е завъдената през XIX век домашна мишка, която унищожава яйцата на птиците. Днес правителството предлага по 10 000 паунда на желаещите да се заселят на острова, като условието е да живеят в не особено привлекателните условия поне пет години. Срещу това получават земя и гаранцията за допълнително финансиране при осъществяване на бизнес проекти. Но работата на архипелага липсва и всеки четвърти жител е безработен.

ЖИВОТЪТ В ЯПОНИЯ ЗА МНОЗИНА е екзотично приключение, но не и за живеещите в село Мияке на вулканичния остров Миякеджима. Той е печално известен като мястото с най-високо съдържание на серен диоксид в атмосферата - поради което жителите не познават лицата си, защото постоянно са принудени да живеят с кислородни маски.

Ето защо правителството предлага финансова помощ (9000 долара) на всеки, който се съгласи да живее на острова въпреки токсичната среда. Целта е да бъдат привлечени доброволци, готови да станат част от научните експерименти за изследване на последствията от въздействието на токсичния газ върху човешкия организъм. В допълнение към това изпитание са суровите условия – климатът е топъл, но много гъжовен. Концентрацията на серен диоксид се променя постоянно в зависимост от вулканичната активност. В особено драматични дни вулканът бълва във въздуха по 42 000 тона серен диоксид и жителите се гвижат с маски като извънземни.

За последен път вулканът е бил активен през 2000 година, когато условията се влошили толкова, че се наложило жителите да бъдат евакуирани изцяло. Но през 2005 те се завърнали отново. При последното пребояване през 2012 било установено, че в Мияке живеят 2775 жители.

ВЛАСТИТЕ В КАНАДСКИЯ ГРАД КАМДЪН привличат нови жители не с пари, а с безплатно предоставяне на земя. Средно осигуряват по 2.8 хектара на всеки предприемач, който обещае да развива бизнеса си в Камдън и осигури минимум 24 работни места. Тази инициатива привлича от няколко години млади и предприемчиви бизнесмени от Канада и чужбина.

Друга канадска провинция – Саскачевън – предлага до 20 000 канадски долара (16 000 щатски) на година на всички нови жители, които са готови да поемат ангажимент да работят и живеят там поне 7 години. Те стават част от Програмата за задържане

Единбург на Седемте морета, столицата на Тростан Да Куня
Edinburg on the Seven Seas, Tristan da Cunha's capital

на дипломирани специалисти.

Провинция Албърта отдавна привлича работна ръка и нови жители, като им гарантира финансови помощи до 25 000 канадски долара на семейство, ако се съгласят да работят в петролната и газовата индустрия. Срещу това имигрантите получават възможност да се заселят и да живеят в бързо разрастващи се градове като Калгари и Едмонтън.

ДРУГИ ЕКЗОТИЧНИ ДЕСТИНАЦИИ с привлекателни условия за заселване са Чили и Нова Зеландия. Новият чилийски президент Мигел Хуан Себастиан Пинера Еченике нарича родината си „Старт-ъп Чили“ и иска да я превърне „бизнес-центъра на Южна Америка“. Правителството е готово да плати до 45 000 щатски долара на бизнесмени от цял свят, ако решат да правят бизнес там. Властите поемат ангажимент да предоставят всякакви данъчни облекчения (до \$100 000 годишно) и осигуряват дори самолетни билети.

МАЛКОТО ГРАДЧЕ КАЙТАНГАТА придоби световна известност преди две години, след като местните власти обявиха, че предоставят до 160 000 долара помощи за покупка на земя или къщи на всички желаещи да се заселят в тази най-южна точка на остров Нова Зеландия. Общината се ангажира да намери на новодошлите работа в различни сектори – от земеделието до строителство и здравеопазване, и с минимална заплата 1000 долара. За кратък период кметството било затрупано с молби за заселване, като броят им надхвърлил 9000 само за един месец. Сега процедурата вече е нормализирана и напливът не е толкова голям, но интересът продължава.

МОЖЕ ДА ВИ ИЗГЛЕЖДА СТРАННО, но дори Ниагара Фолс, прочутото градче край

Ниагарския водопад, страда от отлив на жители и спад на туристическите посещения. За половин век населението се е стопило от 100 000 до 48 000 души. Затова властите обещава на млади дипломирани специалисти грантове от 6000 долара, за да работят и да живеят в града. Националността им няма значение.

Ниагара Фолс е само един от хилядите подобни примери в САЩ, където преди век 54% от жителите са обитавали малки градчета. Днес дялът им е 19%.

В щата Канзас 73 общини са станали част от програмата „Зони за селски възможности“, която предлага финансиране на млади професионалисти срещу ангажимент за заселване в тези общини за различни периоди от време – от 2 до 10 години.

Ню Хейвън в Кънектикут отпуска безлихвен заем от 10 000 долара за всеки, който има намерение да се засели и да работи в града. Най-търсени професии са учители, пожарникари, полицаи. Те получават допълнително по 2500 на месец и кредити до 80 000 долара при облекчени условия, стига да се заселят за поне пет години.

СХОДНИ ИНИЦИАТИВИ ИМА В БАЛТИМОР, щата Мериленд, в различни градчета във Вермонт, в Хамилтън (щата Охайо), Норт Плат (Небраска) и Хармъни (Минесота).

По разбираеми причини обаче най-щедри са местните власти в Аляска. Чрез специално създадения Alaska Permanent Fund всяка година те разпределят дивиденди от приходите от петролната индустрия между постоянните жители – дори на малките деца. През 2015 всеки жител получи допълнително по 2072 долара - или близо 8300 за четиричленно семейство. За да получат парите обаче, трябва да докажете, че сте пребивавали постоянно в щата минимум 6 месеца – което е наистина изпитание при местния климат. ■

Остров Мияке, Япония
Miyake island, Japan

► every fourth inhabitant is unemployed.

TO MANY LIFE IN JAPAN is an exotic adventure, but not to the people living in the village of Miyake on the volcanic island of Miyake-jima. It is notorious for being the place with the highest concentration of sulphur dioxide in the atmosphere – due to which the inhabitants do not know each other's faces, because they are constantly forced to live wearing oxygen masks.

Here is why the government is offering a financial aid (9000 dollars) to anyone who agrees to live on the island despite the toxic environment. The aim is to attract volunteers who are ready to become a part of the scientific experiments for studying the consequences of the influence of the toxic gas on the human body. The harsh climatic conditions are an addition to this ordeal – lots of rainfall and cold. The concentration of sulphur dioxide is constantly changing, depending on the volcanic activity. In especially dramatic days the volcano belches forth 42 000 tons of sulphur dioxide and the inhabitants are moving around with masks like aliens.

The volcano was last active in the year 2000, when the conditions worsened so much that the population had to be entirely evacuated. But in 2005 they returned again. With the last census in 2012 it was ascertained that 2775 inhabitants are living in Miyake.

THE AUTHORITIES IN THE CANADIAN TOWN OF CAMDEN are attracting new inhabitants not with money, but rather with free granting of land. On average they are providing 2.8 hectares to each entrepreneur, who promises to develop his/her business in Camden and to provide a minimum of 24 jobs. For several years now this initiative has been attracting young and enterprising businessmen from Canada and abroad.

Another Canadian province – Saskatchewan – is offering up to 20 000 CAD (16 000 USD) per year

to all new inhabitants who undertake to work and live there for at least 7 years. They are becoming a part of The Graduate Retention Program.

The province of Alberta has for a long time been attracting labour force and new inhabitants, by guaranteeing them financial contributions of up to 25 000 CAD per family, if they agree to work in the oil and gas industry. Against that the immigrants are getting an opportunity to settle and live in fast growing cities such as Calgary and Edmonton.

OTHER EXOTIC DESTINATIONS with attractive conditions for settling there are Chile and New Zealand. The new President of Chile Miguel Juan Sebastián Piñera Echenique calls his motherland "Start-up Chile" and wants to transform it into "the business-centre of South America". The government is ready to pay 45 000 USD to businessmen from all over the world, if they decide to do business there. The authorities undertake to provide all kinds of tax exemptions (up to 100 000 USD per year) and are even securing air tickets.

THE SMALL TOWN OF KAITANGATA became world-famous two years ago, after the local authorities announced that they are granting aid of up to 160 000 dollars for purchasing of land or houses to all people willing to settle in this most southern point of the island of New Zealand. The municipality undertakes to find the newcomers jobs in various sectors – from agriculture to construction and healthcare, and with a minimal salary of 1000 dollars. For a short period of time the town council was flooded with applications for settling, with their number exceeding 9000 for just one month. The procedure is now normalized and the influx is not so big, but the interest continues to be present.

IT MAY SEEM STRANGE TO YOU, but even Niagara Falls, the famous city near the epony-

mous waterfalls, is suffering from an exodus of inhabitants and a drop in tourist visits. In half a century the population has dwindled from 100 000 to 48 000 people. Therefore the authorities are promising to young graduate specialists grants of 6000 dollars, in order for them to work and live in the city. Their nationality does not matter.

Niagara Falls is just one of the thousands of similar examples in the USA, where a century ago 54% of the population inhabited small towns. Today their share is 19%. In the state of Kansas 73 municipalities have become a part of the Rural Opportunity Zones (ROZ) program, which is offering funding for young professionals against a commitment for settling in these municipalities for various periods of time – from 2 to 10 years. New Haven in Connecticut is granting an interest-free loan of 10 000 dollars to anyone who has the intention of settling and working in the city. The professions that are most sought-after are those of teachers, firemen, policemen. They are receiving an additional 2500 per person per month and soft loans up to 80 000 dollars, if only they settle for at least five years.

THERE ARE SIMILAR INITIATIVES IN BALTIMORE, in the state of Maryland, in various towns in Vermont, in Hamilton (state of Ohio), North Platte (Nebraska) and Harmony (Minnesota). For understandable reasons however, the local authorities in Alaska are the most generous ones. By means of the specially created Alaska Permanent Fund each year they are distributing dividends from the revenue from the oil industry among the permanent inhabitants – even to young children. In 2015 each inhabitant received an additional 2072 dollars – or nearly 8300 for a family of four. In order for you to get the money though, you have to prove that you have lived in the state for a minimum of 6 months – which with the local climate is truly an ordeal. ■

50 | ПРАВОТО
ДА ЛЪЖЕШ
THE RIGHT TO LIE

56 | ОНОВА СПЕЦИАЛНО МЯСТО В АДА
THAT SPECIAL PLACE IN HELL

62 | EX MACHINA
EX MACHINA

ПОЛША ПЛАЩА ПО 116 ЕВРО МЕСЕЧНО НА ДЕТЕ

POLAND PAYS 116 EURO A MONTH PER CHILD

Страните от Източна Европа са жертва на безпрецедентна демографска криза - и заради намалялата раждаемост, и заради огромната емиграция. Но полското правителство има свой начин да се бори с проблема: то планира да позлати родителите. В края на февруари управляващата партия "Закон и справедливост" обяви, че ще разшири своята програма за насърчаване на раждаемостта, по която семействата ще получават по 116 евро на месец за всяко дете след първото (в бъдеще мярката ще важи и за първото дете). За финансиране на тази програма, която включва и помощи за пенсионерите, ще отиват 9.3 милиарда евро, или почти 2% от тазгодишния БВП.

Критици на управляващите ги упрекнаха, че просто се опитват да подкупят електората преди изборите наесен. От друга страна, през миналата година полската икономика порасна с 5.1% - най-високият показател в ЕС, ако не броим малките Малта и Ейре. Дългът за пръв път падна под 50% от БВП. Може би Варшава може да си позволи подобни харчове.

East European countries are suffering an unprecedented demographic crisis - both because of the fallen birth rates and the enormous emigration. However, the government of Poland has found its own way to fight the problem: it is planning to load the parents with money. In late February the governing Law and Justice party announced it would expand its programme for birth rate encouragement which stipulates that families will be paid 116 euro a month for each child that follows their first one (in the future the measure will also become valid for every first child too). 9.3 billion euro, or nearly 2% of the country's 2019 GDP will be used for financing the programme which also includes benefits for the pensioners.

Critics of the rulers blamed them they were merely trying to bribe the voters before the coming elections next autumn. On the other hand, in 2018 the Polish economy grew by 5.1%, the highest rate in the EU apart from ones reported by Malta and Eire. Its debt fell below 50% of GDP for the first time ever. Maybe Warsaw could afford making such expenses. ■

УКРАИНА ИЗБИРА ПРЕЗИДЕНТ ОТ ТЕЛЕВИЗИЯТА?

UKRAINE TO ELECT
A PRESIDENT FROM
TELEVISION?

Доскоро украинците познаваха Владимир Зеленски като изпълнителя на главната роля в сериала "Слуга на нацията" - учител, който по стечение на обстоятелствата става президент на страната. Сега Зеленски е на път да сбъдне филмовия сценарий в реалния живот: месец преди изборите актьорът, който се кандидатира за най-високия пост в Украйна, води в социологическите анкети пред сегашния държавен глава Петро Порошенко и бившия премиер Юлия Тимошенко. Според скептиците Зеленски е свързан с милиардера Игор Коломойски, чиято "ПриватБанк" бе национализирана от Порошенко и по чиито телевизионен канал вървеше "Слуга на нацията". Но и двамата отричат да има пряка връзка между тях.

Until recently Ukrainian people knew Volodymyr Zelenskiy as the actor who starred the Servant of the People series - he played the role of a teacher who coincidentally became the president of the country. Now Zelenskiy is about to make the film scenario reality: a month before the elections the actor who applied for the highest political post in Ukraine is leading the polls ahead of current president Petro Poroshenko and former prime minister Yulia Tymoshenko. According to the sceptics, Zelenskiy is related to billionaire Ihor Kolomoyskiy whose PrivatBank was nationalized by Poroshenko and whose TV channel broadcast the Servant of the People series. Yet, both of them deny having any direct relation. ■

ПРАВOTO ДА ЛЪЖЕШ

Слуховете за смъртта на истината са силно преувеличени

Текст БОЙКО ВАСИЛЕВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Забелязвате ли? Покрай 30-тата годишнина на световната мрежа World Wide Web говорим повече за бъдещето. Но за да погледнем към бъдещето, трябва да се върнем за малко в миналото.

ПРЕЗ 1627 ФРАНСИС БЕЙКЪН публикува класическото утопично съчинение „Новата Атлантида“. И тя, както „Утопия“ на Томас Мор, е остров; и там хората са разумни и добри до такава степен, че един от тях казва: „на нас ни са толкова омразни всички лъжи и преувеличения, че на всички членове на нашето Общество под заплахата на глоба и безчестие е забранено да се показва каквото и да е природно явление украсено или преувеличено, а само в чист вид, без всякаква тайнственост.“

С други думи, лъжата е като маларията. Достатъчно е да се ваксинираме с гружба, разум и добродетел. После ще я забраним и тя ще изчезне.

КАТО ЗАЖИВЕЕМ СПРАВЕДЛИВО и заедно, вече няма да се лъжем. Ще вдигнем дворци от стъкло и кристал, в които всеки ще вижда какво прави другия. Ще съградим Кристалния дворец, както предлага Чернишевски в „Какво да се прави“ (1863), възхитен от лондонския Crystal Palace. Ето ви и Откровението на Йоан: „а градът беше от чисто злато и подобен на чисто стъкло... и спасените народи ще ходят в светлината му... и портите няма да се заключват денем, а нощ не ще има там...“ Древната мечта за свят без лъжа върви с абсолютна прозрачност. Утопичният комунистически идеал означава глобална, споделена телепатия: аз зная какво мислиш ти, ти знаеш какво мисля аз. Вратите няма да се заключват. Ще отворим прозорците. Истината ще ни направи свободни.

100 ГОДИНИ СЛЕД ОКТОМВРИ 1917 комунизмът се

провали. Не и Кристалният дворец, идеалът за всеобщата, взаимна прозрачност. Обраснахме с технологии, които ни познават по-добре, отколкото ние познаваме себе си. Локационните настройки на нашите смартфони знаят къде се намираме, какво правим, как спортуваме, колко спим и високо ли ни е кръвното. Социалните мрежи са ни подлъгали да си кажем какво харесваме; и понеже са наясно с нашите желания, ни захранват с още много от същото. Виртуалната ни биография в интернет не подлежи на заличаване. Влachim шлейф от информация, която със сигурност ще ни надживее. Ние сме голи-голенички пред всеки, който реши да ни „гугълне“ или да ни „следва“.

ИМА ОБАЧЕ ЕДИН ДРЕБЕН ПРОБЛЕМ. Пойскахме тотална прозрачност, но не получихме истината. Даже напротив. През отворените врати и прозорци ни обливат гъждове от лъжи. Наречете ги „фалшиви новини“, „изкуствена реалност“, „Фейсбук ефект“ или „глобална измама“. Днес фактите потъват в дълбоката тиня на субективизъм, страст и полу-истина. За да ги изровиш, ти трябва специални умения, каквито 99% от нас не притежават.

Защо се прекарахме? Може би не четохме внимателно класиците. В „Записки от подземие“ Достоевски критикува Кристалния дворец с простата логика на свободния избор: „Слушайте господи, а защо да не ритнем това благообразие отведнъж с крак?“. Човек е свободен и да не избере идеала; да не пожелае истината.

ЗАЩОТО КОЙ, ОСВЕН БОГ, може да понесе истината? Кой може да се справи с нейните мрачни дълбини и неочаквани саморазкрития? Кой би отишъл до дъното на мисълта, до сърцевината на постъпките си? Кой би пуснал камерите в тоалетната, в брачното ложе, в галаверата, в низостта си? ►

► И понеже абсолютната истина е непостижима, под този претекст пострада и обикновената. Със смъртта на хартиения вестник и възхода на социалните мрежи нейният бизнес модел се срути. Лъжата обаче има бизнес модел. Засега никой не посмя или не успя да я забрани. Но „засега“ не значи „завинаги“. Смятам, че съвсем скоро ще намерим решение на въпроса с истината и лъжата. И тъкмо това е проблемът.

НЕКА ПОЯСНЯ: ДНЕШНИЯТ СКАНДАЛ с фалшивите новини ще породи мощна контра-реакция утре. Ще успеем да ги спрем. Нарочни филтри ще тестват безпогрешно и в реално време автентичността на звук и картина. Фалшивите профили и т.н. „ботове“ ще бъдат разобличавани на мига. Всеки опит да се представиш с чужда самоличност ще пропаде в сблъсък с мощното противодействие на системите. Големите корпорации като „Фейсбук“ и „Гугъл“ ще се обзаведат с противоотрова срещу лъжливата информация – гали посредством т.н. „публичен фийд“ (който ще проследява пътя на всяка новина), дали чрез осветяване на вътрешните си механизми; все едно. Всяко криване във времето и пространството ще стане технически невъзможно. Смартфонът ще се превърне едновременно в паспорт, портфейл, контролна гривна и документ за алиби. Не си с него, следователно не съществува... тогава ще те намерим по смартфоните на тези около теб.

„ТЕЛЕКРАНЪТ ЕДНОВРЕМЕННО ПРИЕМАШЕ и предаваше. Приемаше всеки звук на Уинстън освен едва доловим шепот; нещо повече – Уинстън можеше не само да бъде слушан, но и гледан...“. Това е Оруел, „1984“. Най-известната световна анти-утопия нарича пропагандния орган на тоталитарната държава „Министерство на истината“. Ние обаче ще изградим това министерство доброволно, по свое желание, стреснати от всепобедния марш на лъжата. Е, тогава ще се стреснем за втори път. Ще се усетим, че сме залитнали. Ще си спомним, че тоталната истина може да е по-опасна от лъжата; че тоталната прозрачност е репресивна прозрачност. И отново ще вземем мерки.

ПОЛИТИКАТА ЩЕ СЕ ПРОМЕНИ из корен. Основното разделение ще бъде спрямо отношението ни към информацията и технологиите, а оттам и към истината и лъжата. Ще се появят две глобални партии: партия на голата истината (бивша десница) и партия на допустимата лъжа (бивша левица). Първата ще овласти технологичното всемогъщество на корпорациите – да контролират служители, да разобличават

кръшкачи и да награждават с джаджи и виртуални преживявания. Втората ще търси как да им се скрие. Първата ще има Фейсбук, втората ще го забранява на децата си. Политическият терен ще изобилства с ожесточени полемки за това какво трябва да покажем и какво можем да скрием. Централен философски въпрос ще бъде виртуалната реалност: колко в нея е изкуственото, колко – действителното.

ЩЕ СЕ ПОЯВЯТ ИСКАНИЯ за собствена, тоест редактирана от самите нас биография – поукрасена, подобрена, поизмислена. Това ще пречи на шефа да гледа какво си правил като 14-годишен в личния си профил, когато те интервюира за работа. Ще се сбъдне изискването на създателя на WWW сър Тим Бърнърс-Ли – „да имаме пълен контрол върху данните си“. Ще има сурови закони за CCTV камерите. Животът без смартфони ще се запише като право в Конституцията. Наред с обедната почивка, корпорациите ще осигуряват време за задължително зяпане и мързел. Лъжата ще стане основно човешко право. Някъде там, в дълното на душата, човекът ще пази най-човешкото си качество: правото да не хареса онова, което е добро и полезно за него.

ТАКА СЕ ДВИЖИ СВЕТЪТ: като синусоида.

Уплашим се от нещо, вземем мерки, после се уплашим от мерките, после преразглеждаме и тях. Всяка нова медийна технология предизвиква едновременно надежди и страх, мечти и мрачни догадки, утопии и анти-утопии. Хората се влюбват в азбуката, но Платон я заклеюва, защото причинявала забрава. Ентусиазират се от телевизията, но Рей Бредбъри се плаши от нея в „451 градус по Фаренхайт“. Обожаваат радиото, но Брехт не харесва неговата едностранчивост и препоръчва то да стане интерактивно. Ще кажете, добре, искал е нещо като интернет. Но и в интернет виждаме както глобално спасение, така и глобална заплаха.

ТЪКМО ТОВА НИ СПАСЯВА. Страхът се сблъсква с надеждата и се установява баланс – го следващата технологична революция. На всеки идеалист като Бейкън се пада по един скептик като Оруел. На всеки шум към абсолютната истина отговаря контраатаката на лъжата. И слава Богу. В утрешния свят – малък, мрежови, технологичен, прозрачен и крехък като дворец от кристал – ще ни трябват и двете. Защото утре ще се усъмним в самия свят; в реалността, която все повече наричаме виртуална, сиреч „изкуствена“. И само балансът ще ни спаси да не се усъмним и в най-безспорното, в себе си. ■

Страхът се сблъсква с надеждата и се установява баланс – го следващата технологична революция. На всеки идеалист като Бейкън се пада по един скептик като Оруел

5 500 000
passengers in 2018

— Together we make it happen! —

THE RIGHT TO LIE

The rumours of the death of truth are greatly exaggerated

By BOYKO VASILEV / Photography SHUTTERSTOCK

Have you noticed it? Around the 30th anniversary of the World Wide Web we've been talking more about the future. But in order to look to the future we have to hop back to the past.

IN 1627 SIR FRANCIS BACON published the classical utopian novel "New Atlantis". Just like Thomas More's "Utopia", New Atlantis, too, is an island; there, too, people are so sensible and good that one of them says: "But we do hate all impostures, and lies; insomuch as we have severely forbidden it to all our fellows, under pain of ignominy and fines, that they do not show any natural work or thing, adorned or swelling; but only pure as it is, and without all affectation of strangeness." In other words, lies are like malaria. All we have to do is get vaccinated with friendship, common sense and virtue. Then we will forbid lies, and they will disappear.

LIVING FAIRLY and together, we will no longer lie to each other. We will erect palaces of glass and crystal in which everybody will see what everyone else does. We will build the Crystal Palace, as Chernyshevsky suggests in "What Is To Be Done?" (1863), inspired by London's Crystal Palace. And here is the Revelation of St John: "and the city was pure gold, like clear glass... and the nations of them which are saved shall walk in the light of it... on no day will its gates ever be shut, for there will be no night there..." The ancient dream of a world without lies goes hand in hand with absolute transparency. The utopian communist ideal implies a global, shared telepathy: I know what you're thinking, you know what I'm thinking. Doors won't be locked. Windows will be opened. The truth shall make us free.

ONE HUNDRED YEARS AFTER OCTOBER 1917 communism collapsed. Not so the Crystal Palace, the ideal of universal, mutual transparency. We are swamped by technologies that know us better than we know ourselves. The geolocation settings of our smartphones know where we are, what we are doing, how we work out, how much we sleep and whether

our blood pressure is high. The social networks have tricked us into saying what we like; and because they are aware of what we crave, they keep feeding us more of the same. Our virtual CV online cannot be deleted. We lug a train of information which is bound to outlive us. We stand stark naked before anyone who decides to 'google' or 'track' us.

BUT THERE IS A SNAG. We asked for total transparency, but we did not get the truth. On the contrary. Through the open doors and windows it is raining lies. Call them 'fake news', 'artificial reality', 'the Facebook effect' or 'global con'. Today the facts are buried in the quagmire of subjectivism, passion and half-truths. To dig them out you need special skills, the kind 99% of us lack.

How did we screw this up? Perhaps we did not read the classics carefully. In "Notes from the Underground", Dostoevsky criticizes the Crystal Palace, resorting to the simple logic of free choice: "listen, gentlemen, and why not kick all that genius at once with a leg?" Man is also free not to choose the ideal, not to desire the truth.

FOR WHO, BESIDES GOD, can bear the truth? Who can cope with its murky depths and unexpected self-revelations? Who would fathom the bottom of thought, the very heart of his doings? Who would allow cameras into his toilet, marital bed, scams, depravity?

And because absolute truth is unattainable, common truth, too, has suffered under this pretext. With the demise of the print media and the rise of the social media, the business model of truth crumbled. Falsehood, though, has a business model of its own. For the time being nobody has dared or managed to forbid it. But 'for the time being' does not mean 'forever'. I think that we will soon find a solution to the question of truth and lies. And that's exactly the problem.

LET ME EXPLAIN: TODAY'S ROW over fake news will trigger a powerful backlash tomorrow. We will manage to stop them. Special filters will check the authenticity

of sound and picture, error-free and in real time. Fake accounts and bots will be instantly exposed. Any attempt to pretend to be someone else will fail in the clash with the powerful countermeasures of the systems. Big corporations such as Facebook and Google will acquire an antidote against misinformation – whether through the so-called public feed (which will track any news item) or by bringing to light its inner workings – it's all the same. Any straying from time and space will become technically impossible. The smartphone will be a passport, wallet, monitoring bracelet and proof of alibi, all rolled into one. If you don't carry one, you don't exist... but then we'll nevertheless locate you using the smartphones of those around you.

“THE TELECRANE RECEIVED and transmitted at once, accepting every sound of Winston, except for a perceptible whisper, and moreover, Winston could not only be listened but also watched ...” This is Orwell, “1984”. The world's most famous negative utopia calls the propaganda arm of the totalitarian state “Ministry of Truth”. We, however, will establish this ministry voluntarily, of our own accord, taken aback by the triumphal march of lies. Well, then we'll be taken aback yet again. We'll realise that we've gone too far. We'll remember that total truth may be more dangerous than lies, that total transparency is repressive transparency. And we'll take action again.

POLITICS WILL CHANGE radically. The main line of division will be our attitude to information and technologies, and hence to truth and lies. Two global parties will emerge: the party of the naked truth (the former Right) and the party of the admissible lie (the former Left). The former will empower the technological omnipotence of corporations – to control employees, expose dodgers and reward achievers with gadgets and virtual experiences. The latter will seek ways to hide from the corporations. The former will have Facebook, the latter will forbid its children to use it. Politicians will be locked in a fierce debate over what we must show and what we can hide. The central philosophical question will be virtual reality: how much of it is artificial and how much of it is real.

DEMANDS WILL BE RAISED for a customized CV, i.e. one edited by ourselves - embellished, enhanced, inflated. This will prevent the boss from seeing what you posted on your personal account at age 14, when he's interviewing you for a job. The dictum of the inventor of the World Wide Web, Sir Tim Berners-Lee, will come true: “to have complete control of your data.” There will be harsh laws for CCTV cameras. Living a smartphone-free life will be enshrined as a constitutional right. Besides a lunch break, corporations will provide time for compulsory loafing. Lying will become a fundamental human right. Deep down inside, man will keep his most human quality: the right to dislike what is good and useful for him.

THAT'S THE WAY THE WORLD MOVES, up and down. Something scares us, we take measures, then the measures scare us and then we reconsider them as well. Every new media technology gives rise to both hopes and fears, dreams and grim conjectures, utopias and dystopias. People are infatuated with the alphabet, but Plato condemned it because it engendered oblivion. They enthuse over television, but Ray Bradbury is afraid of it in “Fahrenheit 451”. They love the radio, but Brecht dislikes its one-sidedness and suggests that it become interactive. OK, you'll say, he wanted something like the Internet. But we see the Internet both as a global salvation and as a global threat.

THAT'S EXACTLY WHAT SAVES US. Fear clashes with hope and they balance off each other – until the next technological revolution. For every idealist like Bacon there is one sceptic like Orwell. Any desperate attempt to attain the absolute truth is countered by an onslaught of lies. And thank God for that. In tomorrow's world – small, networked, technological, transparent and fragile like a crystal palace – we will need both. Because tomorrow we will question the world itself; in the reality which we increasingly call virtual, that is to say ‘artificial’. And balance alone will save us from questioning even the most unquestionable - ourselves. ■

World Luxury
Spa
Awards
WINNER 2015

RAMADA

Sofia City Centre

★★★★★
VICTORIA SPA

THE REAL ASIAN SPA

www.victoria-spa.com

+ 359 895 79 29 38

Victoria spa is the biggest spa in Sofia, situated in Ramada Sofia City Centre on 3500 sm .

There are on your disposal:

**INDOOR SWIMMING POOL ; CHILDREN POOL;
VITAMIN BAR; FITNESS CENTER & SPORTS HALL
FOR GROUP CLASSES; FINNISH SAUNA, SALTED
SAUNA, STEAM BATH; TURKISH BATH HAMMAM
WITH ORIENTAL PEELING / kese /; 8 LUXURY
MASSAGE ROOMS WITH JAKUZZIES; COSMETICS;
V.I.P SPA APARTMENT; HAIR DRESSERS SALOON
WITH MANICURE & PEDICURE; SUN BED; MORE
THEN 150 DIFFERENT MESSAGES AND SPA
RITUALS; INTERNATIONAL SPA TEAM FROM BALI,
THAILAND AND THE PHILIPPINES; 5 STARS SERVICE**

ОНОВА СПЕЦИАЛНО МЯСТО В АДА

От самото си зачатие Brexit е в ръцете на политици, загрижени единствено за кариерата си, смело говорещи безсмислици и разчитащи друг да носи отговорността накрая

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Вероятно най-убедителният и обобщаващ символ на хаоса около Brexit бе един човечец, собственик на цветарски бизнес, интервюиран от британска телевизия в последните дни на февруари. Ако наистина се стигне до излизането на Великобритания от ЕС без търговско споразумение, това ще наложи въвеждането на митнически контрол в Дувър и останалите пристанища на източния бряг. В момента трафикът е до такава степен интензивен, че дори проверката да отнема минималните 30-40 секунди на камион, това ще образува няколкодневни опашки. Ако това стане, оплаква се споменатият човечец, разчитащ на ежедневни доставки от Холандия, той ще трябва да затвори бизнеса и да продаде къщата си. Как гласувахте на референдума, го пита репортерът. Гласувах за Brexit, отговаря човекът. Не помислихте ли за последствията, пита репортерът. Не, изобщо не мислехме, че може да има последствия, отговаря човекът.

ЗЛОЩАСТНИЯТ ЦВЕТАР ЕДВА ЛИ МОЖЕ да бъде обвиняван. Неговото отношение

към най-важното решение за страната му от десетилетия насам е съвсем идентично с това на политиците, които измислиха, проведеха и спечелиха въпросния референдум. Ако последните две години наистина доказаха нещо, то е, че никой от поддържащите на Brexit не е имал дори смътна представа как ще се случи той и какви ефекти ще предизвика. Изказването на президента на Европейския съвет Доналд Туск, че в ага имало специално отделено място за онези, които настояваха за Brexit „без дори най-бегла идея как да го проведат безопасно“, предизвика небивало възмущение сред мнозинството в британския парламент. Но то изглежда съвсем точно наблюдение. Или, както се обърна една от проевропейските депутатки към мнозинството, „от истината боли, нали, господа?“.

ПРЕУВЕЛИЧЕНО И МАНИПУЛАТИВНО ще е да кажем, че Великобритания само ще страда от разгълата с ЕС. Като всеки друг процес, и този има плюсове и минуси. Да не говорим, че дори светилата на макроикономиката не могат да предвидят всички пос-

ледващи ефекти. Вероятно има сценарии, при които британците дори биха спечелили. Но никой не знае какви са тези сценарии – особено хората, които би трябвало да ги приложат. От самото си зараждане до очертаващата се печална развръзка Brexit бе в ръцете на политици, загрижени изцяло за собствената си партийна кариера, смело говорещи измишльотини и до един разчитащи някой друг да поеме отговорността вместо тях.

ВЕЧЕ ДОРИ И ВЛАСТТА В ЛОНДОН няма илюзии, че подготвяният от нея Brexit ще е катастрофа. Националната банка на Англия твърди, че само за последните две години след референдума всяко домакинство в страната е обедняло средно с 900 лири годишно. Евентуален Brexit без сделка ще свие Брутният вътрешен продукт с 9.3 на сто – което вече ще е не само британска трагедия, но и достатъчно сериозен фактор за предизвикване на глобална рецесия. Учени от германския университет „Лайбниц“ пресметнаха, че разгъла без споразумение ще коства 600 000 работни места ▶

► по цял свят, от които 100 000 – в самата Германия. Така че злорадството, с което повечето европейци наблюдават объркването на Острова, не е много основателно.

САМОТО ПРАВИТЕЛСТВО НА ТЕРЕЗА МЕЙ най-сетне публикува един доклад в края на февруари, разглеждащ ефектите от Brexit без споразумение. Според него поне 200 000 британски компании не са подготвени изобщо за такъв вариант; за други 240 000 той ще навлече допълнителни разходи в размер на 13 милиарда лири (15 млрд. евро). Правителството очаква недостиг на храни заради вероятното паническо презапасяване, а също и поскъпване на онези стоки, които са основно внос от ЕС. Докладът предупреждава също за големи опашки на граничния и митническият контрол. Това е същото правителство, което две години бодро уверяваше британците, че има изготвени детайлни оценки за въздействието на Brexit (после секретарят Дейвид Дейвис си призна, че си ги е измислил и такива оценки всъщност няма); че „държим всички карти и можем да избираме пътя си“ (според държавния секретар за околната среда и храните Майкъл Гоув); и че „споразумението за свободна търговия, което трябва да сключим, би трябвало да е едно от най-лесните в човешката история“ (според секретаря за външната търговия Лийм Фокс). Привържениците на Brexit обещаваха бързи търговски договори с основните партньори – САЩ, Китай и Япония. Но Япония сключи търговско споразумение... с ЕС. А в началото на март търговският представител на САЩ Робърт Лайтхайзър съвсем категорично заяви, че ще очаква Великобритания да отстъпи от европейските ограничения за американски храни, включително генномодифицирани, и освен това да се ангажира да не манипулира курса на валутата си, за да получи споразумение.

ИЗОБЩО ПОВЕДЕНИЕТО на британските политици около Brexit трудно подлежи на нормално описание. Повече му подхожда цитат от някой фарс, като любимия ни „Черното влечуго“: Brexit е вероятно най-лошото водачество, откакто викингският вожд Олаф Косматия погрешка поръчал 80 000 бойни шлема с розата от вътрешната страна.

Тези дни на Острова много се спори кой е главният виновник за това състояние на нещата. Някои сочат споменатите Гоув, Фокс и Дейвис; други – познатия ни Найджъл Фараж, който от години получава тлъста заплата като депутат в Европейския парламент, за да обяснява какъв паразит е обединена Европа, и който неотдавна призна, че ако Brexit влоши твърде много нещата в родината му, ще отиде да живее друга-

„Често ме питат дали Борис е много, много интелигентен човек, който се преструва на идиот, и аз винаги отговарям: не“

де. Мнозина обвиняват и бившия кмет на Лондон Борис Джонсън, който ненадейно промени мнението си и подкрепи Brexit точно преди референдума (между другото известният журналист Йън Хислоп казваше: „Често ме питат дали Борис е много, много интелигентен човек, който се преструва на идиот, и аз винаги отговарям: не“).

САМО ЧЕ, КАКТО ОТБЕЛЯЗА в един коментар GQ, всички тези лица са могли най-много да повлияят на решенията на другите. Истинската вина е у онези, които сами са вземали решения. Първо – у Дейвид Камерън, който предизборно обеща референдума с надеждата, че това ще му даде подкрепата на крайнодясното крило в собствената му партия, а после коалиционните му партньори либерал-демократи ще блокират провеждането му. Само че Камерън за своя изненада спечели самостоятелно мнозинство и трябваше да изпълни обещанието си. За сметка на това наруши следващото – че ще остане начело, както и да завърши вотът. Всъщност се оттегли на другия ден. Същата грешка с обратен знак направи наследничката му Тереза Мей: свика извънредни избори през 2017, за да заздравя мнозинството си и по-лесно да прокара плана си за Brexit. Вместо това проигра мнозинството и стигна до унизителния рекорд да

е премиерът, загубил вот в парламента с най-голямата разлика в историята.

ВЕРОЯТНО СЪЩО ТОЛКОВА ВИНОВЕН е и лидерът на лейбъристите Джеръми Корбин, чиято собствена неприязън срещу ЕС му попречи да оглави недоволните. Дори и сега, след безкрайната поредица от гафове, Мей продължава да има по-висока подкрепа от него.

Хората от другата страна на барикадата, в Брюксел, също можеха да се намесят неведнъж – примерно да намерят компромис с Камерън. Но тогава Туск и компания предположиха да се държат арогантно, уверени, че британците няма да направят такава глупост. Сега вече е малко късно да се говори за „запазено място в ада“ и така нататък.

И накрая солидна част от вината е на десния печат в Англия, който охотно разпространяваше всички измишльотини на кампанията Leave: как европейците източвали британската здравна каса (всъщност е точно обратното, но това послание, изписано върху червен автобус, си остана най-популярният символ на референдума), как парите за британските пътища всъщност се харчели в Полша, България и Румъния; как евробанкните предизвиквали импотентност; и накрая как чиновниците в Брюксел ще забранят канчетата за мляко и изкривените банани. Последното вероятно ви звучи познато: и у нас слушахме апокалиптични прогнози за забрани на шкембе-чорбата и домашната ракия. Дванайсет години по-късно шкембето и ракията си остават все така мощни фактори в българския духовен живот.

„ПИША ТОВА КАТО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ ЗА СВЕТА“: така започва прословутият репортаж от Хирошима на Уилфрид Бърчет, първия журналист, видял опустошението от атомната бомба. Brexit е също толкова силно послание към всички любители на пряката демокрация – от френските популисти до българските телевизионни комедианти. Пряката демокрация може да функционира само при добре образовани гласоподаватели, отговорни политици и почтени медии, които да обяснят на хората за какво точно гласуват. Швейцария, която има вековен опит в тази област, може да се похвали с някои успехи в тази област напоследък. Но фактът, че Великобритания, която е 40-а в класацията за медийна свобода на „Репортери без граници“, стигна до подобно фиаско, е наистина достатъчно ясно предупреждение към България, която е 111-а. Това предупреждение звучи така: не се опитвайте да решавате бъдещето си, ако не знаете какво точно решавате. И не вярвайте в нещо, само защото е изписано върху автобус. ■

That Special Place in Hell

From its very inception, Brexit was in the hands of politicians worried only about their own party career, boldly talking nonsense and relying on somebody else to take responsibility later

By KONSTANTIN TOMOV / Photography SHUTTERSTOCK

The most convincing symbol epitomizing the chaos around Brexit is probably the owner of a flower business who was interviewed by British television in late February. If the UK does indeed leave the European Union without a trade deal, it will lead to the introduction of customs control at Dover and the other ports on the east coast. At present, traffic is so intense that even if the check takes just 30-40 seconds per truck, it would cause several-day queues. If this happens, the florist, who relies on daily deliveries from the Netherlands, admits he will have to close his business and sell his house. How did you vote in the referendum, the reporter asked. I voted for Brexit, he answered. Didn't you think about the consequences, the reporter asked. No, we never thought there would be any consequences, the man replied.

THE UNFORTUNATE FLORIST CAN HARDLY be blamed. His attitude to the most important decision for his country in decades is identical to that of the politicians who devised, held and won the referendum in question. If the last two years have indeed proved anything, it is that none of the Brexit supporters had even a vague idea of how it would happen and the implications it would have. European Council President Donald Tusk's warning of a "special place in hell" for those who promoted Brexit "without even a sketch of a plan" set off a furious reaction among the majority in the British Parliament. But it seems a very accurate observation. Or, as one pro-European MP put it to the majority: "the truth hurts, doesn't it, gentlemen".

IT WOULD BE EXAGGERATED AND MANIPULATIVE to say that the UK will only suffer from the divorce with the EU. Like any other process, this one, too, has its pros and cons. Not to mention that not even the luminaries of macro-economics can predict all subsequent effects.

There probably are scenarios in which the British would even profit from their exit. But nobody knows what these scenarios are, especially not the people who should implement them. From its very inception to the looming sad outcome, Brexit was in the hands of politicians worried only about their own party career, boldly talking nonsense and relying on somebody else to take responsibility instead of them.

NOT EVEN THE GOVERNMENT IN LONDON still doubts that Brexit will be a disaster. The Bank of England says that in the last two years after the referendum alone, each household in the country has lost an average 900 pounds a year. A possible no-deal Brexit would shrink GDP by 9.3% - which will not only be a British tragedy, but a serious enough factor to trigger a global recession. Scientists at the German Leibniz University have estimated that a no-deal divorce will cost 600,000 jobs worldwide, of which 100,000 in Germany itself. So that the glee with which most Europeans are watching the confusion in the UK is not exactly justified.

THERESA MAY'S GOVERNMENT at the end of February finally published its assessment of the impact of a no-deal Brexit on business and trade. According to it, at least 200,000 British companies are not prepared for such an option; for another 240,000 it will mean additional costs to the tune of 13 billion pounds (15 billion euros). The government expects a shortage of food due to likely panic buying, as well as a rise in the price of goods that are mainly imported from the EU. The report also warns of large queues forming at border and customs controls. This is the same government which for two years assured the British that detailed assessments of the impact of Brexit had been prepared (later Secretary David Davis admitted that he had invented them and there actually weren't any); that "we hold all the cards and we can choose the path we want" (according to Secretary of State for Environment, Food and Rural Affairs, Michael Gove); and that "the free trade agreement that we will have to do with the EU should be one of the easiest in human history" (according to Secretary of State for International Trade, Liam Fox). The Brexiteers promised quick trade deals with key partners - the US, China and Japan. But Japan signed a trade agreement with ... the EU. And in early March, the United States Trade Representative Robert Lighthizer stated categorically that he expects the UK to be willing to divorce itself from European restrictions on US foods, including GMO, and also to commit to not manipulating its exchange rate in order to get a deal.

IN GENERAL, THE CONDUCT of British politicians around Brexit defies normal description. The line from some farce like our beloved Blackadder suits it better: Brexit is probably the worst leadership since Viking chief Olaf the Hairy accidentally ordered 80,000 battle-helmets with the horns on the inside.

These days there is widespread discussion in the UK as to who is mainly to blame for this state of affairs. Some point to Gove, Fox and Davis, others to Nigel Farage, who for years has been getting a fat salary as MEP in order to explain what

a parasite united Europe is, and who recently admitted that if Brexit is a disaster, he would go to live somewhere else. Many also blame former London Mayor Boris Johnson, who unexpectedly changed his mind and gave his support to Brexit just before the referendum (incidentally, the well-known journalist Ian Hislop said: "People always ask me if Boris is a very, very intelligent man masquerading as an idiot! And I always say, no...").

IT'S JUST THAT, AS GQ commented, all these persons could at most have influenced the decisions of others. The real blame lies with those who made their own decisions. First – with David Cameron, who made the referendum a pre-election promise in the hope that this would earn him the backing of the far right wing in his own party, and then his coalition partners, the Liberal Democrats, would block it. But, to his own surprise, Cameron won an outright majority and had to make good on his promise. Instead, he failed to fulfil the next – that he would remain at the head, no matter what the outcome of the election. Actually, he stepped down the next day. The same mistake, in reverse, was made by his successor Theresa May who called a snap general election in 2017 to strengthen her majority

and make it easier to push her Brexit plan. Instead, she ended up with the humiliating record of being the prime minister to suffer the largest defeat for a sitting government in history.

PROBABLY EQUALLY TO BLAME is the leader of the Labour Party, Jeremy Corbyn, whose own resentment of the EU prevented him from heading the disgruntled. Even now, after the endless string of gaffes, May continues to enjoy greater support than he does.

The people on the other side of the fence, in Brussels, could also have repeatedly intervened – for example, to reach a compromise with Cameron. But at the time Tusk & Co chose to behave arrogantly, confident that the British would not stoop to such foolishness. Now it is a bit too late to talk about a "special place in hell" and so on. Lastly, a large chunk of the blame is carried by the right-wing press in the UK, which readily spread all the concoctions of the Leave campaign: how the Europeans drained the National Health Service (actually, it is exactly the other way around, but this message painted on a red bus remains the most popular symbol of the referendum), how the money for Britain's roads were actually spent in Poland, Bulgaria and Romania, how euro banknotes caused impotence,

and, finally, how officials in Brussels would ban milk cans and bendy bananas. The latter probably sounds familiar: in Bulgaria, too, we are hearing apocalyptic forecasts for bans on tripe soup and home-made brandy. Twelve years on, tripe and brandy remain as powerful factors as ever in Bulgarian spiritual life.

"I WRITE THIS AS A WARNING TO THE WORLD": this is the start of Wilfred Burchett's famous report from Hiroshima, the first journalist to witness the devastation caused by the atomic bomb. Brexit is an equally strong message to all fans of direct democracy – from French populists to Bulgarian TV comedians. Direct democracy can only function with well-educated voters, responsible politicians and honest media which explain to people what exactly they are voting for. Switzerland, which has a century-old experience in this field, can boast some successes lately. But the fact that the UK, which ranks 40th in the World Press Freedom Index of Reporters Without Borders, suffered such a fiasco is really a clear warning to Bulgaria, which ranks in 111th place. This warning says: don't try to decide your future unless you know exactly what you decide. And don't believe in something just because it is written on a bus. ■

The world needs more Diplomats! Rediscover rum. Discover Diplomatico!

SAGAX
САГАКС ЕАД

VINOPOLY
WINE | COFFEE | GOURMET | CIGARS

ENOTECA
WINE & COFFEE

COHIBA
ATMOSPHERE
SOFIA

LA CASA DEL HABANO

Premium
CIGARS & TOBACCO

T. +359 2 950 55 50
E: sagax@sagax.bg
www.sagax.bg

EX MACHINA

Уменията, които ще са необходими на днешните деца за работата им като възрастни, съвсем не са свързани само с кодиране и компютъри

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография SHUTTERSTOCK

В съвременния бързоменящ се свят образованието остава една от най-граничните сфери. Интересът към дадени специалности спада главоломно за сметка на други, някои предмети отпадат, появяват се абсолютно нови, а голямото предизвикателство е пред учебните заведения, които навреме да усетят накъде вървят тенденциите. Опасността от това да преподаваш нещо, което след нищо и никакви 10 години няма да е актуално, е голяма. И в крайна сметка основната отговорност е прехвърлена на ученици и студенти, които да разчитат на интересите и интуицията си, за да се захванат с „образование с бъдеще“.

47 % ОТ ПРОФЕСИИТЕ, КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ в момента, няма да ги има след 20 години показва изследване на Оксфордския университет. Вероятно голяма част от тях ще са тези, които в момента смятаме за престижни, но могат да бъдат заменени напълно от автоматизирани машини. И тук идва големият въпрос какви ще са уменията, нужни на децата ни, за да се справят адекватно с предизвикателствата на бъдещето.

РАЗБИРАНЕ НА СИСТЕМИ. До момента голяма част от възрастните са учили по традиционния начин – запаметяване на факти, тяхната интерпретация и оценка на базата на запомненото. Бъдещето обаче е по-аморфно и няма да има нужда толкова от факти, колкото от генерално разбиране за това как си взаимодействат те в различните сфери. Обучението ще има нужда от повече интердисциплинарни занимания, както и от познания за системите, с които работят технологиите

на бъдещето като генетика, квантова механика и логика на кода.

ДИЗАЙН И ЕМПАТИЯ. Колкото и свършени да са машините в създаването на продукти за хората, те никога не биха могли да използват като фактор в работата си удоволствието, което даден човек изпитва, при употребата на даден продукт или услуга. Именно липсата на емпатия у машината ще предопредели нуждата от професии, свързани с дизайн, които да създават „човешкото“ отношение в автоматизираните процеси. Пример за това е работата на експертите по човешка реч, които работят заедно с дизайнери за създаването на изкуствен интелект с „говорна интелигентност“.

ЕКИПНА РАБОТА. Досадното клише от обявите за работа все пак се оказва важно умение, което ще помогне на днешните деца да станат успешни възрастни. Освен ако междуременно традиционното училище не ги научи, че трябва да се състезават помежду си и да изкарват индивидуални оценки по предмети, които най-вероятно няма да са им нужни в професионалния живот. Скептицизма настрана, но простата статистика показва, че днешните доклади, проучвания, научна работа имат 4 пъти повече автори, отколкото са имали през 20-те години на миналия век например. Изводът е прост – бъдещите професии ще имат нужда от хора, които да работят заедно в създаването си на задачи за машините. Социалните умения се оказват големият коз на бъдещето напук на напредъка на технологиите и автоматизацията на процесите. ■

Ex Machina

The skills today's children will need in their working life as adults are far more diverse than just coding and computer abilities

By CRISTINA NIGOHOSYAN / Photography SHUTTERSTOCK

In modern day's fast changing world education remains among the most debatable areas. Interest in some fields of study is falling drastically at the expense of others, some disciplines get removed, others are just emerging, and it's the educational institutions who face the greatest challenge of feeling the trends on time. Teaching a subject that will be totally out of date in a matter of a decade is highly likely. Eventually, it is pupils and students taking the greatest responsibility, as they should rely on their passions and intuition to start getting "an education with a future".

47% OF ALL PROFESSIONS EXISTING today will have disappeared in 20 years, according to a research by the Oxford University. The majority of them will probably be the ones that we now consider prestigious but can be entirely replaced by automated machines. And here comes the biggest question: what skills will our children need in order to be adequate in responding to

the challenges of the future?

UNDERSTANDING SYSTEMS. So far a great part of the adults have studied the most traditional way - remembering facts, interpreting them, and being assessed for what they remember. However, the future that lies ahead is far more structureless and will not need facts as much as it will need general understanding of how these facts interact in different areas. Education will need more interdisciplinary lessons, as well as knowledge of the systems applied by the technologies of the future - genetics, quantum mechanics, and programming logic.

DESIGN AND EMPATHY. No matter how perfect machines are in creating products for the humans, they would never be able to apply in their work the pleasure a human feels when using a product or a service. It is the lack of empathy in machines that will define the need of design-related professions which would create that "hu-

man" attitude in the automated processes. One example is the work done by human speech experts who are co-operating with designers to create artificial intelligence with "verbal IQ".

TEAM WORK. The annoying cliché from the job announcements still turns out to be an important skill that will help the children of today become successful adults. Unless in the meantime traditional school teaches them that they have to compete with one another and get individual marks on subjects they will most probably not need in their professional life. Leaving scepticism aside, simple statistics shows that today's reports, surveys, and scientific works have 4 times more authors than they used to have in the 1920s, for example. The conclusion is simple: the professions of the future will require people who work together on the creation of tasks for the machines. Social skills appear the big trump of the future in spite of the technological progress and the automation of the processes. ■

БЕЗПЛАТНО ПРИЛОЖЕНИЕ УЧИ ДЕЦАТА ДА КОДИРАТ

A FREE APPLICATION TEACHES CHILDREN HOW TO CODE

Като дете Амгжак Масад дори не притежава компютър макар мечтата му да е да се научи да програмира. Години по-късно създаденото от йорганеца онлайн приложение Repl.it позволява на хиляди деца по света да имат лесен и напълно безплатен достъп до всякакви езици и tutorиъли за създаване на софтуер. Платформата на Масад е своеобразен Google Docs, но за програмиране, като взима малко и от Facebook. Най-големият ѝ плюс е, че не се изисква никакво инсталиране и може да продължите да програмирате от където сте стигнали на който и да е компютър. "Социалната" част пък позволява няколко човека да работят по общ код, да споделят и ревизират работата си. Според Масад приложението му е кръстоска между GitHub – сай-

та за code-sharing на Microsoft, и Codecademy – популярна услуга за обучение по кодиране. Repl.it има огромно предимство – не се фокусира върху определен език за програмиране и е достатъчно леко както за начинаещи, така и за работещи програмисти. В момента Repl.it се ползва от 1 милион потребители, като голяма част от тях са деца и тийнейджъри. „Много от тях научават за приложението от приятелите, учителите си или от Google. Така се образува една общност от тийнейджъри хакери, които създават невероятен софтуер заедно,“ казва Масад пред Business Insider и допълва, че по-важното от възможността за безплатно обучение по програмиране е общността и възможността за споделяне. ■

**Private Primary and
Secondary Language School
and Kindergarten**

**INNOVATIVE
SCHOOL**

Secondary School

Foreign Languages

Primary School

Kindergarten

Sports

Arts

13 Kamenitsa str.
Sofia 1434, Simeonovo
phone. +359 2 961 32 42

www.dritaschool.com

Get your ideas out there.

Stop wasting time setting up a development environment. Replit gives you an instant IDE to learn, build, collaborate, and host all in one place.

[Sign up](#)

As a child Amjad Masad did not even have a computer, but he dreamt of learning how to code. Years later Repl.it, the online app the Jordanian created, enables thousands of children all over the world to have an easy and free access to any kind of software development languages and tutorials.

Masad's platform is a kind of a programming Google Docs, combined with a little bit of Facebook. Its biggest advantage is that it does not require anything to be installed and you can continue your programming work on any computer you like. In turn, its "social" part enables several people to work on the same code and to share and review their work. According to Masad, the application he created is a combination

between GitHub, Microsoft's code-sharing website, and Codecademy, a popular coding training service. Repl.it has one enormous advantage - it does not focus on one particular programming language and is equally easy for both beginners and coding professionals.

Currently, Repl.it is used by 1 million people, many of whom are children and teenagers. "A lot of them learn about the app from their friends and teachers or from Google. This creates a society of teenage hackers who are developing an extraordinary software together", Masad told Business Insider. What is even more important than the chance for free programming education is the establishment of this society and the possibility for sharing, he added. ■

Готов ли си за утре?

Вече 25 години развиваме потенциала на нашите деца.

СВЕТА СОФИЯ
ЧАСТНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ

www.svetasofia.com
school@svetasofia.com
02 857 0119

Ипотечен кредит **ДОМ ЗА ТЕБ**

*От Вкъщи
по-хубаво няма!*

- Ниска лихва
- Честен подход и прозрачни условия
- Безплатна имуществена застраховка

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050
www.ccbank.bg

82 | **СВЕТАЛИНИТЕ
НА ЖЕНЕВА**
THE LIGHTS OF GENEVA

72 | **5G БЪДЕЩЕТО: ТОЛКОВА БЛИЗО И ДАЛЕЧ**
THE 5G FUTURE: SO CLOSE, SO FAR

88 | **ВЕЛИКОЛЕПНАТА ОСМОРКА**
THE MAGNIFICENT EIGHT

СЪЗДАТЕЛЯТ НА ЛИТИЕВО-ЙОННАТА БАТЕРИЯ ИЗМИСЛИ ПО-ДОБРА

Съзателят на литиево-йонната батерия е разработил нова технология, която значително я превъзхожда, съобщава официално катедрата по инженерство на Тексаския университет.

Проф. Джон Гудинф и екипът му са готови да предложат батерия с твърд електролит, която има поне четири много съществени предимства пред литиево-йонната. Първо, капацитетът ѝ е около три пъти по-голям, а зареждането отнема минути вместо часове. Второ, новата батерия функционира пълноценно в много по-широк температурен диапазон - от -20 до 60 градуса по Целзий. Трето, тя е предпазена от обрастването на катодата с литиеви съединения, което е един от основните проблеми на съвременните батерии и често води не само до преждевременната им смърт, но дори и до самозапалването им. И четвърто, себестойността ѝ ще е забележимо по-ниска. Високата цена на днешните литиево-йонни батерии е главната спънка за масовизацията на електромобилите: подмяната на комплекта батерии за Tesla Model S струва почти 40 000 долара в ценоразписа на компанията.

94-годишният Гудинф, който е сред бащите на литиево-йонната технология и за това постижение получи наградите "Енрико Ферми" и "Чарлс Старк Дрейпър", е разработил новата технология съвместно с португалската си колежка Мария Хелена Брага.

Модерните литиево-йонни батерии използват течен електролит, за да отвеждат литиевите йони между анода (отрицателния полюс на батерията) и катодата. Ако батерията се зарежда твърде бързо, това води до образуването на нещо като паяжини или скреж в електролита, а те могат да предизвикат къси съединения.

Батерията на Гудинф и Брага обаче заменя течния електролит с твърд, направен основно от стъкло. Това позволява използването на анод от алкален метал (литий, натрий или калий), което повишава енергийната плътност и удължава много живота. В ранните изпитания батерията е позволила над 1200 цикъла на зареждане и разреждане, без да загуби от качествата си, което е госта над аналогична литиево-йонна батерия. ■

THE INVENTOR OF THE LITHIUM-ION BATTERY CREATED A BETTER ONE

The inventor of the lithium-ion battery developed a new technology that is considerably better than its predecessor, the Texas University engineering department announced officially

Prof. John Goodenough and his team are ready to present an all-solid-state battery which has at least four significant advantages over the lithium-ion one. First, it has a triple capacity and can be charged in minutes instead of hours. Second, the new battery operates in a much broader temperature spectrum - from -20 to 60 degrees Celsius. Third, it is prevented from the formation of dendrites that plague lithium-ion battery technology and often results in the battery dying too early and even self-burning. And last, its cost price will be much lower. The high price of today's lithium-ion batteries is the main obstacle that impedes electric cars from growing much more popular: replacing a set of batteries for Tesla Model S costs nearly 40,000 dollars in the price list of the company.

The 94-year-old Goodenough who is among the inventors of the lithium-ion technology and was presented the Enrico Fermi and Charles Stark Draper awards for this achievement has developed the new technology together with his Portuguese colleague Maria Helena Braga. Modern lithium-ion batteries use liquid electrolyte to transport the lithium ions between the anode (the negative pole of the battery) and the cathode. If the battery is charged too fast, a kind of cobweb is formed in the electrolyte which might cause a short circuit. However, the battery created by Goodenough and Braga replaces the liquid electrolyte with a solid one, mostly made of glass. This allows using anode from an alkaline metal (lithium, sodium or potassium), which increases the energy density and makes the battery life much longer. During the early tests the battery was capable of more than 1200 charge-discharge cycles without losing its qualities which is much better than what the analogical lithium-ion battery has shown. ■

Проф. Джон Гудинф
Prof. John B. Goodenough

5G БЪДЕЩЕТО: ТОЛКОВА БЛИЗО, ТОЛКОВА ДАЛЕЧ

Следващото поколение мобилни мрежи е изправено
пред всевъзможни спънки: от колосалната си цена до
обвиненията в шпионаж

Текст ЕЛЕНА КИРИЛОВА / Фотография SHUTTERSTOCK

Преди пет години 5G беше голямата тема за телекомите на Световния мобилен конгрес в Барселона - тема, която за мнозина звучеше като фантастика. Тогава в България все още имаше само 3G, а 4G инвестициите тепърва предстояха.

ДНЕС 4G ВЕЧЕ Е ФАКТ, а следващото поколение мрежи чука на вратата с пълна сила. Индустрията е изправена пред редица предизвикателства – от изискваните огромни инвестиции до освобождаването на нужните честоти и потенциалните нови регулации.

„Навлизаме в невероятни времена“, коментира от сцената на MWC Barcelona главният изпълнителен директор на Cisco Чък Робинс. Мнозина споделят неговия оптимизъм. Джон Ханке, главен изпълнителен директор на Niantic (създателя на „Pokemon Go“), бе категоричен, че 5G е неизбежна част от бъдещето на компанията. В рамките на конгреса той показа синхронизирана в реално време игра с добавена реалност, която може да е предвестник на нова категория игри като цяло.

Робинс навлезе в по-голяма конкретика, като заяви, че очаква само в близките три години по света да има над 400 милиона 5G връзки. „Интернет на нещата ще стане нещо съвсем реално, докато се движим напред“, подчерта той.

АСОЦИАЦИЯТА НА МОБИЛНАТА ИНДУСТРИЯ (GSMA), която организира Световния мобилен конгрес, очаква 30% от връзките в Европа и Китай да са 5G до 2025 година. В момента Съединените щати имат пуснати тестови 5G мрежи в някои градове. Подобни стъпки предприеха и в Южна Корея. Според GSMA в рамките на тази година още 16 ключови пазара ще се прехвърлят на 5G. Други обаче не са напълно убедени в ползите от 5G в бъдеще. Рич Уилямс, главен изпълнителен директор на Groupm, изрази своите съмнения. Според него бизнесът има склонността да се фиксира в конкретни технологии, като 5G или изкуствен интелект, вместо да търси наистина полезни за потребителите решения.

„Тук всички ни заливат с информация за 5G. Малцина обаче успяха да ми обяснят какво

значи 5G и какви ще са ползите от него“, коментира Уилямс.

ЦЕНАТА НА 5G РЕВОЛЮЦИЯТА ще достигне умопомрачителните 2.7 трилиона долара до 2020 година, прогнозира доклад на финансовата къща Greensill. От тях около 1 трилион ще отидат за обновяване на инфраструктурата, остатъкът - за самото внедряване на технологията.

Сумата е чудовишна, особено на фона на очакванията на GSMA, че 5G ще донесе 2.2 трлн. долара ползи на глобалната икономика през следващите 15 години. Greensill отбелязва този факт и допълва, че можем да очакваме госта по-бавна възвръщаемост на инвестициите в 5G, отколкото при 4G. Ако при сегашните мрежи възвръщаемост може да се очаква в рамките на 6-8 години, то при 5G тя ще отнеме 10-12 години.

Има и друго: огромната цена по въвеждането ще стовари галеч не само върху телекомите. Компаниите-ползватели на технологията също ще трябва да поемат своята част, инвестирайки в хардуер и друго оборудване, и внедряване. Секторите, които

според GSMA ще се възползват най-много от новото поколение мрежи, ще са производството, професионалните и финансовите услуги.

ЕВРОПА ПРОДЪЛЖАВА ДА ИЗОСТАВА

по отношение на 5G, казва в интервю за Investor.bg Хелена Норман от борда на директорите на Ericsson. Основната причина за това е липсата на освободени честоти в повечето европейски държави на този етап. Самото освобождаване ще отнеме още време, през което страни като САЩ и Китай вече ще са отбелязали напредък.

Бъдещето на 5G на Стария континент се изпраща и пред друго предизвикателство: Huawei. Китайският гигант, който снабдява с оборудване голяма част от телекомите в Европа, се бори със сериозна криза на доверието. САЩ призовават своите съюзници в лицето на западните правителства да не използват оборудване на Huawei за 5G. Същевременно компанията, която е номер едно в сектора, има най-добре развита технология, а конкурентите ѝ от Ericsson и Nokia се нуждаят от време и допълнителни

инвестиции, за да наваксат.

Ако изчакаят Nokia и Ericsson, правителствата със сигурност ще се забавят в пускането на 5G, което ще направи Европа откровено изоставаща спрямо останалия свят.

ВЪПРОСЪТ ДАЛИ БЛОКИРАНЕТО НА HUAWEI

е добра идея и дали ще реши проблема с потенциалния шпионаж в полза на Пекин, беше една от водещите теми за големите играчи на Световния мобилен конгрес. Представителите на ключовите телекоми от целия свят трябваше да се срещнат в рамките на форума и на затворени врати да коментират тези предизвикателства. Не чухме обаче никакви отзиви от срещата.

Междувременно Huawei премина в атакуващ режим. Ротационният председател на компанията Гуо Пин си позволи от сцената на MWC Barcelona да нападне Съединените щати, посочвайки нейните опити да събира данни, включително в чужбина.

5G АМБИЦИИТЕ НА HUAWEI проличаха ясно и от премиерата на първия ѝ огъващ се смартфон Mate X, който поддържа и ново-

то поколение мрежи. Стартовата му цена е 2299 долара. На конгреса видяхме редица примери за 5G устройства от големите пазарни играчи, но възможностите за реализация на тези устройства са спорни.

Телекомуникационната индустрия все още не е достигнала до решение за единни глобални стандарти за 5G. Самите мрежи са пуснати в изключително малко страни по света, което прави новите смартфони в тази категория напълно безполезни (поне от гледна точка на тази им функционалност). Факт е, че производителите им използват възможността да яхнат новата вълна на иновации, но друг е въпросът колко потребители биха инвестирали в 5G устройство, когато ги делят година или две от реалното ползване на мрежите. А дотогава на пазара ще се появят нови джаджи, които вероятно ще отговорят на въпросните очаквани стандарти.

Всъщност 5G е наистина близо, но индустрията трябва да изясни прекалено много неща преди ние като потребители да се докоснем до всичко, което ни обещават в последните пет години. ■

THE 5G FUTURE: SO CLOSE, SO FAR AWAY

The next generation of mobile networks is facing all kinds of impediments:
from their colossal price to the accusations of spying

By ELENA KIRILOVA / Photography SHUTTERSTOCK

Five years ago 5G was the big topic for the telecoms at the Mobile World Congress in Barcelona - a topic which to many sounded like science fiction. Back then there was only 3G in Bulgaria, and the 4G investments were yet to come.

TODAY 4G IS ALREADY A FACT, and the next generation of networks is knocking on the door with a vengeance. Industry is facing a series of challenges - from the required huge investments to the freeing up of the necessary frequencies and the potential new regulations.

„We are making our way into incredible times“, the CEO of Cisco Chuck Robbins commented from the stage of MWC Barcelona.

Many people are sharing his optimism. John Hanke, CEO of Niantic (the creator of „Pokemon Go“), was categorical in stating that 5G is an inevitable part of the company's future. Within the framework of the congress he showed a synchronized in real time game with an augmented reality, which may be a harbinger of a new category of games as a whole.

Robbins went into a higher level of specifics by stating that he is expecting 400 million 5G connections to be present around the world in the next three years alone. „The Internet of things will become something very real, while we are moving forward“, he emphasized.

The Global System for Mobile Communications Association (GSMA), which

is organizing the Mobile World Congress, is expecting 30% of the connections in Europe and China to be 5G up to the year 2025. At the moment the USA have test 5G networks launched in some cities. Such steps were undertaken in South Korea as well. According to GSMA 16 more key markets will transfer to 5G within this year.

Others however are not completely convinced by the benefits of 5G in the future. Rich Williams, CEO of Groupon expressed his doubts. According to him business has the tendency of fixating on specific technologies, such as 5G or artificial intelligence, instead of seeking solutions that are truly useful to the users.

„Here we are all flooded with information on 5G. Few people though have managed to explain to me what 5G means precisely and what the benefits from it will be“, Williams commented.

THE PRICE OF THE 5G REVOLUTION will reach the mind-blowing 2.7 trillion dollars up until 2020, a report by the Greensill financial house is prognosticating. Of them, around 1 trillion will go for renewal of the infrastructure, the rest - for the deploying itself of the technology.

The sum is a monstrous one, especially against the backdrop of GSMA's expectations that 5g will bring 2.2 trillion dollars worth of benefits for the global economy during the next 15 years. Greensill is noting this fact and is

and whether it will solve the problem with the potential espionage in favour of Beijing was one of the leading topics for the major players at the Mobile World Congress. The representatives of the key telecoms from all over the world had to meet within the framework of the forum and to comment these challenges behind closed doors. We heard no feedback from the meeting however. Meanwhile Huawei went into an attack mode. The roasting President of the company Guo Ping indulged in assailing the USA from the stage of MWC Barcelona, pointing out its attempts to collect data, including abroad.

THE 5G AMBITIONS OF HUAWEI became clearly visible from the premiere of its first bendable smartphone Mate X as well, the latter also supporting the new generation of networks. Its starting price is 2299 dollars. At the congress we saw a series of examples of 5G devices from the large market players, but the possibilities for realization of these devices are disputable. The telecommunications industry has still not reached a decision for unified global standards for 5G. The networks themselves have been started in a particularly small number of countries around the world, which makes the new smartphones in this category completely useless (at least as far as this functionality of theirs is concerned). It is a fact that their manufacturers are using the opportunity to ride the new wave of innovations, but it is another matter how many users would invest in a 5g device, when they are a year or two away from the real usage of the networks. And until then new gadgets will appear on the market, which will probably be meeting the expected standards in question.

In fact 5G is really close, but industry has to clarify too many things before we as users experience everything that they are promising to us during the last five years. ■

adding that we may expect quite a slower return on the investments in 5G, than with 4G. If with the present networks a return may be expected within 6-8 years, with 5G it will take 10-12 years.

There is one more thing: the huge price of the introduction will be borne not at all only by the telecoms. The companies-users of the technology will also have to assume their part, investing in hardware and other equipment, and in deployment. The sectors, which according to GSMA will benefit the most of the new generation of networks, will be the production, the professional and the financial services.

EUROPE CONTINUES TO LAG BEHIND with regard to 5G, Helena Norman from the Board of Directors of Ericsson says in an interview for Investor.bg. The main reason for that is the lack of freed up frequencies in most European countries at this stage. The freeing up itself will take more time, during which countries such as the USA and China will have already made progress.

The future of 5g on the Old Continent is facing yet another challenge: Huawei. The Chinese giant, which is supplying with equipment a large part of the telecoms in Europe, is struggling with a serious crisis of confidence. The USA is calling on its allies in the shape of the western governments not to use equipment by Huawei for 5G. At the same time the company which is number one in the sector has a most well-developed technology, and its competitors from Ericsson and Nokia need time and additional investments, in order to make up.

If they wait for Nokia and Ericsson, the governments will surely be delayed in starting 5G, which will make Europe frankly falling behind the rest of the world.

THE QUESTION WHETHER THE BLOCKING OF HUAWEI is a good idea

Beratungs-und
Orga-ControlBOC
BULGARIA

YOUR TRUSTED PARTNER
with 40 years of experience
**IN CORPORATE &
FIDUCIARY SERVICES**

Tax & Auditing ✓
Gold transactions ✓
Private Banking ✓
Setting up companies ✓

Besides all fiduciary services, we offer to our clients an **E-TRADE MANAGER „STARTRADE“**. With this tool doing business is easier, you can monitor all your global business operations anywhere, anytime.

BERATUNGS-UND ORGA-CONTROL brings you the know-how and a global exchange transactions network to help you make tax savings and assist in your business.

www.boczug.com

(+41) 41 711 29 01
Nordstrasse 1
CH-6302
Zug, SWITZERLAND

(+359 2) 805.71.76
53-55 Blvd. Tottleben
Business center Regus
Sofia, BULGARIA

А ЕДНО ВИЕНСКО КАФЕ?

VIENNA

ВИЕНА

от
€ **89**

✈
еднопосочна
цена

от
€ **122**

✈
двупосочна
цена

Цената е крайна и включва: всички такси, 1 бр. ръчен багаж до 10 кг + 1 бр. дамска чанта/лаптоп, кетъринг на борда, безплатен check-in. Чекиран багаж може да се заплати преди полет на летище или в офис на издателя на билета. Цена на първо парче багаж до 23 кг - 20 евро на посока. Авиокомпанията предлага цени и с включен чекиран багаж. Вижте всички предложения и резервирай на www.air.bg

България Ер
Национален Превозвач www.air.bg

ПРИЯТЕН
ПОЛЕТ

ПРИЯТНИ
ЕМОЦИИ

www.air.bg

СБОГОМ НА СПИРАЧКИТЕ?

Игват лоши времена за Brembo, Ferodo и другите производители на апарати и накладки

Текст КАЛИН АНГЕЛОВ / Фотография АРХИВ

Отдавна вече е ясно, че от класическите три педала в автомобила през XXI век ще оцелеят само два. На някои отделни пазари като Америка педалът на съединителя е вече рядкост, а и на останалите ще изчезне съвсем скоро заради електрификацията и автономното управление.

ВЪЗМОЖНО ЛИ Е ОБАЧЕ същата съдба да споходи

и педала на спирачката? И да ни остави само с едно нещо за натискане, като в детските блъскащи се колелчки? Всъщност не само е възможно, а дори е много вероятно. На пазара вече има автомобили, които не се нуждаят от крачни спирачки, и единствената причина да ги имат е, че все още регулациите ги изискват. А компаниите, които произвеждат спирачни компоненти, трескаво търсят начини да разнообразят

зят дейността си, за да не отидат в една и съща графа с производителите на газени лампи и видеотеките.

ОБЯСНЕНИЕТО Е В НЕЩО, наречено "регенеративно спиране". Повечето от нас го свързват с най-новаторските технологии от Formula 1, като прословутата KERS. Но всъщност регенеративното спиране е на повече от 120 години. В края на XIX век Луи Кригер, един от първите производители на електрически автомобили, го въвежда в три свои модела. Кригер се сеща, че електромоторите, които задвижват предните колела, могат да работят и в обратна посока - зареждайки акумулаторите, когато колата намалява и спира. Това не само увеличава пробега, но и прави спирането по-лесно, намалявайки в същото време износването на спирачните накладки и дискове.

В НАЧАЛОТО НА XX ВЕК за кратко има доста оспорвана надпревара между бензиновите двигатели и електромобилите. Откриването на нови и богати нефтени находища обаче дава огромно ценово предимство на бензина, докато електромобилите остават ограничени от примитивните си все още батерии.

Сто години по-късно нещата се обръщат, най-вече под влияние на политиките. Китай и много от европейските страни са твърдо решени да наложат електрическите и хибридните модели за сметка на двигателя с вътрешно горене. Кое е лоша новина за спирачките.

РЕГЕНЕРАТИВНОТО СПИРАНЕ е ключов компонент от електрическата революция. Всички електромобили и хибриди го имат, в една или друга степен. Audi e-tron например, който има най-ефективната регенерация от всички текущи модели, разчита на регенерацията за около 30% от своя 400-километров автономен пробег. В e-tron все още има нормален спирачен педал - но при

умерено спиране компютърът всъщност активира не спирачните дискове, а спира чрез електромоторите.

При други модели, като плъг-ин хибрида Mitsubishi Outlander или Tesla Model 3, шофьорът сам регулира степента на регенерация - от мека, при която колата все пак може да се движи по инерция, до максимална, при която започва да спира в мига, в който отпуснете педала на газта.

ОЩЕ ЕДНА КРАЧКА към раздялата със средния педал е направена в новия Nissan Leaf. Електромобилът има класическа спирачка, но тя е само за спешни случаи. За останалите имате един бутон, озаглавен ePedal, който на практика превръща газта в спирачка. В момента, в който леко отпуснете педала, се задейства регенеративното спиране. Ако го освободите изцяло, се задействат и спирачните апарати. Да спираш чрез вдигане на крака от педала изглежда доста неестествено за опитните шофьори, но всъщност бързо се свиква.

А може и да не се наложи да свиквате, защото напредъкът в автономното управление вече е във фаза, в която автомобилът е способен и сам да преценява кога да спре. Mercedes например въвежда в S-класата система, която следи и пътната карта, и обстановката, и може сама да намалява скоростта, когато наближите завой или препятствие.

ВСИЧКО ТОВА СА ЛОШИ НОВИНИ за един сектор от автомобилната индустрия, който доскоро бе сред най-доходните. Производството на накладки, дискове и други фрикционни материали се оценява на близо 14 милиарда долара годишно - но с разпространението на електрическото задвижване ще се стопи драстично. Затова и гигантите в този сектор (като Brembo, EBC, Wagner, Akebono, TRW, Bosch, Bendix и Ferodo) усилено търсят начини да разнообразят бизнеса си и да компенсират за намаляващите приходи.

Дори и спирачките да оцелеят в познатия ни вид, редовната смяна на накладки ще остане в миналото. Регенеративното спиране намалява значително износването им - до такава степен, че автомобил като e-tron например едва ли ще се нуждае от повече от един комплект в целия си експлоатационен живот. Това е факт дори при по-старите поколения на Toyota Prius с тяхната по-ниска степен на регенерация - по света има хиляди таксита Prius, навъртели по милион и повече километра с оригиналния си комплект накладки. ■

В началото на XX век за кратко има доста оспорвана надпревара между бензиновите двигатели и електромобилите

Farewell to Brakes?

Bad times are coming for Brembo, Ferodo and the other manufacturers of apparatuses and brake pads

By KALIN ANGELOV / Photography ARCHIVE

It is now clear since a long time ago that from the three classic pedals in the automobile only two will survive in the 21st century. On certain markets, such as America the clutch pedal is already a rarity, and on others it will disappear quite soon as well, due to electrification and autonomous driving.

HOWEVER COULD IT BE POSSIBLE for the same fate to befall the brake pedal as well? And to leave us with one thing to press, as in children's bumper cars? In fact it is not only possible, but very probable even. There are already automobiles on the market, which do not need a foot brake, and the only reason for them to have those is that the regulations are still requiring it. And the companies which are producing brake components are hectically seeking for ways of diversifying their activities, in order for them not to end up in the same group with the manufacturers of gas lamps and the videotheques.

THE EXPLANATION LIES IN SOMETHING called "regenerative braking". Most of us are associating it with the most innovative technologies of Formula 1, such as the famous KERS. But actually regenerative braking is more than 120 years old. At the end of the 19th century Louis Krieger, one of the first manufacturers of electric cars, introduced it in three of his models. It occurred to Krieger that the electric motors, which are powering the front wheels, are capable of working in the opposite direction - charging the batteries, when the car is decelerating and stopping. This not only increases the run, but also makes stopping easier, at the same time reducing the wear of the brake pads and discs.

AT THE START OF THE 20TH CENTURY for a short period of time there was quite a competitive race between petrol engines and electric cars. The discovering of new and rich oil fields however gave gasoline a huge price advantage, while electric cars remained limited by

their still primitive batteries.

A hundred years later things are turning around, mostly under the influence of the politicians. China and many of the European countries are firmly committed to establish the electric and hybrid models at the expense of the internal combustion engine. Which is bad news for brakes.

REGENERATIVE BRAKING is a key component of the electric revolution. All electric vehicles and hybrids have it, to one extent or another. Audi e-tron for example, which has the most effective regeneration of all current models, relies on regeneration for around 30% of its 400-kilometers autonomous run. There is still a normal brake pedal in e-tron - but with tempered stopping the computer is actually activating not the brake discs, but rather stopping by means of the electric motors.

With other models, such as the plug-in hybrid Mitsubishi Outlander or Tesla Model 3, the driver is regulating himself/herself the degree of regeneration - from mild one, in which case the car may nevertheless be coasting, to a maximum one, in which case it starts stopping in the moment you reduce the pressure on the accelerator pedal.

YET ANOTHER STEP towards the parting with

the middle pedal is made in the new Nissan Leaf. The electric car has a classic brake, but it is only for emergency cases. For the rest of the cases you have a button, entitled ePedal, which in effect turns the accelerator into a brake. In the moment in which you slightly reduce the pressure on the pedal, the regenerative braking is actuated. If you release it completely, the braking apparatuses are actuating as well. Stopping by lifting your foot off the pedal seems quite unnatural to experienced drivers, but people actually get used to it quickly.

And you might not have to get used to it, because the progress in autonomous driving is already in a phase in which the automobile is capable to also assess on its own when to stop. Mercedes for example is embedding in the S-class a system which is keeping track of both the roadmap and the environment, and is capable of reducing the speed on its own when you are nearing a curve or an obstacle.

ALL THIS IS BAD NEWS for a sector of the automotive industry, which until recently was among the most profitable ones. The production of brake pads, discs and other friction materials is estimated at nearly 14 billion dollars per year - but with the spreading of electric drive it will dwindle drastically. Therefore the giants in this sector (such as Brembo, EBC, Wagner, Akebono, TRW, Bosch, Bendix and Ferodo) are strenuously seeking ways of diversifying their business and compensating the decreasing income.

Even if brakes survive in the form we know, the regular replacing of brake pads will be consigned to the past. Regenerative braking significantly reduces their wear - to a degree in which an automobile such as e-tron for example will be unlikely to need more than one set in its entire service life. This is a fact even with the older generations of Toyota Prius with their lower degree of regeneration - there are thousands of Prius taxis around the world, which have each travelled a million or over a million kilometers with their original set of brake pads. ■

Когато летите над земята,
когато вървите под небето,
радостите в живота ви
са безкрайни като Хоризонта...

Клуб Хоризонт и Ресторант Маршэ

When you fly over the ground
When you walk under the sky
The pleasures of your life
are as endless as the Horizon.

Horizont Club & Marché Restaurant

COMPLEX HORIZONT
SEA GARDEN / PRIMORSKI PARK
9000 VARNA, BULGARIA
TEL.: +359 884 75 40 75

HORIZONT.BG

СВЕТАЛИНИТЕ НА ЖЕНЕВА

THE LIGHTS OF GENEVA

Женевското автомобилно изложение, може би най-престижното събитие в цялата автоиндустрия, отвори врати за 89-и път между 7 и 17 март. Ето и автомобилите, които хванаха окото на нашите специални пратеници.

The Geneva Motor Show, probably the most prestigious event in the automotive industry, opened its gates for the 89th time from March 7th till 17th. Here are the cars that caught the eyes of our team there.

Mercedes AMG GT Roadster

Aurus Senat - руският Rolls-Royce?
Aurus Senat: 'the russian Rolls-Royce'?

Alfa Romeo Tonale

Volkswagen ID. Buggy

BMW 7 Series

Kia Imagine

Pininfarina Battista

Peugeot 208

Lamborghini Huracan EVO

Bugatti La Voiture Noire

Citroen Ami One

Audi Q4 e-tron

И българско участие: Росен Даскалов пред шанга на Sin Cars с новия си проект за електрически градски транспортър
 And Bulgarian presence: Rossen Daskalov at the Sin Cars stand where he showed his new project for electric city transporter

Fornassari - марка, родена в Италия, която обаче днес се произвежда в София
 Fornassari - a brand that was born in Italy but is currently produced in Sofia, Bulgaria

Chelsea Truck Company

Hispano Suiza Carmen

ВЕЛИКОЛЕПНАТА ОСМОРКА

Първото BMW Серия 8 отпреди 30 години беше блестяща кола
- и пазарна катастрофа. По-различно ли ще е второто?

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография КОЛЕЛА

Запознайте се с новото 8 Series Coupe: най-интересното BMW от години насам.

Причините да го наричаме така са гъве. Първо, "осмицата" най-после внася малко смелост в твърде предпазливия напоследък дизайнерски език на баварците. И даже не малко.

И второ, тази кола идва да възроди един от най-големите провали в историята на BMW.

ОРИГИНАЛНАТА "ОСМИЦА" беше разработвана почти цяло десетилетие, за да се появи на пазара преди точно 30 години, през 1989.

Това беше изумително напредничава кола за времето си: първата, комбинираща V12 с 6-степенна трансмисия. Първата, въвела серийно електронния гресел. Първото BMW с многозвенно задно окачване. А също и една от първите коли, проектирани почти изцяло на компютър и във въздушен тунел, което сваля въздушното съпротивление с

"осмицата" на практика наследява досегашната Шеста серия. Не е вярно: това е по-технологична и забележимо по-скъпа кола, насочена по-скоро срещу конкуренти като Bentley Continental GT или Aston Martin DB11.

НАШАТА ТЕСТОВА 850i е с V8 и 530 конски сили под капака, но не мислете за нея като за спортна машина. Макар новата Серия 6 да се нарича GT, всъщност точно "осмицата" е истинското "Гран Туризмо": голяма, елегантна кола, в която да метнете два куфара и една блондинка, и да потеглите към Лазурния бряг.

Цвятът на косата на придружителите е по ваш избор, разбира се. Но не и броят им. Задната седалка е подходяща за пътници, но само ако са лишени от долни крайници. Иначе е място, където да захвърлите шапката и шала си. Но поне получавате приличен багажник: 420 литра, макар и малко плитък.

АКО ИМАТЕ ПОВЕЧЕ ОТ ЕДНА приятелка, ще трябва да почакате да се появи версията Gran Coupé, с четири врати. После идват кабриолетът и, затаете дъх - истинска, пълнокръвна M8, каквато така и не дочакахме през 90-те. Там конете ще са доста над 600.

НЕ ЧЕ И ТАЗИ 850i Е КОЙ ЗНАЕ КАКЪВ компромис в динамиката. Нейният 4.4-литров турбо мотор ръмжи кротичко, когато не бързате, и ви дава приятно отпускане. Всъщност толкова отпускане, че може здравата да се изненада, когато най-после сериозно настъпите газта. Чудовището се показва само когато го повикате. Иначе е тихо, възпитано и не

гразни минувачите. Даже и разходът е в рамките на разумното - около 12-13 на сто при нормално шофиране. BMW казва, че ще се справи и под 10. Но за да го постигнете, ви трябва спокойствието на египетска мумия.

СИСТЕМАТА xDRIVE СЛАГА КРАЙ на митовите, че BMW е кола само за лятото. Все пак въртящият момент обикновено отива предимно назад, така че ако сте в настроение, това си е истински палав баварец. Забавящите задни колела го правят още по-пързав.

Причината въпреки тази чудовищна мощ Серия 8 да не е спортна кола е теглото ѝ. Също като "седмицата", и тя е сглобена от олекотена стомана, алуминий и въглероден композит. Но и така удря без малко два тона на кантара. Това е със стотина килограма по-малко от най-леката S-класа купе. Но е точно колкото гве Suzuki Swift Sport.

ЕЛЕКТРОНИКАТА В УПРАВЛЕНИЕТО и спирачките е повече, отколкото в модерна сонда на НАСА. Но рядко се усеща. Воланът дава малко странно чувство, но е бърз и прецизен. Между педала на спирачките и самите апарати няма никаква механична връзка: всичко става с любезната помощ на компютъра. Като изкопаеми от аналоговата епоха ние гледаме с подозрение на такива шашми, но всъщност работи отлично.

ОТЛИЧНО РАБОТЯТ И ДРУГИТЕ електронни играчки. Гласовият асистент разбира дори нашия шопски английски.

А асистентът за паркиране назад може да запомни маневрите ви и после сам да ви измъкне, ако се озовете в зазънена улица и не можете да обърнете. Само включете на задна и придържайте леко спирачката. Интериорът е прагматичен, както сме свикнали да очакваме от тази марка. Но има и някои дребни нюанси, които да ви напомнят, че не сте в какво да е BMW - например кристалният лост на скоростите.

НЕ ЧЕ Е НЕОБХОДИМО. Има много по-добър начин да не забравяте, че "осмицата" не е обикновен баварец: просто си погледнете дупката в банковата сметка. При досегашната Серия 6 купе с по-малък мотор цената тръгваше малко над 100 хиляди лева. Но при Серия 8 няма малки мотори. Базовото 850i ще ви струва 244 000 и отгоре; после добавете лазерните светлини за три хилядарки, кристалния лост за 1300, адаптивното окачване за 5000... Накрая за кола като тази ще ви трябват поне 275 000 лева. Кое то пак започва да се доближава до цената на Ferrari. Надеждата на BMW е този път да няма война в Персийския залив. ■

4395
куб. см работен обем (твин турбо)
cc capacity (twin turbo)

530
к. с. максимална мощност
hp max power

750
Нм максимален въртящ момент
Nm maximum torque

3.7
секунди 0-100 км/ч
seconds 0-100 km/h

изумителната една десета спрямо предхождащата я "шестица".

ОНАЗИ ПЪРВА Е31 И ДО ДНЕС има особен статут. Султанът на Бруней имаше такава, и дори бе забелязван да я кара, което рядко се случва на останалите му 7000 автомобили. Рем Колхаас, най-прочутият архитект в света, и до днес пази и обича своето 850Si.

В същото време "осмицата" още предизвиква зъбобол у счетоводителите на BMW. След почти два милиарда марки инвестиции за създаването ѝ колата продаде едва 30 000 бройки. Причините бяха две: цената, която бе съвсем близка до тази на Ferrari 348, и настъпилата в началото на 90-те глобална рецесия.

Трябваше да минат 30 години, преди в Мюнхен да се решат да опитат отново.

НЯКЪДЕ МОЖЕ ДА ПРОЧЕТЕТЕ, че сега

The Magnificent Eight

The first BMW 8 Series of 30 years ago was a brilliant car – and a market flop. Will the second one be any different?

By KONSTANTIN TOMOV / Photography KOLELA

Meeet the new 8 Series Coupe: the most interesting BMW in years. There are two reasons to call it that. First, the “Eight” finally brings a bit of daring to BMW’s lately rather cautious design language. More than a bit actually. Second, it comes to revive a car that was one of the biggest flops in BMW history.

THE ORIGINAL “EIGHT” was developed for nearly a whole decade before appearing on the market exactly 30 years ago, in 1989.

It was an amazingly advanced car for its time: the first to combine a V12 engine with a 6-speed transmission. The first to serially introduce electronic throttle. The first BMW with a multi-link rear axle. And also one of the first cars designed almost entirely on a computer and in a wind tunnel, which reduced drag by an astonishing one-tenth versus the previous “six”.

THAT FIRST E31 STILL HAS a special status. The Sultan of Brunei had one and was even spotted driving it, something he rarely does with his other 7,000 cars. Rem Koolhaas, the world’s most famous architect, still has and loves his 850CSi. At the same time, the “Eight” is still a headache for BMW’s accountants. After investments of almost two billion marks in its making, the car sold only 30,000 units. The reasons were twofold: the price, which was very close to that of the Ferrari 348, and the global recession in the early 1990s. Thirty years had to pass before BMW decided to try again.

YOU MAY READ SOMEWHERE that the “Eight” practically succeeds the previous 6 Series. That’s not true: this is a more technological and significantly more expensive car, aimed against competitors such as the Bentley Continental GT or the Aston Martin DB11.

OUR 850i TEST CAR has a V8 and 530 horsepower under the hood, but don’t think of it as a sports car. Although the new 6 Series is called

GT, the “Eight” is actually the true Gran Turismo: a big, elegant car into which to throw two suitcases and a blonde and to head for the French Riviera.

The hair colour of your companions is up to you, of course. Not their number, though. The rear seat is suitable for passengers only if they are deprived of lower limbs. Otherwise it’s a place to toss you hat and scarf on. But at least you get a decent size boot: 420 litres, though it is a bit shallow.

IF YOU’VE GOT MORE THAN ONE lady friend, you’ll have to wait for the four-door Gran Coupe version to appear. This will be followed by a convertible and – hold your breath – a real, full-blooded M8, the one we failed to get in the 1990s. Its horsepower will be well above 600.

NOT THAT THIS 850i IS ALL THAT MUCH of a compromise in dynamics. Its 4.4-litre twin turbo engine roars gently when you’re not in a hurry and gives you a relaxing feeling. So relaxing, in fact, that you might be quite surprised when you finally step on the gas. The monster shows only when you call it. Otherwise it is quiet, well-mannered and does not annoy passers-by. Even consumption is reasonable – about 12-13 per cent in normal driving. BMW says it could also manage under 10. But to achieve that, you will need the calm of an Egyptian mummy.

THE xDRIVE SYSTEM PUTS AN END to the

myths that BMW is a car only for the summer. Still, the torque is usually distributed mostly rearward, so that if you’re in the mood, this is a really naughty Bavarian. The turning rear wheels make it even more agile.

The reason why the 8 Series is not a sports car despite this monstrous power lies in its weight. Just like the “Seven”, it is made of lightweight steel, aluminium and carbon composite. Even so, it still comes close to two tonnes. This is about a hundred kilo less than the lightest S-Class coupe. But it is exactly as much as two Suzuki Swift Sports.

THE ELECTRONICS IN THE STEERING and brakes is more than in a modern NASA probe. But it is rarely felt. The steering wheel has a slightly odd feel, but it is quick and precise. There is no physical link between the brake pedals and the system itself: everything is done courtesy of the computer. As fossils from the analogue age, we view such tricks with suspicion, but it actually works perfectly.

THE OTHER ELECTRONIC GADGETS work just as perfectly. The voice assistant even understands our broken English.

The rear parking assist can remember your moves and then get you out without help if you happen to be in a dead end street and are unable to turn. Just shift to reverse gear and keep your foot lightly on the brake.

The interior is practical, as we’ve come to expect from this brand. But there are some small details which remind that you are not in any old BMW – like the crystal gear lever.

NOT THAT IT’S NECESSARY. There’s a much better way to remember that the “Eight” is no ordinary Bavarian: just take a look at the hole in your bank account.

For the previous 6 Series Coupe with a smaller engine, the price started at just over 100,000 leva. But there are no small engines in the 8 Series. The base 850i will cost you 244,000 leva and more; add to this the laser headlights for 3,000 leva, the crystal gear lever for 1,300 leva, the adaptive suspension for 5,000 leva... In the end, you will need at least 275,000 leva for a car like this. Which comes close to the price of a Ferrari. BMW’s hope is that this time there won’t be a war in the Persian Gulf. ■

SENSHI В СОФИЯ SENSHI IN SOFIA

Три титли ще бъдат определени по време на второто издание на професионалната международна веригата по кикбокс и муай тай SENSHI. След изключителния успех във Варна сега шоуто се пренася в София.

Отново ще има две срещи за пояси - Световната и Европейската титла на WAKO PRO, както и дебютна среща за титлата SENSHI. Специално за галата идват състезатели от световноизвестни школи като холандската Mike's Gym и бойци на кикбокс легендата Петер Артс. София, "Арена Армеец", 20 април (билети в мрежата на Eventim)

Three title fights will be part of the main fight-card of the second edition of SENSHI, the international professional kickboxing and muay thai organization. After the hugely successful debut in Varna now the combat arena is moved to Sofia.

WAKO PRO World and European titles will be on the line and the first ever SENSHI championship belt will be handed on that night. Competitors from the world-famous Mike's Gym and the kickboxing legend Peter Aerts himself will be flying to Sofia for the second edition of SENSHI.

Sofia, Arena Armeec, 20 april (tickets from Eventim.bg)

98 | МЕТОДЪТ НА ПИКАСО
THE PICASSO METHOD

106 | КАКТО ВИ ХАРЕСВА
AS YOU LIKE IT

АФИШ

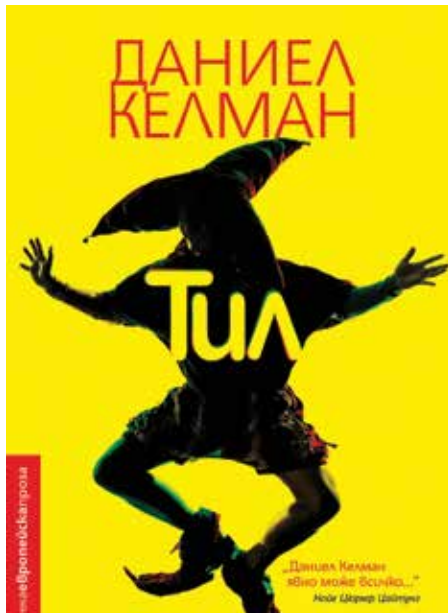
Събитията
и нещата, за
които ще се
говори през
март

ФЕСТИВАЛ

SOFIA FILM FEST // 23-ото издание на най-мощното филмово събитие в България включва над 150 филма и откриваща вечер с българския филм „Да ходиш по вода“ на Андрей Паунов за Христо. Легендарният полски режисьор Кшищоф Зануси е специален гост, а филмът на сънародника му Павел Павликовски „Студена война“, номиниран за „Оскар“, е част от програмата. Ретроспекция на Нури Билге Джеylan, гостта български филми и гостуване на Димитър Маринов са част от акцентите.

7 – 28 март, София, Пловдив, Варна, Бургас

КНИГА

ТИЛ // Даниел Келман ни позабавлява с разказите в „Слава“, както и в хумористичния роман „Аз и Камински“. И реши да се върне към историческата проза, с която първо научихме името му с „Измерване на света“. Новият му роман разказва за странстванията на артист Тил Уленшпигел през XVIII век, принуден да бяга, когато църквата обявява баща му за вешер и го изгаря на клада. Съдбата ще го срещне с много любопитни личности.

Издателство Colibri

НАЖИВО

GODSMACK // Американската банда Godsmack се утвърди като една от най-популярните групи в тежкия рок през последните години, като дори си спечели 4 номинации за „Грами“. Съли Ерна и компанията идват в България за втори път, след като през 2016 г. свириха в Бургас. Турнето им в Европа е част от представянето на новия им албум „When Legends Rise“. От бандамата обещава, че шоуто, което е организирано от Sofia Live Music, ще е напълно различно от тези в Щатите. За целта в залата ще бъде изградена специална сцена със специфично осветление.

30 март, Арена Армеец, София

EN

FESTIVAL

SOFIA FILM FEST // The 23rd edition of the biggest film event in Bulgaria includes over 150 films and an opening night with the Bulgarian film „Walking on Water“ by Andrey Paounov about Christo. The legendary Polish director Krzysztof Zanussi is a special guest, and the film by his compatriot Pawe Pawlikowski „Cold War“, nominated for „Oscar“, is part of the programme. A retrospection of Nuri Bilge Ceylan, quite many Bulgarian films and a visiting by Dimitar Marinov are part of the accents.

7th – 28th of March, Sofia, Plovdiv, Varna, Burgas

BOOK

TYLL // Daniel Kehlmann entertained us with the stories in „Fame“, as well as in the humorous novel „Me and Kaminski“. And decided to return to the historical prose, with which we first learned his name with „Measuring the World“. His new novel tells about the vagrant artist Tyll Ulenspiegel during the 18th century, forced to run, when the Church declares his father a wizard and burns him at the stake. Fate will meet him with many curious personalities.

Colibri publishing house

LIVE

GODSMACK // The Americans have established themselves as one of the most popular heavy rock bands in recent years, even winning 4 Grammy nominations. Now Sully Erna and company come to Bulgaria for the second time since they played in Burgas in 2016. Their tour in Europe is to present their new album „When Legends Rise“. The band promised that the show, organized here by Sofia Live Music, will be completely different from those in the United States. For this purpose, a special stage with specific lighting will be built in the hall.

March 30, Arena Armeec, Sofia

Events and
things that
will be
discussed in
March

POSTER

ФОЛКЛОР

ESTRUNA // Проектът е единственият в света, който съчетава фламенко изпълнител с български народен хор. Носителят на „Латино Грами“ Арканхел работи с българския диригент Георги Петков, който създава хора Нови български гласове. Всички те заедно правят своите интерпретации на традиционни фолклорни песни от България и Испания. Estruna се изявява за трети път в България с нов емоционален репертоар.

Издателство „Лист“

КЛАСИКА

МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ // Събитието, посветено на класическата музика, е едно от най-старите в Русе. 59-то му издание започва ударно със „Симфония N5“ на Малер на Русенската филхармония под диригентството на Йордан Камджалов. Сред останалите участници са Софийска филхармония под диригентството на Емил Табаков, Мариета Петкова, Ансамбъл Музика Нова, Саксофонен квартет SIGNUM, Струнен квартет Фрош, Клавирно трио Вангерер и други.

15 – 31 март, Русе

КИНО

КЪДЕ СИ, БЕРНАДЕТ // Много от очакванията от този филм са донякъде оправдани. Първо – в главната роля е титаничната Кейт Бланшет, а от нея не очакваме посредственост. Второ – режисьор е Ричард Линклейтър, доказал се като госта нетрадиционен режисьор с трилогията „Преди“ и „Юношество“. Освен това историята е по хитовия роман на Мария Семпъл. А тя разказва за Бернадет, съпруга и майка, която внезапно изчезва, а 15-годишната ѝ дъщеря прави всичко, за да разбере истината за майка си.

От 22 март по кината

EN

FOLKLORE

ESTRUNA // The project is the only one in the world, combining a flamenco artist with a Bulgarian folk chorus. The „Latin Grammy“ award winner Arc ngel is working with the Bulgarian conductor Georgi petkov, who created the chorus New Bulgarian Voices. All of them together are making their interpretations of traditional folk songs from Bulgaria and Spain. Estruna is performing for the third time in Bulgaria with a new emotional repertoire.

„List“ publishing house

CLASSIC

MARCH MUSIC DAYS // The event, devoted to classical music, is among the oldest ones in Ruse. Its 59th edition starts at top speed with Mahler's „Symphony No. 5“ performed by the Ruse Philharmonic conducted by Yordan Kamdzhlov. Among the other participants are the Sofia Philharmonic with Emil tabakov conducting, Marieta Petkova, the Musica Nova Ensemble, the SIGNUM saxophone quartet, String Quartet Frosch, the Wanderer piano trio and others.

15th – 31st of March, Ruse

CINEMA

WHERE'D YOU GO, BERNADETTE // The many expectations for this film are to a certain extent justified. Firstly - the titanic Cate Blanchett being the lead, and we do not expect mediocrity from her. Secondly - the director is Richard Linklater, proven himself to be quite a non-traditional director with the „Before“ trilogy and „Boyhood“. Furthermore the story is based on the hit novel by Maria Semple. And it tells about Bernadette, a wife and a mother, who suddenly disappears, and her 15 year old daughter is doing everything, in order to find out the truth about her mother.

In cinemas March 22

Текст: КРИСТИНА НИГОХОСЯН / By CRISTINA NIGOHOSIAN

БЪЛГАРСКИТЕ КРЕПОСТИ: ЛЮТИЩА

По странна ирония кулите, устоявали толкова столетия на враговете, накрая са разрушени от българската армия

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография КОЛЕЛА

Повечето посетители на Ивайловград се ограничават с нашумялата римска Вила Армира и с приятната местна кухня. Но това е жалко, защото малкото градче в югоизточна България може да предложи и най-добре съхранената средновековна крепост по нашите земи.

ДОСТИГАНЕТО ДО МИТИЧНАТА ЛЮТИЩА, наричана още Мраморната крепост, не е толкова сложно, колкото се опитват да ви убедят пътеписи и табели. От квартал Лъджа трябва да поемете нагоре и после да държите надясно, докато минете покрай манастира "Свети Константин".

По-нататък една строга табела ще се опита да ви откаже, като ви предупреди, че пътят е непроходим за автомобили. Не ѝ се поддавайте. Разходката пеша е приятна, но дълга, и ако нямате сили, спокойно можете да съкратите разстоянието с кола. Само последните няколко стотин метра до крепостта наистина изискват автомобил с висока проходимост.

КАТО КАЗАХМЕ "най-добре съхранената средновековна крепост", не искаме да ви създаваме прекалени очаквания. Както и всички ос-

танали твърдини по нашите земи, с изключение на наново построените в последните десетилетия, Лютица е руина.

"За съжаление наистина добре запазена крепост в България нямаме", коментира проф. Христо Матанов, историк от Софийския университет. "По археологически и по исторически път знаем, че в българските земи има нещо като замъци, с тази разлика, че в Западна Европа замъкът е нещо отделно от града, докато в българските земи поради характера на системата - същата като във Византия - замъкът е акрополът на самия град. Тоест градът е подножието, а замъкът израства като най-висока част на града".

ВСЕ ПАК, ЗА РАЗЛИКА ОТ ПОВЕЧЕТО други такива замъци, по-голямата част от Мраморната крепост още стои - стените, както и части от някогашните ѝ 13 кули. Впрочем името не лъже - Лютица наистина е била построена от мрамор, и в добрите си времена така блестяла на слънцето, че се виждала чак от Агрианопол, днешния Огрин.

Това естествено укрепено място е било обитавано още от края на бронзовата ера, преди повече от три хилядолетия. Открити са следи от тракийски светилища и от късноримски църкви. Самата

крепост съществува някъде от IV-V век. През IX век вероятно вече е била българска, ако се съди по някои археологически находки. Във всеки случай името ѝ е от български произход, макар историците да спорят откъде точно идва - дали от местен болярин, или от полско цвеле.

Дори и днес, въпреки иманярските нашествия, Лютица вероятно крие доста съкровища. Миналото лято археолозите откриха тук изключително рядък оловен печат на императрица Ирина Монфератска.

МРАМОРНИЯТ ГРАД Е РАЗРУШЕН през 1362 година при поредното нашествие на османците в Тракия и никога вече не е изграден отново. Останките му обаче остават обитавани чак до XVIII век, когато местните хора ги изоставят и според преданието основават днешния квартал Лъджа.

Самата крепост остава на стихии и едва в последните десетилетия се радва на повече внимание от археолозите. По-голямата част от 600-метровата ѝ стена продължава да стои. Изключение са порталните кули, разрушени през 1955. По ирония на съдбата крепостта, устоявала толкова столетия на всевъзможни врагове, е сруната от свои - неизвестен командир на артилерийски полк в Крумоград решил да я полза като мишена при едно учение.

ДНЕС ОТ НЯКОГАШНИЯ БЛЯСЪК на Мраморния град няма и помен, разбира се. Но мястото е запазило магията и прекрасната гледка към Беломорието. Ако улучите ясен ден, опитайте се да видите минаретата на джамията в Огрин. И се посетете, че от същата стена и в същата посока може би някога се е възирал цар Калоян. ■

DENTAL CLINIC EO Dent

ДЕНТАЛЕН ТУРИЗЪМ В БЪЛГАРИЯ

Подарете си красива усмивка в ЕО Дент и решете своите проблеми със зъбите за една седмица в България. Цялостна грижа - от избелване до имплантология, 3D диагностика, лечение с лазер, фасети и циркониеви конструкции. В ЕО Дент можете да заспите (със специална упойка-седация) и да се събудите с преобразена усмивка.

Всичко това е реалност в дентални клиники ЕО Дент.

Над 15 години опит, доверие и сигурност!

ЕО Дент е клиниката, която преобрази усмивките на много известни личности - Силвестър Сталоун, Йордан Йовчев, Катерина Евро, Татяна Лолова, Николета Лозанова и много други.

DENTAL TOURISM IN BULGARIA

Treat yourselves to a beautiful smile at EO Dent and find a solution to your teeth problems during one week in Bulgaria.

Complete care for your smile - from teeth whitening to implant dentistry, 3D diagnostics, laser treatment, veneers and zirconia constructions. In EO Dent you can fall asleep (with special anesthesia) and wake up with transformed smile.

All this is reality in the EO Dent dental clinics. Many years of experience, confidence, and security.

EO DENT is the clinic that has transformed the smile of many celebrities - Silvester Stallone, Yordan Yovchev, Kat-erina Evro, Tatyana Lolova, Nikoleta Lozanova and many others.

www.eo-dent.com info@eo-dent.com implantology.eo-dent.com EODent
ten./tel. +359 888 46 46 66, +359 888 14 10 10, +359 888 500 522

BULGARIAN CASTLES: LYUTITSA

Ironically, the towers which resisted enemies for so many decades were finally destroyed by the Bulgarian army

By KONSTANTIN TOMOV / Photography KOLELA

Most people who visit Ivaylovgrad confine themselves to only seeing the popular Roman Villa Armira and tasting the pleasant local cuisine. Actually, it's a pity because the small town in Southeast Bulgaria is also where the best preserved medieval castle on Bulgarian land is located.

REACHING THE MYTHICAL LYUTITSA, also called the Marble Castle, isn't as complicated as travel notes and signs would try to convince you. If you start from the Ludzha quarter, you should go up and then keep to the right until you reach Saint Constantine monastery. Further on, there is a strict sign that would try to make you abandon your intention by warning you the road cannot be passed by vehicles. Do not give in to it. A walk would be pleasant but long and if you don't feel enthusiastic enough to go on foot you could easily shorten the distance by car. It is only the last section of several hundred meters up to the castle that do require a cross-country vehicle.

BY CALLING IT "the best preserved medieval castle" we don't want to provoke too great expectations. Like all the other holds on Bulgarian land, apart from the ones that were rebuilt in the last decades, Lyutitsa is a ruin. "Unfortunately, we have no really well preserved fortress in Bulgaria", commented Prof. Hristo Matanov, a historian from the Sofia University. "Due to archaeological and historical sources we know that a kind of castles do exist on Bulgarian land, but whereas in West Europe a castle is usually separate from a town, here - due to the type of the system which is the same as the one in Byzantium, a castle is the acropolis of the town. This means that the town is the foot and the castle grows as its highest part."

STILL, UNLIKE MOST of the other fortresses of this type the biggest part of the Marble Castle is still existing - the walls, as well as parts of its 13 towers. In fact, the name is not a lie - Lyutitsa was built from marble indeed and back in its best times it shone so brightly in the sun

that it could be noticed even from Adrianople, today's Edirne.

This naturally strengthened place used to be inhabited since the end of the Bronze Age, more than three millennia ago. Traces have been discovered from Thracian sanctuaries and late Roman churches. The fortress itself has been existing since about the 4th or 5th century. During the 9th century it was probably already Bulgarian, considering some archaeological finds. In any case its name has a Bulgarian origin, even though historians have been arguing on where exactly it came from - whether it was the name of a local boyar or a field flower.

Even today, in spite of the invasions of treasure hunters, Lyutitsa is probably hiding many treasures. Last summer archaeologists found one extremely rare lead seal owned by empress Irene of Montferrat.

THE MARBLE CITY was destroyed in 1362 during one of the Ottomans invasions in Thrace and it was never built again. However, its

remains were inhabited until the 18th century, when local people left them and according to the legend founded today's Ludzha quarter.

The fortress itself has been left to the nature and it was only in the past few decades that it attracted more attention from the archaeologists. Most of its 600-meter wall is still there. Only its gate towers were destroyed in 1955. Ironically, the castle that stood up against all kinds of enemies for so many centuries was destroyed by its own people - an unknown commander of the artillery regiment in Krumovgrad decided to use it as a target during a training.

TODAY THE FORMER glamour of the Marble City has totally gone, of course. Still, the place has kept its magic and the beautiful view towards the Aegean region. If you happen to be there on a sunny day, try to see the minarets of the mosque in Edirne. And remember that king Kaloyan, too, may have peered from that same wall and in the same direction. ■

ЗАСТРАХОВКА ОТМЯНА НА ПЪТУВАНЕ

Планирате пътуване? Планирайте непредвидимото – сключете застраховка „Отмяна на пътуване” в срок до 5 дни след подписване на договора и извършване на първото плащане.

Застраховката „Отмяна на пътуване” от ЗАД „Армеец” гарантира компенсиране на невъзстановими разходи при:

- отмяна на пътуването;
- съкращаване, прекъсване или удължаване на пътуването;
- закъснение на самолетен полет.

ЗАСТРАХОВАТЕЛНО
АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО
Армеец
www.armeec.bg

Винаги с вас!

МЕТОДЪТ НА ПИКАСО

Има ли начин да надхитрим мозъка си и да помним повече?
Да – като рисуваме

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография SHUTTERSTOCK

От студенти по време на сесия през хора с натоварена бизнес дейност до възрастни с проблеми със задържането на информация – една древна и общодостъпна дейност идва на помощ на паметта им. Рисуването. Изследване, публикувано в списание *Experimental Aging and Research*, показва, че то е по-ефективен начин за запаметяване от писането, визуализациите и други техники, използвани за целта.

НЕ Е НУЖНО ДА ПРИТЕЖАВАТЕ ТАЛАНТА НА ПИКАСО, за да се възползвате от неочакваните ползи от рисуването, твърдят учените от Университета Ватерлоу в Канада. Напротив – тук не става дума за артистични дарби, а за

начин да активираме части от мозъка, които не са пряко ангажирани с помненето. Важното са неврологичните връзки, които се задействат по време на самия процес на изобразяване на лист хартия.

Д-р Мелуса Миуд, която води проучването, предлага просто да нарисувате списъка си с пазар, когато следващия път тръгнем към магазина, за да се убедим в ползите от това да изобразим нещата, които искаме да запомним. Самият акт на рисуване е свързан с множество неща, които да имаме предвид – разположение на предмет в пространството, значението му за нас, самото звучене на думата, която го обозначава. Това означава, че мозъкът съхранява информацията ►

БАЛНЕО ПРОГРАМИ

в Аквахаус Термал & Бийч и Хотел Астор Гардън

ОПОРНО-ДВИГАТЕЛЕН АПАРАТ | 888 лв.*

профилактика, балнеолечение с минерална вода и калолечение; 28 процедури за 7 дни

ТАЛАСОТЕРАПЕВТИЧНА | 866 лв.*

стимулира клетъчната регенерация; 28 процедури за 7 дни

* **ПАКЕТНА ЦЕНА** за периода 05.11.2018 – 30.04.2019 | на човек:

– 7 нощувки + закуска в двойна стая с изглед парк в Хотел Астор Гардън

– процедури в Аквахаус Термал & Бийч

BALNEO PROGRAMS

in Aquahouse Thermal & Beach and Astor Garden Hotel

MUSCULOSKELETAL SYSTEM | 888 BGN*

prevention, balneotherapy with mineral water and fangotherapy, 28 treatments for 7 days

THALASSO-THERAPEUTIC | 866 BGN*

stimulate cells regeneration; 28 treatments for 7 days

* **PACKAGE PRICE** for the period 05.11.2018 – 30.04.2019 | per person:

– 7 nights + breakfast in double room with park view in Astor Garden Hotel

– and treatments in Aquahouse Thermal & Beach

**ASTOR GARDEN
HOTEL**

Sts. Constantine and Helena Resort

Sts. Constantine & Helena Resort

Aquahouse Thermal & Beach | +359 52 812 812 | www.aquahouse.bg

Astor Garden Hotel | +359 52 817 700 | www.astorgardenhotel.com

BALCHIK, BULGARIA

Luxurious complex
FIRST LINE

*LUXURY CONSTRUCTION *ONE- AND TWO- BEDROOM APARTMENTS
WITH FUNCTIONAL DISPOSITION *EXCELLENT INVESTMENT
*INVESTMENT-CONSTRUCTION COMPANY WITH EXPERIENCE
AND A GREAT REPUTATION

Комплекс люкс с изглед на море
ПЕРВАЯ ЛИНИЯ

**ЭЛИТНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО **ДВУХ- И ТРЕХКОМНАТНЫЕ КВАРТИРЫ С
ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ПЛАНИРОВКОЙ **ОТЛИЧНАЯ ИНВЕСТИЦИЯ
**ИНВЕСТИЦИОННО-СТРОИТЕЛЬНАЯ КОМПАНИЯ С БОЛЬШИМ ОПЫТОМ
И ОТЛИЧНОЙ РЕПУТАЦИЕЙ

MY-HOME.BG

+359 885 190390 | +359 888 603351

ASTOR GARDEN HOTEL

Sts. Constantine and Helena Resort

Classy. Easter. Holiday

СПЕЦИАЛНА ОФЕРТА

ВЕЛИКДЕН В ХОТЕЛ АСТОР ГАРДЪН

Офертата е валидна в периода 26.04 – 01.05.2019 г.

Цена на човек на ден на база All Inclusive: от 118 лв.

ЦЕНАТА ВКЛЮЧВА:

Настаиване в единична, двойна стандартна или двойна фамилна стая
Закуска, обяд и вечеря
Тържествен Великденски обяд на 28.04.2019 г.
Леки закуски, кафе, чай, сладки
Анимация за възрастни и деца
Специален SPA & WELLNESS пакет
Ранно настаняване (след 11:00 ч.) и късно изпращане (до 15:00 ч.)

БОНУС
15% отстъпка в
AQUAHOUSE
Thermal & Beach

SPECIAL OFFER

EASTER AT ASTOR GARDEN HOTEL

The offer is valid in the period 26.04 – 01.05.2019

Price per person per day on All Inclusive: from 118 BGN (60.33 EUR)

THE PRICE INCLUDES:

Accommodation in single, double standard or double family room
Breakfast, lunch and dinner
Special Easter Lunch on 28.04.2019
Light snacks, coffee, tea, biscuits and cakes
Animation for adults and children
Special SPA & WELLNESS package
Early check-in (after 11:00) and late check-out (until 15:00)

BONUS
15% discount at
AQUAHOUSE
Thermal & Beach

к.к. Св. Св. Константин и Елена | Sts. Constantine and Helena Resort | T: +359 52 817 700 | www.astorgardenhotel.com

Graffiti Gallery Hotel

65 Knyaz Boris I Blvd.
9000 Varna,
Bulgaria

SHORT BUT SWEET

Special Deal

Офертата е валидна от:
01.02. – 31.03.2019

The offer is valid:
01.02. – 31.03.2019

★★★★★

Graffiti Gallery Hotel

ЕКСКЛУЗИВНА ОФЕРТА

Единична стая за два дни
128.00 EUR

Двойна стая за два дни
142.00 EUR

EXCLUSIVE OFFER

Single room for two days
128.00 EUR

Double room for two days
142.00 EUR

T: +359 52 989 900

reservations@graffithotel.com
www.graffithotel.com

The Picasso Method

Is there a way to outwit our brain and remember more?
Yes - by drawing

By CRISTINA NIGOHSYAN / Photography SHUTTERSTOCK

From students during an examination session through people with a busy business activity to elderly people having problems retaining information - an ancient and generally accessible activity comes to their memory's aid. Drawing. A study, published in the *Experimental Aging and Research* magazine is demonstrating that it is a more effective way of memorizing than writing, visualizations and other techniques, used for that purpose.

IT IS NOT NECESSARY FOR YOU TO POSSESS PICASSO'S TALENT, in order to take advantage of the unexpected benefits of drawing, the scientists from the University of Waterloo in Canada are asserting. On the contrary - here we are not speaking of artistic talents, but rather of a way of activating parts of the brain, which are not directly engaged in remembering. The important thing is the neurological connections, which are activated during the process itself of depicting on a sheet of paper.

Dr. Melissa Mead, who is the head of the study, proposes to simply draw our shopping list the next time we head to the store, in order to become convinced in the benefits from depicting the things that we want to memorize. The act of drawing itself is connected with many things that we have to take into consideration - position of an object in space, its significance to us, the sound of the word itself that is denoting it. This means that the brain is keeping the information from it at more places than it does with the simple writing down.

THE BENEFITS ARE MOSTLY FOR THE ELDERLY PEOPLE, Dr. Mead, who brought together in the same place 48 people - half of them being her students, and the rest - people over the age of 80, says. A certain number of words were communicated to them, with the participants having a choice with regard to the way of memorizing them - through writing them down,

describing them or drawing them. The next task is not connected with the study and is aimed at distracting the participants before they are asked to list the words that they have memorized from the first part. And while the students are remembering almost all of the words that were listed, with people over the age of 80 the drawn ones are turning out to be significantly better memorized than the rest.

WITH AGE THE ABILITY FOR RETAINING INFORMATION diminishes due to the weakened functioning of parts of the brain that are responsible for the memory - the hippocampus and the frontal lobes. At the same time other brain structures, such as the ones in which spatial and visual information is being stored, are remaining comparatively unaffected by time. Precisely they are the ones Dr. Mead and

her colleagues are relying on, when they say that they are encouraged by the results of their study. "We will seek a way for using the results in order to help people with dementia, who are subject to sudden drops in memory and the usage of language."

THE DISCOVERY REGARDING DRAWING AND MEMORY is yet to demonstrate its power. Dementia, which is a part of the symptomatology of "old age" diseases such as Alzheimer's, PD, CJD, is yet to become ever more widespread. And the reason lies in the increasing of the average life expectancy on a global scale. While we are waiting to see if the prognoses for the age of the population during the next 20 years will become a reality, nothing prevents us from carrying a notebook with a pencil in our bag, or from installing a drawing app on our phone. ■

► от него на повече места, отколкото при простото записване.

ПОЛЗИТЕ СА НАЙ-ВЕЧЕ ЗА ВЪЗРАСТНИТЕ, казва г-р Мийг, която събира на едно място 48 човека – половината са нейни студенти, а останалите – хора над 80. На тях им се съобщават определен брой думи, като участниците имат избор как да ги запаметят – чрез записване, описание или рисуване. Следващата задача няма връзка с изследването и цели да разсее участниците преди те да бъдат помолени да изброят думите, които са запомнили от първата част. И докато студентите помнят почти всички изброени думи, при хората над 80-те изрисуваните се оказват значително по-добре запаметени от останалите.

С ВЪЗРАСТТА СПОСОБНОСТТА ЗА ЗАДЪРЖАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ намалява заради отслабеното функциониране на части от мозъка, които са отговорни за паметта – хипокампусът и фронталните лобове. В същото време други мозъчни структури, като тези, в които се съхранява пространствено-визуална информация, остават сравнително незасегнати от времето. Именно на тях разчитат г-р Мийг и колегите ѝ, когато казват, че са окуражени от резултатите на изследването си. „Ще търсим начини да използваме резултатите, за да помогнем на хората с деменция, които са подложени на внезапни спазове в паметта и използването на езика.“

ОТКРИТИЕТО ЗА РИСУВАНЕТО И ПАМЕТТА първа ще покаже силата си. Деменцията, която е част от симптоматика на „старчески“ болести като Алцхаймер, Паркинсон, Кройцфелд-Якоб, първа ще става все по-масова. А причината е повишаването на средната продължителност на живота в световен мащаб. Докато чакаме да видим дали прогнозите за възрастта на населението за следващите 20 години ще се сбъднат, нищо не пречи да носим бележник с молив в чантата или да инсталираме приложение за рисуване на телефона си. ■

Velvet

Velvet Night Club velvet.club 0876 391 374
0885 182 145

www.velvet.bg | bul. Pencho Slaveykov 12A, Sofia

Бъди различен, дори в сферата на забавленията! Излез от стереотипите! Стани част от проекта стриптиз клуб VELVET... Еротични вечери с красиви и запомнящи се момичета! Нощен клуб и стриптиз бар VELVET София е мястото, където удоволствието никога не свършва. Сам избираш как да продължи партито! Нашите момичета ще осъществят всичките Ви идеи. Забавлението при нас е от най-висок клас. Посетителите ще се насладят на танците на някои от най-красивите стриптизърки и танцьорки в София. За Вашето добро настроение ще се погрижат 30 красиви, артистични и предизвикателни момичета. Всяка от тях е ангел с адски пламък в очите, способна да завладее вниманието Ви с индивидуална програма и зашеметяващи танци.

Be different, even in the field of entertainment! Get out of stereotypes! Become part of Strip Club Project VELVET... Erotic nights with beautiful and memorable girls! Night club and Strip bar VELVET Sofia is a place where pleasure never ends. You choose how the party goes on! Our girls will make all your dreams come true. We offer high class entertainment. The visitors will enjoy the dances of some of the most beautiful, artistic and seductive dancers. We have 30 girls with angelic look and flame in their eyes, capable of capturing your attention with an individual program and amazing dances, they will take care of your well-being.

В куфара на Сава Зеленски

Д-р Сава Зеленски е генерален мениджър за регион „Централна и Югоизточна Европа“ на Sanofi Genzyme - подразделението на Sanofi за редки болести, множествена склероза, онкология и имунология. Нещата, без които не тръгва на път:

iPhone 7: В телефона ми е всичко необходимо за пътуванията ми: бордни карти, детайли за пътувания, календар със срещите ми. В Sanofi отговарям за регион от 9 държави - никога не ми е скучно.

Книга: Времето на борда на самолета е едно от малкото, когато оставам сам и мога да чета. В момента чета „НЛП за решаване на проблеми в бизнеса“ на Сид Джейкъбсън, подарък от моя бизнес треньор Лора Арнаудова.

Ray Ban: никога не тръгвам на пътуване без слънчевите очила с диоптър и чувството ми за хумор за моментите, в които искам да сменя перспективата.

Личният ми тефтер: класиката понякога е по-удобна и възхваляваща и от най-модерните високотехнологични устройства. На него си записвам както ежедневни задачи, така и идеите, които ми хрумват.

Тоалетен комплект: предпочитам да ползвам малко вещи и винаги при пътувания нося със себе си несесер с мини тоалетни принадлежности, за да бъда подготвен за всякакви изненади и промени в графика ми.

Калъф за ризи: сантиментален спомен от баща ми, но и госта практична вещ, която ползвам още от първото си служебно пътуване. ■

In the Suitcase of Sava Zelenski

Dr Sava Zelenski is General Manager Central and South-east Europe at Sanofi Genzyme - the Sanofi division for rare diseases, multiple sclerosis, oncology and immunology. The things he always travels with:

iPhone 7: Everything I need for my travels is in my phone: boarding cards, travel details, meetings calendar. At Sanofi I am responsible for a region of nine countries – I'm never bored.

Book: On board the plane is one of the few times I can be alone and read. Right now I am reading Sid Jacobson's "A Course in Solving Problems in Business with the Power of NLP", a present from my business coach Lora Arnaudova.

Ray Ban: I never travel without my prescription sunglasses and my sense of humour about the times I want to change the perspective.

My personal notebook: The conventional is sometimes more convenient and inspiring than even the most advanced high-tech devices. I use it to record both my daily tasks and any ideas I come up with.

Toiletries kit: I prefer to use few items and whenever I travel I carry with me a toilet bag with mini toiletries to be prepared for any surprises and changes in my schedule.

Shirt case: A sentimental tribute to my father, but also a very practical item I've been using ever since my first business trip. ■

Samsonite

BY YOUR SIDE

СПЕСТЯВАШ, ДОКАТО ПЪТУВАШ

ВЗЕМИ СВОЯТА
VISA CCB-BULGARIA AIR ОТ ЦКБ
СЪС СПЕЦИАЛНИ УСЛОВИЯ

- Дълъг гратисен период при пазаруване и теглене на пари в брой
- Безплатна застраховка при пътуване в чужбина
- Отстъпка от пълната стойност на самолетния билет при заплащането му с карта Visa "CCB-Bulgaria Air" в България или на www.air.bg:
 - 5% отстъпка при плащане с Visa Gold "CCB-Bulgaria Air"
 - 3% отстъпка при плащане с Visa Classic "CCB-Bulgaria Air"
- 5% отстъпка при покупка на стоки с картата на борда на самолетите
- Безплатен превоз на два багажа, всеки с тегло до 23 кг.

Допълнителна информация за кредитни карти Visa "CCB-Bulgaria Air" можеш да получиш на тел.: *5050 или 02 9266 500

www.ccbank.bg

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

*5050
www.ccbank.bg

2.

1.

3.

4.

5.

КАКТО ВИ ХАРЕСВА

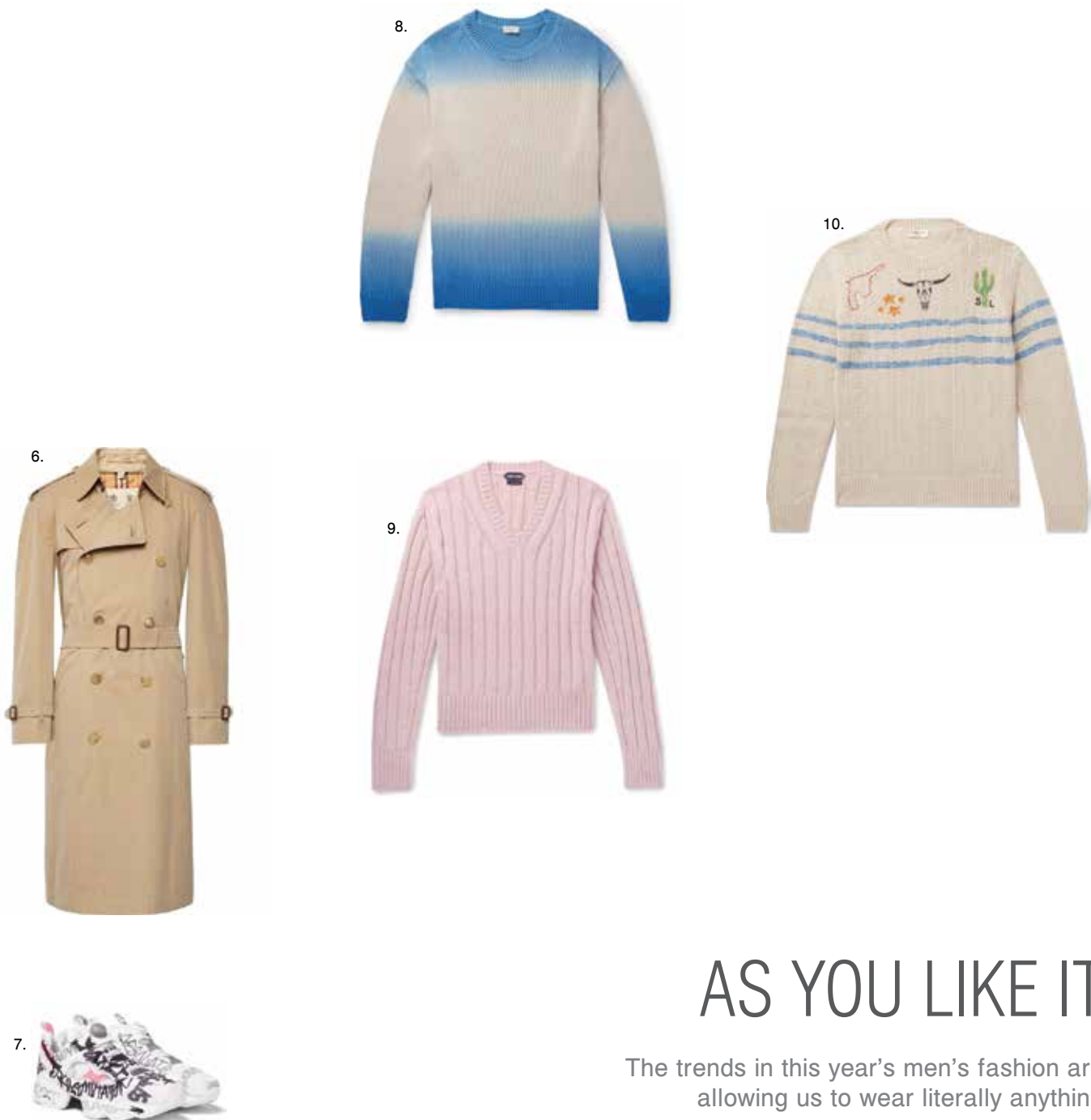
Тенденциите в тазгодишната мъжка мода позволяват да носим буквално всичко

В последните години модата става все по-либерална. Убедени сме, че го голяма степен за това е отговорна и инфлуенсърската култура, при която всеки с достъп до интернет и сносно снимама може да се превърне в модна звезда. При това въобще не е нужно да бъде облечен в дизайнерски тоалети.

Приветстваме подобно развитие, а най-любопитната част от него е, че дизайнерите сякаш са принудени да „поемат“ енергията от улицата, а не те да налагат новата мода. Затова и в дефилетата на един и същи сезон виждаме тотално противоположни тенденции. Кое то пък

може да означава само едно – че всеки може да носи нещата, които му харесват без риск да бъде „демоде“.

В това отношение мъжката мода продължава да е малко по-свободна от дамската. Независимо дали харесвате костюми ала Prada или уличен шик ала новата модна звезда Off-White, винаги ще сте в крак с тенденциите. Или пък липсата им. И все пак ето някои повтарящи се елементи в колекциите за сезон пролет-лято 2019, които ще ви гарантират място между модерните на деня: пастели, тренчкот, флорални мотиви, плетки, спортни обувки, неонові цветовете. ■

1. Rhude
2. Gucci
3. Off-White
4. Paul Smith
5. Balenciaga
6. Burberry
7. Vetements
8. Dries Van Noten
9. TOM FORD
10. Saint Laurent

AS YOU LIKE IT

The trends in this year's men's fashion are allowing us to wear literally anything

In recent years fashion is becoming ever more liberal. We are convinced that the influencer culture is to a large extent responsible for that as well, with which everyone who has access to the Internet and is capable of taking photos tolerably may turn into a fashion star. It is not at all necessary for him/her to be dressed in designer dresses at that.

We are welcoming such a development, and the most curious part of it is that the designers are as if forced to "absorb" the energy from the street, instead of imposing the new fashion themselves. This is also the reason due to which in the fashion shows of one and the same season we are seeing totally opposing

trends. Which in turn may mean only one thing - that everyone may wear the things he/she likes without the risk of being "out of fashion". In this respect men's fashion continues being a bit more liberal than women's. No matter if you like suits in the style of Prada or street chic styled after the new fashion star Off-White, you will always be keeping up with the trends. Or their absence. Nevertheless, here are some repeating elements in the collections for season Spring/Summer 2019, who will guarantee you a place among the fashionable people of the day: pastels, trenchcoat, floral motives, knitwear, sports footwear, neon colours. ■

КУЛИНАРНИТЕ ТРАДИЦИИ НА БАЛКАНА

От троянската сливовица от тетеვენската саламура - най-автентичните вкусове от сърцето на България

Текст МАРГАРИТА СПАСОВА / Фотография SHUTTERSTOCK

От птичи поглед Балканът напомня на великан, който се е изморил да вае върхове и е легнал да си подремне за миг. Стара Планина се простира по цялото протежение на България и тъне в ухания на вековни гори, мокра трева, лековити билки, леденостудени реки. Тук векове наред процъфтявали занаятите, търговията, творчеството и кулинарията. Всяко градче се

гордее със запазени автентични рецепти, тънкости и тайни съставки. Водата е искряща и звънлива, хлябът има хрупкава златна коричка, млякото е гъсто и вкусно, а баницата - тънка и сладка. Кулинарното богатство на този регион е логично следствие от умерения климат, специфичното местоположение, близостта на планината и характера на тукашните хора. ►

► СЛИВОВИЯТ ЕЛИКСИР НА ТРОЯН. Троян

възниква през XV век като крайпътно селище в началото на Троянския проход и носи името на славянски планински бог. Легендарен специалитет е троянската сливова ракия, която се приготвя от XIV век в Троянския манастир – прекрасна обител, разположена на брега на река Черни Осъм и прочута с невероятните дърворезби и стенописи, сътворени от най-големия възрожденски художник, Захари Зограф.

Световната слава на сливовицата датира от 1894, когато тя е представена на конкурс в Белгия. В по-ново време троянската сливова амброзия е призната и лицензирана като регионален специалитет в ЕС и САЩ. Автентичната рецепта е обгърната в тайнственост, но някои от тънкостите включват добре узрели сини сливи от местен сорт, които се смилат в деня на беритбата, добавянето на 40 балкански треви и билки и отлежаването в малки дъбови бъчви. Вкусът на ракията се разгръща, когато се сервира с троянска сланина на шиш, „Бял мъж“ (катък от овче кисело мляко, сирене и печени червени чушки), апетитно сватбарско жито и пестил от печени сливи с орехи. Идеалният момент да посетите Троян и сгушеното под крилото му село Орешак, за да дегустирате тези изкушения, е Националното изложение на художествените занаяти и приложните изкуства (провеждано от 1971 до днес) и Празникът на сливата и сливовата ракия през септември.

Заслужава си да отскочите и до Априлци, градец в сърцето на Централния Балкан, закътан между природния резерват Северен Джендем и върховете Триглав, Марагидик и Ботев. Тук през февруари се провежда конкурс и дегустация на блага греяна ракия и ястия със сланина.

ПЕСЕНТА НА ХЛЯБА. Наред с огъня и водата, хлябът е почитан като тайнствен посредник между световите, магическа храна, която дава сили и смелост. Хлябът, подобно на тукашните песни и легенди, изисква едно особено меланхолично, почти мистично призвание. Балканджиите вярват, че хлябът има душа и казват, че замесването му трябва да е като повиване на пеленаче – нежно, внимателно, с любов и огромно търпение. Пухкавото тесто втасва свенливо под снежнобели месали, за да премине през посвещението на огъня в пещта и да се превърне в огромен самун със златна, хрупкава коричка и пореста, идеално изпечена сърцевина. Изяжте парче топла питка с тетеваenska лютика, направена от истински градински червени чушки, изпечени на жар, с добавени чесън, магданоз и печен домати. Това е есенцията на балканджииската кухня – чиста, същностна и откритата.

РИБЕНА САЛАМУРА. Тетева не е единственото място в България, където се приготвя прочутата супа от речна риба, но тукашната чорба се прославя благодарение на своя пикантен вкус и признанието на писателя Николай Хайтов, който я споменава като своето любимо ястие „и на този, и на онзи свят“. Незабравимият вкус на рибената саламура се дължи на съчетанието и качеството на съставките – седем речни рибки (начело с мряна от ледените води на реките Черни и Бели Вит), два речни рака, два идеално узрели и изпечени на жар домата, няколко люти чушки, чесън и щедра връзка билки и треви. Сварената чорба се оставя да отлежи поне няколко часа, преди да се поднесе на масата. През лятото я похапват дори студена, като превъзходно мезе за местната сливова ракия.

ЕЛЕНСКА ЗАПАЗЕНА МАРКА. „Всеки майстор на еленски бут и филе си има своите тайни“, уверяват хората от Елена. „Най-важното обаче е прасето да е гледано в Еленския Балкан, на чист въздух“. Технологиата наистина изглежда проста – бутчетата, плешките и филетата се осолжават и престояват в специална бъчва. Продължителността на този процес е различна – около два месеца за бутчетата и максимум десет дни за филетата. После осоленото месо се оставя да съхне и да зрее на проветриво място. Навремето окачвали бутчетата да съхнат в специални „клетки“ в помещението, където било домашното огнище, така че да се опуши.

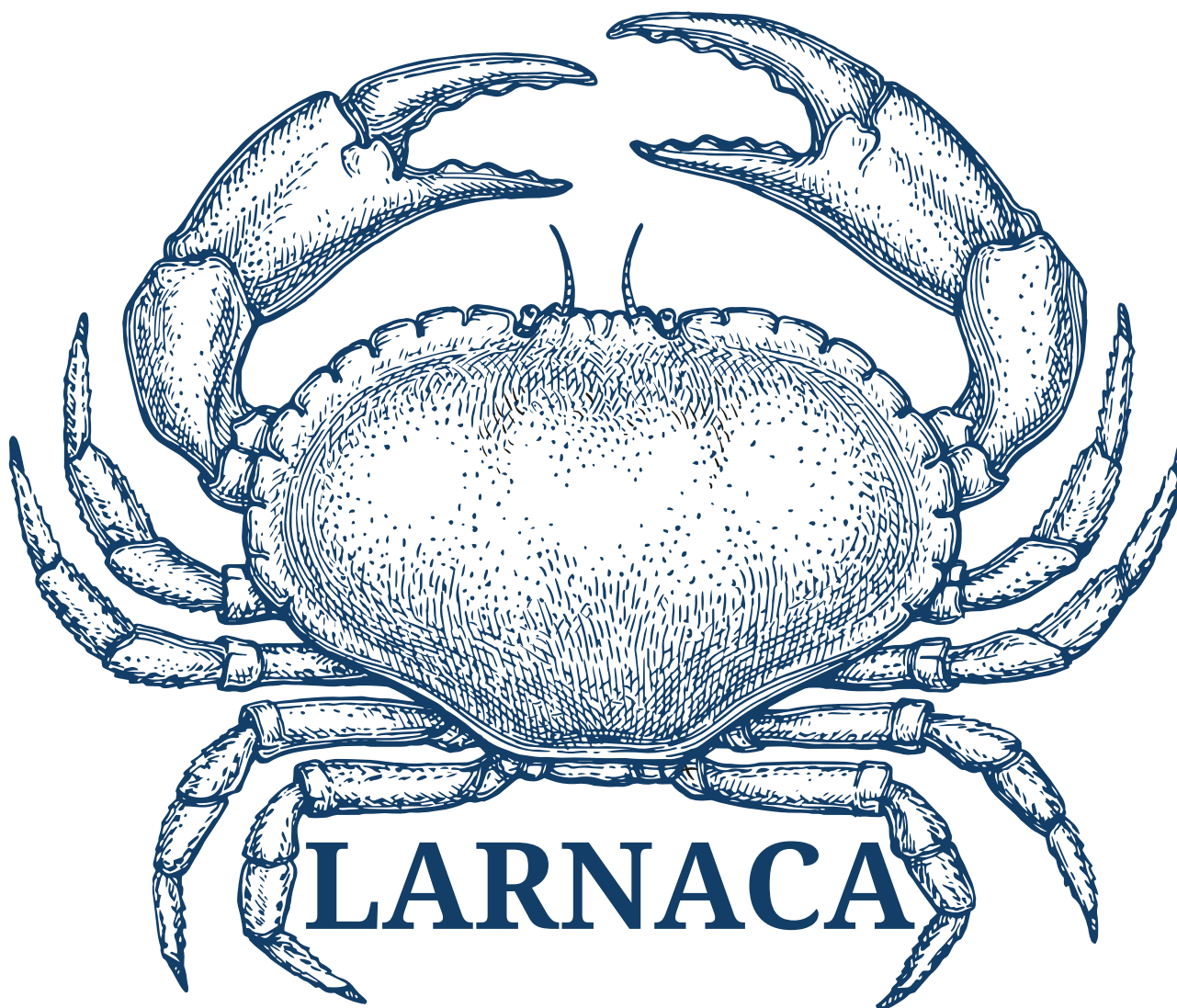
От няколко години в последната събота на октомври град Елена става епицентър на кулинарните събития в страната. Дегустациите и награждаването на прочутия специалитет се съпровождат от фолклорна програма и се поливат обилно с еленска сливова ракия.

СУДЖУКЪТ ИМА ЕДНО ИМЕ. Славата на приготвяните в Горна Оряховица и Арбанаси телешки сугжуци, пастърми и нагеници датира от няколко века. През 1538 г. султан Сюлейман I Великолепни издава ферман, който наред с другото касае и данъците от производство на сугжуци в този район. През 1861 горнооряховският сугжук е отличен с медал на Международното изложение в италианския град Торино, а австро-унгарският етнолог и пътешественик Феликс Каниц споменава вкусния специалитет в своята книга „Дунавска България и Балканът“ от 1882 година. През 2010 горнооряховският сугжук става първият защитен български кулинарен продукт със сертификат за специфично географско указание в Европейския съюз.

В края на май в Горна Оряховица се провежда Сугжук Фест, където ценителите и любителите могат да опитат различни домашни и фирмени рецепти и разновидности.

БИЛКИ И ПОДПРАВКИ. Билките и подправките са душата на балканджииската кухня и фолклор. Във времената, когато начините за съхранение на продуктите били малко, подправките и горските билки били ценени високо като консервант, лекарство и магическо средство. В двора на всяка възрожденска къща нежни ръце отглеждали кичест босилек, който свързвали с плодородието и женската хубост. Девесилът е любима подправка за речната риба, джодженът е магическата клонка, която превръща обикновената бобена чорба в кулинарна поезия, магданозът присъства във всички салати и летни ястия, без копър ефирните летни блюда губят своята свежест и вкус, а индришето придава онова романтично очарование на бабините сладка и конфитюри, което ни помага да не загубим безвъзвратно тайната пътека към детството. ■

А ЕДИН ОБЯД НА БРЕГА НА МОРЕТО?

ЛАРНАКА

от
€ **69**

еднопосочна
цена

от
€ **137**

двупосочна
цена

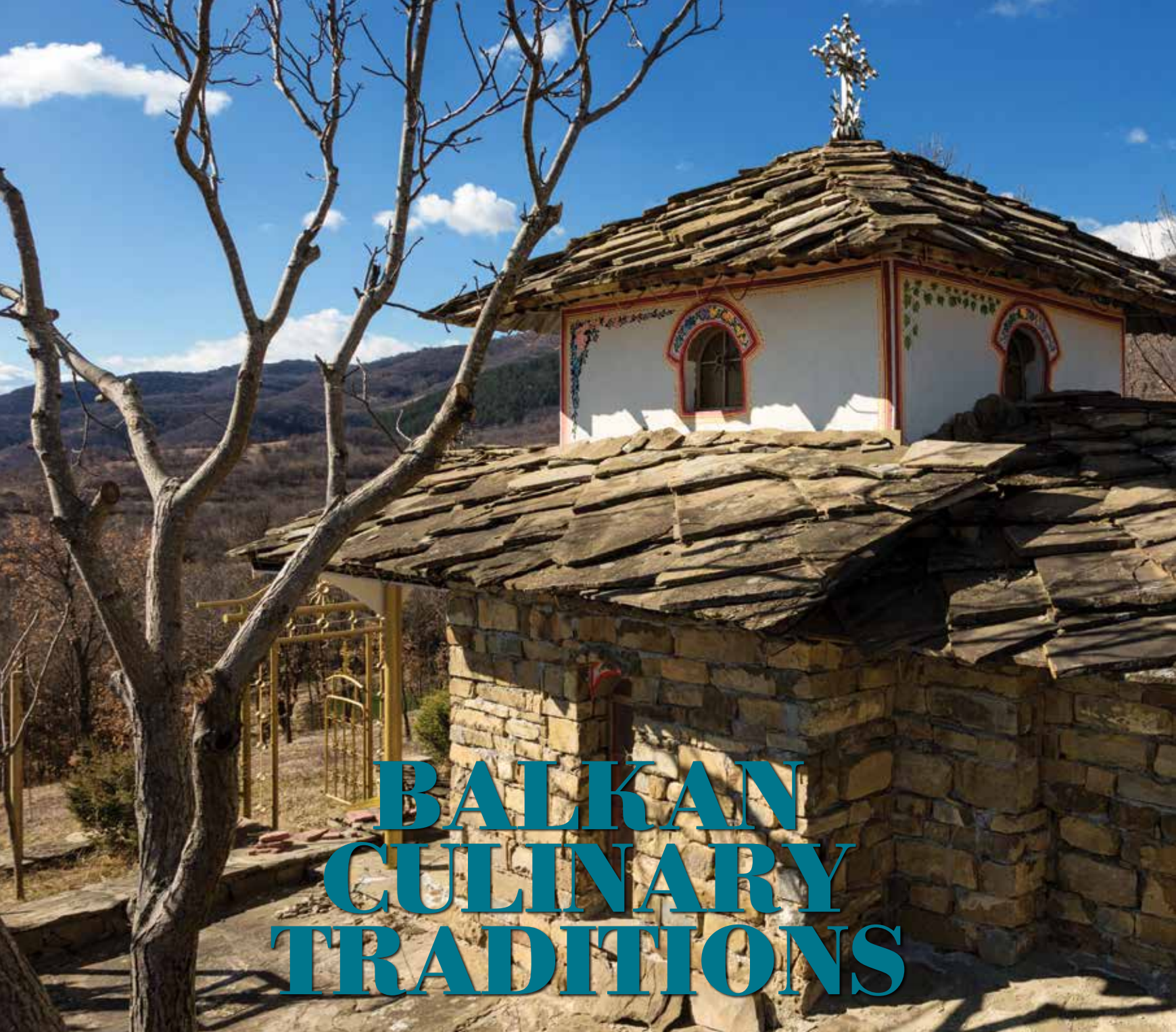
Цената е крайна и включва: всички такси,
1 бр. ръчен багаж до 10 кг + 1 бр. дамска
чанта/лаптоп, 1 бр. чекиран багаж до 23
кг., кетъринг на борда, безплатен check-in.
Вижте всички предложения и резервирай
на www.air.bg

България Ер
Национален Превозвач www.air.bg

ПРИЯТЕН
ПОЛЕТ

ПРИЯТНИ
ЕМОЦИИ

www.air.bg

BALKAN CULINARY TRADITIONS

From Troyan Slivovitz to Teteven Brine – the most
authentic flavours from the heart of Bulgaria

By MARGARITA SPASOVA / Photography SHUTTERSTOCK

From a bird's eye view, the Balkan Range looks like a giant who, tired of shaping peaks, has lain down for a short nap. The Balkan Range stretches across the whole of Bulgaria and abounds in fragrant age-old forests, wet grass, healing herbs and ice-cold streams.

Arts and crafts, trade and cuisine have flourished here for centuries. Each town boasts its own authentic recipes, subtleties and secret ingredients. The water is bubbly and sparkling, the bread has a crisp golden crust, the milk is thick and tasty, the cheese pastry thin and sweet. The culinary wealth of this region is a logical outcome of the temperate climate, specific location, proximity of the mountain and local character.

TROYAN'S PLUM ELIXIR. Troyan emerged in the 15th century as a road-side settlement at the entrance to the Troyan Pass and is named after a Slavic mountain god. The Troyan plum brandy, Slivovitz, is a legendary speciality that has been made since the 14th century at Troyan Monastery, scenically situated on the bank of the Cherni Osam River and famous for its amazing wood carvings and murals, painted by Bulgaria's greatest National Revival period artist, Zahari Zograf.

Slivovitz gained world fame in 1894 when it was presented in a competition in Belgium. In more recent times, the Troyan plum ambrosia has been recognized and licensed as a regional speciality in the EU and the

US. The authentic recipe is shrouded in mystery, but some of the tricks include ripe blue plums of a local variety that are mashed as soon as they are picked, the addition of 40 Balkan grasses and herbs, and ageing in small oak barrels. The brandy's flavour unfolds when it is served with Troyan bacon on a spit, "White Man" (qatiq made of sheep's yoghurt, sheep's cheese and roasted red peppers), appetizing wedding cereal and baked prunes with walnuts. The ideal time to visit Troyan and the nearby village of Oreshak to taste these delights is the National Exhibition of Arts and Crafts (held since 1971) and the Festival of Plums and Plum Brandy in September.

It is also worthwhile to pay a visit to Apriltsi, a small town in the heart of the Central Balkan Range, tucked away between Severen Dzhendem nature reserve and the peaks Trigrav, Maragidik and Botev. In February it hosts a competition and tasting session of mulled brandy and bacon dishes.

THE SONG OF BREAD. Besides fire and water, bread is revered as a mysterious mediator between the worlds, a magical food that imparts strength and courage. The Balkan dwellers believe that bread has a soul and say that it should be kneaded the way you tend to a baby – gently, ►

KAMA SUTRA
Night club

**ADVENTURES
FOR GENTLEMAN**

bul. Kniaz Aleksandar Dondukov 19, 1000 Sofia Center
+359 877 69 40 99 | www.barkamasutra.com
Facebook: Kama Sutra Erotic Bar

EROTIC BAR

THE ART OF SEDUCTION IN SOFIA CITY

- * OVER 20 GORGEOUS GIRLS IN SOFIA
- * BREATH-TAKING STRIPTEASE SHOWS
- * ACROBATIC DANCERS
- * PROFESSIONALLY CHOREOGRAPHED SHOWS
- * PREMIUM BEVERAGES AND FIRST CLASS SERVICE

0877 948 375 eroticbarsofia@gmail.com
Cherni Vrah Blvd 31
f [eroticbarsofia](https://www.facebook.com/eroticbarsofia)

► carefully, with love and enormous patience. The soft dough rises slowly under a snow-white cloth before it goes into the oven to be turned into a huge loaf of bread with a golden, crisp crust and a fluffy, perfectly baked core. Enjoy a piece of freshly-baked bread with Teteven relish, made of home-grown red peppers, roasted on embers, to which garlic, parsley and baked tomatoes have been added. This is the essence of Balkan cuisine – pure, authentic and distinctive.

FISH BRINE. Teteven is not the only place in Bulgaria where the famous freshwater fish soup is made, but the one that's made here gained fame for its spicy flavour and the acknowledgement of writer Nikolay Haytov, who mentions it as his favourite dish "both in this and the next world". The unforgettable taste of the fish brine is due to the combination and quality of its ingredients – seven freshwater fish (headed by barbel from the icy waters of the Cherni Vit and Beli Vit rivers), two crayfish, two perfectly ripe tomatoes roasted on embers, a few hot peppers, garlic and a generous helping of herbs and grasses. The boiled soup is left to stand for at least a few hours before being served. In summer it can also be eaten cold, as a superb appetizer for the local plum brandy.

THE ELENA TRADEMARK. "Any master of fillet and leg of pork from Elena has his secrets," the locals insist. "Most importantly, however, the pigs must be bred in the Elena Balkan, in the fresh air." The technology seems simple enough - the meat is salted and placed in a special barrel for a time: about two months for the leg of pork, and a maximum of ten days for the fillet. Then the salted meat is left to dry and mature in an airy place. In the past the legs of pork were hung to dry in special "cages" in the room with the hearth to give it a smoky flavour.

For several years now, on the last Saturday in October the town of Elena becomes the hub of culinary events in the country. Tasting sessions are organised and prizes awarded to the famous speciality that is abundantly washed down with Elena Slivovitz. All this is accompanied by a folklore programme.

SUJUK (a dry spicy flat sausage). The fame of the veal sujuk, pastrami and sausages made in Gorna Oryahovitsa and Arbanassi goes back centuries. In 1538 Sultan Suleiman the Magnificent issued a firman which, besides other things, also concerned the taxes for sujuk production in this area. In 1861 the Gorna Oryahovitsa sujuk was awarded a medal at the International Exhibition in

the Italian city of Turin, and the Austro-Hungarian ethnologist and traveller Felix Kanitz mentions the delicious speciality in his book *Danubian Bulgaria and the Balkans* from 1882. In 2010 the Gorna Oryahovitsa sujuk became the first Bulgarian culinary product with a certificate for Protected Geographical Indication in the European Union. At the end of May, Gorna Oryahovitsa hosts the Sujuk Festival, where connoisseurs can sample a variety of homemade and factory-produced sausages.

HERBS AND SPICES. Herbs and spices are the heart and soul of Balkan cuisine and folklore. In the past, when it was difficult to store products for any length of time, spices and forest herbs were highly valued as a preservative, medicine and magic remedy. In their vegetable gardens women would grow basil, which was associated with fertility and female beauty. Cow parsnip is a favourite spice for freshwater fish, mint is the magic ingredient that turns an ordinary bean soup into culinary poetry, parsley is part and parcel of all salads and light meals, dill lends freshness and taste to summer dishes, and crane's bill gives homemade jams that precious flavour that invariably transports us back to our carefree childhood days. ■

БГ ВИНО РЕСТОРАНТ

София, ул. Петър Парчевич 32
тел. за резервации: 0884 44 77 16
Facebook: BG Wine Bar
www.bgwinebar.com

Bg Wine Restaurant е един уникален уютен ресторант в центъра на София, в който наред с прекрасната храна, се предлага подобрена селекция вина от български производители с малки изби от цяла България, произвеждащи бутикови вина в малки количества.

* Кухня – комбинира подобрени ястия от европейската кухня, паста, морски дарове и прекрасни предястия, подходящи за мезе на избраното от вас питие.

* Алкохолни напитки – под заведението има изба, в която се съхраняват над 300 вида вино. Освен виното, при нас можете да опитате и над 10 вида бутикови ракии, каквито не могат да бъдат открити в търговската мрежа.

За доброто настроение на нашите гости в сряда, четвъртък, петък и събота в ресторанта има музика на живо. Изпълняват се класически френски, италиански и руски песни без силна музика, за да може да не пречим на разговорите.

Bg wine restaurant is a unique, cozy restaurant that is located in the center of Sofia, where along with amazing food, we offer special selection of wines, produced in small wineries all over Bulgaria, making boutique wines in small quantities.

* Kitchen – the kitchen combines selected dishes for the European kitchen, pasta, fish selection and amazing appetizers perfect to be paired with the selected by you beverage.

* Alcoholic beverages – the restaurant has a wine cellar that carries a large selection of over 300 wines. Besides wine, we also over 10 varieties of boutique brandy, that cannot be found on the market.

For the good mood of your guests, on Wednesday, Thursday, Friday and Saturday the restaurant has live music. There is a variety of French, Italian and Russian music that the band plays in the background but not too loud to disturb your conversations.

Медицински комплекс „Доверие“

1632 София ж.к. Овча Купел 2, ул. Фридрих Грюнгер 2
1756 София, ж.к. Изток, ул. Лъчезар Станчев 5
тел.: 02 40 36 100; 02 40 36 143
www.mbal.doverie.bg, info@mbal.doverie.bg

МК „Доверие“ вече разполага с апаратура за текар терапия - иновативна система за терапия, която въздейства на организма с високочестотни електромагнитни вълни и затопяне в дълбочина. За разлика от много други апарати, Текар ТК терапия образува ендогенна топлина, съчетана с електромагнитно поле, която достига в дълбочина. Резултатът е намаляване на болката и възпалението, разнасяне на отоците, мускулна релаксация, добра тъканна регенерация. Ефектът, който постига, е моментално затопяне на третираната зона в дълбочина, обезболяване на болезнената зона, възстановяване на нормалното движение на ставите и повишаване на микроциркулацията, което ускорява възстановителния процес. Терапията е приложима както при остри състояния, така и при хронични дълго лекувани и неповлияни се от лечението травми, и оплаквания.

MC Doverie already has a device for tecar therapy. - an innovative therapy system that affects the body with high-frequency electromagnetic waves and deep warming. Unlike many other Tekar TC treatments, it forms endogenous heat combined with an electromagnetic field that reaches in depth. The result is a reduction in pain and inflammation, spreading of edema, muscle relaxation, good tissue regeneration. The effect it achieves is instantaneous warming of the treated area in depth, analgesia of the painful area, restoration of normal joint movement and increased microcirculation, which speeds up the recovery process.

Therapy is applicable both in acute conditions and in chronic long-treated and untreated traumas and complaints.

Център по дентална медицина „Св. Георги“

www.dc-st-george.com, dc_st.george@abv.bg
тел.: 0886 129 213, 0898 526 082
ул. К. Иричек 20, София, България

ИМПЛАНТОЛОГИЯ
ПАРОДОНТОЛОГИЧНО ЛЕЧЕНИЕ
ЛАЗЕРНА ТЕРАПИЯ

В център по дентална медицина "Свети Георги" ще откриете уютна атмосфера и висококвалифицирани дентална помощ и грижи, безболезнени процедури и манипулации, необходими за вашето успешно лечение. Центърът разполага с най-висококачествени и модерни апаратури:

- Nd:Yag лазер - за лечение на различни пародонтологични заболявания;
- Er:Yag лазер - за лечение на кариеси;
- диоден лазер;
- апарати за пиезохирургия;
- микроскоп;
- рентгенови апарати за панорамни и секторни снимки и др.

Д-р Георги Цалов - стоматолог с над 35 години трудов стаж, специализира в сферата на оралната хирургия, имплантологията, естетичната дентална медицина и пародонтологията.

Д-р Силвия Цалова се специализира в областта на микроскоп-асистираната ендодонтия, лазерната дентална медицина, естетичните възстановявания и детската дентална медицина. Заповядайте при нас, за да постигнем заедно перфектни резултати!

Запишете час онлайн на www.superdoc.bg

ЦЕНТЪР ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА
"СВЕТИ ГЕОРГИ"

Dental Center "St. George"

www.dc-st-george.com, dc_st.george@abv.bg
cell phone: +359 886 129 213, +359 898 526 082
20 K. Ilichek Str., Sofia, Bulgaria

IMPLANTOLOGY
PERIODONTICS
LASER DENTISTRY

At dental center "St.George" you will find cosy atmosphere and highly qualified dental help and care, painless procedures and manipulations, which is a must for your successful treatment.

The dental center has the latest and highest quality equipment such as :

- Nd : Yag laser - treatment of various periodontal diseases
- Er : Yag laser - treatment of hard tissue and caries diseases
- Diode laser
- Piezosurgery equipment
- Microscope
- Panoramic / sector X-ray

Georgi Tsalov MD - a dentist with over 35 years of work experience, specializes in the field of oral surgery, implantology, aesthetic dental medicine and periodontology.

Sylvia Tsalova MD - specializes in the field of microscope-assisted endodontics, laser dental medicine, aesthetic restorations and pediatric dentistry.

You're more than welcome to visit us and achieve great results together!

Book your appointment on www.superdoc.bg

Bedroom Premium Club

София, ул. Леге 2
телефон: 0888 764 422, 0888 860 666
e-mail: reservation@bedroom.bg
www.bedroom.bg

bedroom
PREMIUM CLUB

Bedroom Premium Club

2, Lege Street, Sofia, Bulgaria
Phone: +359 888 764 422, +359 888 860 666
e-mail: reservation@bedroom.bg
www.bedroom.bg

Bedroom Premium Club е емблема на нощния живот в България с 13-годишна история. Това е мястото с най-доброто авангардно шоу и еуфорична атмосфера в София. Клубът налага забавление от ново измерение с неповторимият си дизайн и изяви на световноизвестни гуджеи.

Bedroom Premium Club отговаря на най-високите европейски стандарти – първокласно обслужване, перфектен звук, мултимедийно шоу, екстравагантни танцови спектакли, VIP зона, служители, паркиращи автомобилите.

Bedroom Premium Club е ненадминат по своя интериорен дизайн - античен храм, в който бъдещето е добавено към миналото с нови архитектурни елементи в синтетичен модерен растер, екрани с 3D video mapping, метални перфориран пана. Използвани са над 6 вида висококачествени материали - дърво, метал, камък, стъкло, естествена кожа, натурален текстил. Акцент в интериора е таванът на клуба - уголемена проекция на картината "Shhh", в която са събрани забранени образци от еротичното изкуство.

Клубът притежава динамично осветена сцена с интегриран catwalk, който дава възможност за разгръщане на мащабна балетна хореография. Традиционно в програмата участват над 15 артисти, които превръщат всяка вечер в неповторимо изживяване.

Bedroom Premium Club създаде собствена публика и издигна нощния живот в България до най-високи стандарти!

Bedroom Premium Club is an emblem of nightlife in Bulgaria with a 13-year history. This is the place with the best avant-garde show and euphoric atmosphere in Sofia. The club establishes itself with amusement of a new dimension with its unique design and the appearances of world-famous DJs. Bedroom Premium Club complies with the highest European standards - first class service, perfect sound, multimedia show, extravagant dance spectacles, VIP zone, employees who are parking the automobiles. Bedroom Premium Club is unmatched in its interior design - an ancient temple, in which the future is added to the past with new architectural elements in a synthetic modern raster, screens with 3D video mapping, metal perforated panels. Over 6 types

of high quality materials have been used - wood, metal, stone, glass, leather, natural textiles. An accent in the interior is the ceiling of the club - a magnified projection of the "Shhh" painting, in which forbidden specimens of erotic art have been brought together.

The club has a dynamically lit stage with an integrated catwalk, which provides an opportunity for the implementation of large-scale ballet choreography. Over 15 artists are traditionally participating in the programme, who are transforming each night into a unique experience.

Bedroom Premium Club created a public of its own and raised the nightlife in Bulgaria to the highest standards!

Лили Фам – модерен азиатски бар-ресторант в сърцето на София

София, ул. Славянска 29
тел.: 0896 840 507
www.lilipham.com

Lili Pham – a modern Asian Bar&Dinner at the heart of Sofia

29, Slavyanska Str., Sofia, Bulgaria
phone: +359 896 840 507
www.lilipham.com

Лили Фам предлага традиционна азиатска кухня с модерни нотки. Менюто ни е елегантен подбор на най-познатите специалитети от Виетнам, Тайланд и Китай. Ние сме единственото място, което предлага дим сум на пара, голям избор от азиатски супи, пресни летни ролца, сандвичи бан ми, патица по пекински и оригинални френски десерти.

Но Лили Фам е различен не само заради храната - той навява шепот от времена, когато хубавата храна е била задължително придружена от качествен вина, елегантни разговори и внимателно обслужване. Лили Фам е място за споделяне на добра храна и хубави емоции - отворени сме да ви посрещнем за частните ви събития, за питие след работа или мързеливи бърнчове през уикенда.

В бара на Лили Фам може да се насладите на авторските коктейли на талантиливите ни бармани, докато разпускате в края на деня или като увертюра към вечеря с приятели.

Lili Pham serves traditional Asian dishes with a modern twist. The menu represents an elegant selection of most known specialties from Vietnam, Thailand and China. We are the only ones proposing Dim Sums served on a steam trolley, a variety of Asian soups, fresh summer rolls, Bahn-mi sandwiches, Peking duck in two services and original French desserts.

But Lili Pham is not unique only for the food - it offers whispers of a bygone time when meals were accompanied by fine wines, witty conversations and attentive service. Lili Pham is a place to share food and good vibes with friends - we open our doors for your private events, after work drinks or lazy weekend brunches.

At Lili Pham Bar you can enjoy the signature cocktails of our talented bartenders as a celebration of the end of the day or as an opening to a dinner with friends.

Spaghetti Kitchen

София, ул. 6-и септември №9
www.spaghetti-kitchen.com
office@spaghetti-kitchen.com
Facebook: SPAGHETTI.KITCHENBG
+ 359 890 5 66666

Spaghetti Kitchen*Bar

София, площад Св. Неделя 3
www.spaghetti-kitchen.bar
office@spaghetti-kitchen.bar
Facebook: SPAGHETTI.KITCHENBG
+ 359 89 304 66 66

Spaghetti Kitchen
9, 6th of September Str., Sofia, Bulgaria
www.spaghetti-kitchen.com
office@spaghetti-kitchen.com
Facebook: SPAGHETTI.KITCHENBG
+ 359 890 5 66666

Spaghetti Kitchen*Bar

3, Sveta Nedelya Square, Sofia
www.spaghetti-kitchen.bar
office@spaghetti-kitchen.bar
Facebook: SPAGHETTI.KITCHENBG
+ 359 89 304 66 66

Spaghetti Kitchen е повече от място за хранене. Това е социално убежище, в което общуването е издигнато на различно ниво. Всеки елемент от иновативната среда – от архитектурата на пространството до дизайна и вкуса на ястията, стимулира мисленето и разширява представите за собствените ни възможности. Менюто, основано на италианската кухня и американската традиция в храната на грил, е обогатено с привкус от Изтока и с модерни препратки към националната традиция. Авторските десерти, приготвени в Spaghetti Kitchen, добавят към преживяването необходимите сладки нотки. Това е място, идеално за социални поводи. То ви осигурява интимност, но и ви кара да се чувствате част от голямото приключение, наречено Spaghetti Kitchen.

Spaghetti Kitchen is more than a place to have a meal at. This is a social refuge, in which communication has been elevated to a different level. Each element from the innovative environment – from the architecture of the space to the design and the taste of the dishes, stimulates thinking and broadens the notions of our own capabilities. The menu, based on the Italian cuisine and the American tradition in grilled food, has been enriched with a flavor from the East and modern references to the national tradition. The original sweet courses, prepared in Spaghetti Kitchen, are adding the necessary sweet notes to the experience. This is an ideal place for social occasions. It provides you with intimacy, but also makes you feel a part of the great adventure, called Spaghetti Kitchen.

Spaghetti Company

Сердика център, бул. Ситняково №48
тел. 02/ 841 28 18
Mall Bulgaria 102 ет 3 до кино Арена
бул. Витоша 150, тел: 02/ 88 10 100
Работно време: *понеделник - неделя от 10:00 до 00:00 ч.*
spaghetticompany@mail.bg

Pizza, pasta, modernista и ТИ!

Мястото, известно с изключителна италианска кухня. Обстановката, която вдъхновява срещите, които винаги оставят у теб чувството, че си в сърцето на града!

Всеки от ресторантите Spaghetti Company носи свое собствено усещане. Независимо къде те отвеждат пътищата на София, в ресторантите от веригата намираш себе си сред изискана и творческа обстановка, модерен дизайн и оригинална италианска кухня, специално създадена под черпака на Маестро Марко Лукиари.

Домът на италианската кухня е наблизо. Тук е, за да намираш винаги себе си, приятели, делови партньори или нови срещи. Кухнята ни е палитра от италиански вкусове. Към това добавяме специална селекция от вина, музика и събития. Можеш да споделиш тук всяко късно сутрешно кафе, работен обяд, лежерен следобед или дълга вечеря. И всеки път ще бъде различно.

И както казва нашият главен готвач Марко Лукиари – „Има неща, за които няма сезони“. Има и такива места. Spaghetti Company е едно от тях.

Pizza, pasta, modernista and YOU

The place, famous for exquisite Italian cuisine. The atmosphere, inspiring meetings that always leave you feeling in the heart of the city!

Each of the Spaghetti Company restaurants brings its own touch. No matter where Sofia roads take you, in the restaurant chain you find yourself amongst elegant and creative atmosphere, modern design and original Italian cuisine especially prepared by Maestro Marco Luchiar's ladle.

The home of Italian cuisine is nearby. It's right here, so you can always find yourself, friends, business partners or new encounters. Our cuisine is a palette of Italian flavours. We add a special selection of wine, music and events. Here you can share every late morning coffee, business lunch, a casual afternoon or a long dinner. It will be different each time.

As our chef Marco Luchiar says – "There are things of no particular season". There are such places. Spaghetti Company is one of them.

Spaghetti Company

SERDIKA CENTER, 48 Sitnyakovo Blvd
phone: +359 2/ 841 2818
Mall Bulgaria 102 floor 3 near Arena cinema
150 Vitosha Blvd., phone: +359 2/ 88 10 100
Working time: *Monday-Sunday 10:00 am – 12:00 pm*
spaghetticompany@mail.bg

ПРАВИЛА ЗА ПРЕВОЗ НА БАГАЖ ПО ПОЛЕТИТЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР

Всички пътници на България Ер имат право на превоз на безплатен ръчен багаж в салона и регистриран багаж /в багажника на самолета/, в зависимост от избраната тарифа. Безплатните норми за брой и тегло на багажа могат да бъдат различни, в зависимост от класата на пътуване /бизнес или икономична/, както и от тарифата, по която е издаден билета. Превозът на багаж по редовните линии е съобразен и с някои общи правила и политиката на България Ер, които трябва да имате предвид.

Авиокомпания България Ер въвежда по линиите си правила за превоз на багаж за билети, издадени след 2 май 2011 г. Системата **PIECE CONCEPT** се базира на броя, теглото и размерите на чекирания багаж.

ТАРИФИ БЕЗ РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен само ръчен багаж, има право да превози в кабината на самолета безплатен багаж както следва:

Класа на обслужване	Норма на безплатен багаж	Такси за багаж
Икономична класа	1 брой ръчен багаж до 10 кг и размери 55х40х23 см (сумарна дължина до 118 см)* и 1 дамска чанта/лаптоп	Първи брой регистриран багаж до 23 кг и до 158 см*: • Вътрешни полети – 15 евро на посока • Международни полети – 20 евро на посока

ТАРИФИ С РЕГИСТРИРАН БАГАЖ

Всеки пътник, закупил билет по тарифа с включен регистриран багаж, има право да превози в багажниците на самолета безплатен багаж както следва:

1. По международни и вътрешни линии

Класа на обслужване	Норма на безплатен багаж
Бизнес класа	2 броя с общо тегло до 15 кг. (размери 55х40х23см всеки) и 1 дамска чанта/лаптоп 2 броя чекиран багаж до 32 кг. до 158 см* всеки**
Икономична класа	1 брой ръчен багаж до 10 кг и размери 55х40х23 см (сумарна дължина до 118 см)* и 1 дамска чанта/лаптоп 1 брой чекиран багаж до 23 кг и до 158 см*

2. Изключения

Вид карта	Пояснения
Златна карта FLY MORE	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
За билети заплатени с карта VISA Platinum от ЦКБ	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
За билети заплатени с кобрандирана карта България Ер и ЦКБ	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
За членове на програмата „CCB Club“	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
Моряци	2 броя по 23 кг и до 158 см* всеки**
Бебета от 0-2 години	В случай, че тарифата по която е издаден билета на възрастният, придружаващ бебето позволява 1 брой чекиран багаж до 23 кг, то бебето има право на 1 брой чекиран багаж до 10 кг. Превозът на бебешки колички се извършва безплатно, но те следва задължително да се предават и получават непосредствено при качване/слизване на/от самолета. Авиокомпанията не носи отговорност за щети в резултат на транспортиране по багажните ленти, в случай, че количката не е предадена/получена на/от самолета.

* Сумата от външните размери на дължината, височината и широчината на багажа /l +h+w/. Пътникът може да превозва и повече от безплатната норма багаж срещу допълнително заплащане. Трети багаж се таксува по таксата за трети свръхбагаж.

** Ако билетите Ви са заплатени в сайта на компанията, както и в случаите на: притежание на златна карта FLY MORE, членство в програмата CCB Club, или за билети, заплатени с кобрандирана карта от ЦКБ и България Ер или карта Visa Platinum от ЦКБ, е необходимо да се свържете с нас на тел.: +359 2 4020 400 или на е-мейл: callfb@air.bg за преиздаване на билета с право на 2 броя безплатен багаж. Притежанието на карти CCB Club, Visa Platinum от ЦКБ, кобрандирана карта от ЦКБ и България Ер, както и златна карта FLY MORE не дава право на безплатен допълнителен чекиран багаж по тарифа без багаж. Правото на два броя багаж за притежатели на златна карта FLY MORE и CCB Club и за билети, заплатени с кобрандирана карта България Ер и ЦКБ и карта Visa Platinum от ЦКБ, е само за полети, при които опериращ превозвач е авиокомпания България Ер.

ПЪТНИКЪТ МОЖЕ ДА ПРЕВОЗВА И ПОВЕЧЕ ОТ БЕЗПЛАТНАТА НОРМА БАГАЖ СРЕЩУ ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗАПЛАЩАНЕ.

3. Такси за свръхбагаж - Международни линии

За тегло на багажа между 23 кг и 32 кг	50 евро
За големина на багажа между 158 см* и 203 см*	70 евро
За големина на багажа между 203 см* и 280 см*	100 евро
Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг до 158 см*	50 евро
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 кг до 158 см*	100 евро

Багаж с тегло над 32 кг може да се превозва само като карго.

4. Такси за свръхбагаж - Вътрешни линии

За тегло на багажа между 23 кг и 32 кг	20 евро
За големина на багажа между 158 см* и 203 см*	30 евро
За големина на багажа между 203 см* и 280 см*	40 евро
Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг до 158 см*	20 евро
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 кг до 158 см*	50 евро

5. Специални категории багаж

Спортна екипировка	Превоза на спортна екипировка не влиза в нормата на безплатния чекиран багаж. Таксува се 50 евро в посока, като допълнително парче чекиран багаж. Екипировката трябва да е с максимални размери до 23 кг и до 203 см* Изключения: Безплатен превоз на 1бр. ски/сноуборд екипировка за всички директни полети, оперирани от България Ер.
Велосипеди	Приемат се за превоз в специална опаковка (картон или специален калф). Максимални размери на опаковката 160 x 90 x 25 см. Изисква се предварително потвърждение на услугата в резервацията. Международни линии: 70 евро в посока. Вътрешни линии: 30 евро в посока.
Оръжие	Превозът на огнестрелни оръжия и боеприпаси се извършва съгласно изискванията на Международната асоциация за въздушен транспорт /IATA/. Не се потвърждава на codeshare полетите на България Ер. Превозът на огнестрелни оръжия не може да бъде потвърден в случаите, когато авиокомпания България Ер е партньор по полет. Превозът на огнестрелни оръжия и боеприпаси, различни от спортно оръжие и боеприпаси, е забранен. В някои случаи, превоз на огнестрелни оръжия и боеприпаси за ловни и спортни цели, може да бъде разрешен. Пътникът трябва да се свърже с България Ер и да предостави информация за вида на оръжието, серийния му номер и припасите, които се внасят в резервационната система. Всички огнестрелни оръжия и боеприпаси, се приемат само като багаж за транспортиране в багажниците на самолета и в никакъв случай в салона с пътниците. Трябва да са разделно и подходящо опаковани, като теглото на мунициите не бива да надвишава 5 кг. Пътникът трябва да има всички документи, изисквани от закона и подзаконовите актове, приложими за превоз за съответната държава. България Ер си запазва правото да откаже превоз на огнестрелни оръжия и боеприпаси. • Ловни пушки и патрони – комплект до 15 кг: такса 50 евро в посока. • Ловни пушки и патрони- при общо тегло над 15 кг: такса 70 евро в посока. • Късо огнестрелно оръжие (пистолет): такса 20 евро в посока. Лобната пушка и патроните се считат за едно парче регистриран багаж и се таксуват с еднократна такса за обслужване. Този вид багаж не се включва в безплатната норма и таксата се прилага независимо от това дали пътникът има друг чекиран багаж.
Домашни любимци в пътническата кабина /PETC/	Приемат се само кучета и котки. България Ер не приема за превоз животни до и от Великобритания. При пътуване с домашен любимец /куче или котка/, е необходимо при закупуването на билет да свържете с авиокомпанията за потвърждение. Максимално тегло на животното и клетката – до 8 кг. За полети FB1431/1432 до и от Париж, където опериращ превозвач е Air France, максималното тегло е 6 кг. Максимални размери на клетката – 48 x 35 x 22 см. Не се включва в безплатната норма багаж. Заплаща се такса от 50 евро в посока.
Домашни любимци в багажника /AVIH/	Приемат се само кучета и котки. България Ер не приема за превоз животни до и от Великобритания. Без ограничение в теглото на животното. Максимални размери на клетката – 110 x 65 x 70 см. Не се включва в безплатната норма багаж, заплаща се такса: • при тегло на животното и контейнера до 32 кг - 80 евро в посока • при тегло на животното и контейнера над 32 кг - 120 евро в посока Изключения: • Животни с тегло с контейнера над 32кг не се приемат за превоз до/от Брюксел. • Бойните и опасни породи се приемат за превоз само като карго (напр. Американски питбул териер, Стафордширски бултериер, Американски стафордширски териер, Бултериер , Американски буюдо, Додо Аржентино, Кангал (Анатолийска овчарка), Кавказка овчарка, Ротвайлер, Родезийски риджбек). Условия за превоз на живи животни в багажника на самолетите /AVIH до 32 кг./ • Транспортният контейнер трябва да е достатъчно голям, за да може животните да стоят в естествената си позиция, да могат да се обърнат и легнат; • Транспортният контейнер трябва да е проектиран така, че да не пропуска течности, напр. облицовани с абсорбиращ материал като например одеяло; • Контейнерът трябва да е устойчив на опити за излизане. Препоръчват се здрави пластмасови или дървени контейнери от безвреден и нетоксичен материал. Не се допускат клечки от телени мрежи; • За да се избегне нараняване на животното, вътрешността на контейнера не трябва да има остри ъгли, ръбове или пирони; • Транспортните контейнери трябва да имат вентилационни отвори от четирите страни.

За смесени превози с участието на България Ер и други партньорски авиокомпани в маршрута могат да бъдат прилагани други условия за багаж.

BAGGAGE ALLOWANCE ON BULGARIA AIR FLIGHTS

All passengers of Bulgaria Air are entitled to free carriage of cabin baggage and checked baggage (in the luggage compartment of the airplane) depending on the chosen tariff. Free allowances for pieces and weight of baggage may vary depending on the travel class (business or economy) and the tariff on which the ticket has been issued. Baggage transportation on regular lines also conforms to some general rules and the policy of Bulgaria Air, which you should consider.

Bulgaria Air introduces rules for baggage carriage on its destinations for all tickets, issued after May 2, 2011. The **PIECE CONCEPT** system is based on the quantity, weight and dimensions of the checked-in baggage.

TARIFFS WITHOUT CHECKED BAGGAGE

Each passenger who bought a ticket in a tariff that includes only a hand baggage carriage, is allowed to transport in the cabin free baggage allowance as follows:

Class of service	Allowance for free of charge baggage	Fees for checked baggage carriage
Economy class	1 piece hand baggage up to 10 kg and dimensions 55x40x23 cm (total length up to 118 cm)* and 1 personal item/laptop bag	First piece of checked baggage up to 23 kg and up to 158 cm *: <ul style="list-style-type: none">• Domestic flights – EUR 15 per direction• International flights – EUR 20 per direction

TARIFFS WITH CHECKED-IN BAGGAGE

Each passenger who bought a ticket in a tariff that includes checked baggage, is allowed to transport in the luggage compartment of the airplane free baggage allowance as follows:

1. International and Domestic flights

Class of service	Норма на безплатен багаж
Business class	2 pieces with a total weight up to 15 kg (dimensions 55x40x23cm each) and 1 personal item/laptop bag 2 pieces checked baggage up to 32 kg, up to 158 cm* each**
Economy class	1 piece hand baggage up to 10 kg and dimensions 55x40x23 cm (total length up to 118 cm)* and 1 personal item/laptop bag 1 piece checked baggage up to 23 kg and up to 158 cm*

2. Exceptions

Card type	Explanations
Gold card FLY MORE	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
For tickets paid with VISA Platinum card by CCBank	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
For tickets paid with co-branded card Bulgaria Air / CCBank	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
For members of the 'CCB Club' programme- free checked-in baggage	2 pieces of 23 kg. Third piece is charged as third excess baggage**
Seamen	2 pieces of 23 kg and up to 158 cm each**
Infants 0-2 years of age	If the fare of the ticket of the adult who is accompanying the baby allows 1 piece checked baggage up to 23 kg, the baby is entitled to 1 piece checked baggage up to 10 kg. Transportation of baby carriages is free of charge, but it is mandatory to hand them over/to receive them immediately before embarkation / disembarkation of the aircraft. The aviation company shall not be responsible for damages resulting from transportation on baggage belts, in case the carriage has not been handed over/received at the aircraft.

* The maximum allowed volume is the sum of the external length, height and width of the baggage/l+h+w/. The passenger may carry more than the free of charge baggage allowance for an additional fee. Third piece is charged as third excess baggage.

** If your tickets are paid in the company's website, as well as in the cases of: possession of gold card FLY MORE, membership in CCB Club, or tickets paid with co-branded card from CCB and Bulgaria Air or Visa Platinum card from CCB you need to contact us by phone +359 2 4020 400 or e-mail callfb@air.bg to reissue the ticket entitled to free 2 pieces of luggage. Possession card CCB Club, Visa Platinum CCB, co-branded card from CCB and Bulgaria Air, and Gold Card FLY MORE entitle the additional free checked baggage on tariff without luggage. The right to two pieces of luggage for holders of Gold Card FLY MORE and CCB Club and tickets paid with co-branded card CCB and Bulgaria Air and Visa Platinum card from CCB is only on flights where the operating carrier is Bulgaria Air.

THE PASSENGER MAY CARRY MORE THAN THE FREE BAGGAGE ALLOWANCE AT ADDITIONAL COST.

3. Excess baggage fees – International flights

Baggage weight between 23 kg and 32 kg	EUR 50
Baggage dimensions between 158 cm and 203 cm	EUR 70
Baggage dimensions between 203 cm and 280 cm	EUR 100
Extra piece – second bag up to 23 kg x 158 cm	EUR 50
Extra piece – third bag up to 23 kg x 158 cm	EUR 100

Baggage with weight over 32 kg may only be carried as cargo.

4. Excess baggage fees – Domestic flights

Baggage weight between 23 kg and 32 kg	EUR 20
Baggage dimensions between 158 cm and 203 cm	EUR 30
Baggage dimensions between 203 cm and 280 cm	EUR 40
Extra piece – second bag up to 23 kg up to 158 cm	EUR 20
Extra piece – third bag up to 23 kg up to 158 cm	EUR 50

5. Special categories of baggage

Sport equipment	Transportation of sport equipment is not included in the quota of checked baggage. It is charged as an extra piece of checked baggage EUR 50 in direction. The equipment must be of maximum weight and dimensions 23 kg and 203 cm* Exception: Free carriage of 1 piece of ski / snowboard equipment for all flights operated by Bulgaria Air.
Bicycles	Accepted for carriage in special packaging (cardboard or a special case). Maximum size of package 160 x 90 x 25 cm. This service requires pre-confirmation in the reservation. International flights: EUR 70 per direction. Domestic flights: EUR 30 per direction.
Firearms	Carriage of firearms and ammunition is carried out according to the requirements of the International Air Transport Association /IATA/. It is not confirmed on codeshare flights of Bulgaria air. Carriage of firearms and ammunition other than sport weapons and ammunition is prohibited. In some cases, carriage of firearms and ammunition for hunting and sporting purposes may be permitted. The passenger should contact Bulgaria Air and provide information on the type of weapon, its serial number and the ammunition, which will be entered into the reservation system. All firearms and ammunition will be accepted only as baggage and must be transported in the luggage compartment of the airplane and under no circumstances in the passenger cabin. They must be suitably packed separately and the weight of the ammunition should not exceed 5 kg. The passenger should have all documents required by law and regulations applicable to carriage for the particular state. Bulgaria Air reserves the right to deny carriage of firearms and ammunition. • Hunting rifles and cartridges – total weight up to 15 kg: fee EUR 50. • Hunting rifles and cartridges – total weight over 15 kg: fee EUR 70. • Short-barrel firearms (pistol): fee EUR 20. Hunting rifles and cartridges – total weight up to 15 kg: fee EUR 50 per direction. • Hunting rifles and cartridges – total weight over 15 kg: fee EUR 70 per direction. • Short-barrel firearms (pistol): fee EUR 20 per direction.
Pets in the passenger cabin /PETC/	Only dogs and cats are accepted. Bulgaria Air does not accept for carriage live animals to and from Great Britain. If traveling with a pet /dog or cat/, please be advised to contact the airline for confirmation at the time of purchase of your ticket. Maximum weight of the pet and the cage – up to 8 kg. For flights FB1431/1432 to/from Paris, where operator is Air France, the maximum weight of the pet and the cage is 6 kg. Maximum dimensions of the cage – 48 x 35 x 22 cm. Not included in the free baggage allowance. A fee of EUR 50 per direction applies.
Pets in the hold /AVIH/	Only dogs and cats are accepted. Bulgaria Air does not accept for carriage live animals to and from Great Britain. Without limitations in the weight of the pet. Maximum dimensions of the cage - 110 x 65 x 70 cm. Not included in the free baggage allowance, a fee apply as follows: • for total weight of the pet and the container up to 32 kg - EUR 80 per direction • for total weight of the pet and the container above 32 kg - EUR 120 per direction Exceptions: • Animals weighing over 32kg together with the container are not accepted for carriage to / from Brussels. • Fighting and dangerous breeds are accepted for carriage only as cargo (example: American Pit Bull Terrier, American Staffordshire Terrier, Staffordshire Bull Terrier, Bull Terrier, American Bulldog, Dogo Argentino, Karabash / Kangal / Anatolian Shepherd Dog, Caucasian Ovcharka / Caucasian Shepherd Dog, Rottweiler, Rhodesian Ridgeback). Conditions of carriage of live animals in the aircraft hold /AVIH/ • The transport container must be large enough for the animal to stand in its natural position, to turn around and to lie down; • The transport container must be designed to be leakproof, e.g. lined with absorbent material such as blankets; • The container must be escape proof. We recommend sturdy plastic or wood containers made from harmless and non-toxic material. Wire-mesh cages are not allowed; • To prevent the animal from injuring itself, the interior of the container must not have any sharp corners, edges or nails; • Transport containers must have ventilation holes on at all four sides.

For partner flights involving Bulgaria Air and other partner airlines, other luggage conditions may apply.

ГОТОВИ ЗА ПОЛЕТ

FIT TO FLY

Предлагаме ви няколко полезни съвета за това как да се чувствате добре по време на полета и след него. Изпълнявайте упражненията бавно и дишайте равномерно.

These handy exercises enable you to stay in top form – both during and after the flight. Perform each move with steady, even breathing.

Ходила

10 пъти

Поставете петите на пода и повдигнете нагоре пръстите на краката. После опрете пода с пръсти и повдигнете петите.

Глезени

15 пъти

Правете кръгови движения първо с единия крак, а после с другия.

Колене

30 пъти

Повдигнете единия крак, докато не усетите напрежение в бедрото.

Рамене

5 пъти

Поставете ръцете на бедрата и започнете да описвате кръгови движения с раменете.

Крака

10 пъти

Наведете се леко напред. Обгърнете с ръце коленете и ги повдигнете на нивото на гърдите. Загържете така 15 секунди.

Гръб и ръце

15 пъти

Поставете и двете стъпала на пода и стегнете корема. Наведждайте се напред, докато ръцете ви не опрат пръстите на краката.

EN

Feet

10 times

Placing your heels on the floor, stretch your toes upwards. Then, keeping your toes on the floor, raise your heels upwards.

Ankles

15 times

Rotate your foot – first in one direction and then the other.

Knees

30 times

Raise your legs, tensing the muscles in your thighs.

Shoulders

5 times

With your hands on your thighs, rotate your shoulders in a circular motion.

Legs

10 times

Bend forward slightly. Wrap your hands around one knee and raise it to your chest. Hold for 15 seconds. Repeat with the other knee.

Back and arms

15 times

Place both feet flat to the floor and hold your stomach in. Bend forward, moving your hands down your legs.

Да се лети не е страшно

- Статистиката сочи, че летенето със самолет е далеч по-безопасно от много други дейности
- Екипажът на вашия самолет е висококвалифициран и с богат опит
- Самолетите на България Ер са с безпречна поддръжка и могат да устоят на всякаква турбуленция
- Опитайте да се отпуснете – вдишвайте дълбоко през носа и задръжайте въздуха няколко секунди, преди да го издишате

EN

Relax!

- Statistics show that flying is much safer than many situations in daily lives
- The crew in control of the plane is highly trained and experienced
- Bulgaria Air aircraft are thoroughly maintained and designed to withstand various forms of turbulence
- Try to relax – breathe in deeply through your nose, hold for three seconds before exhaling slowly

По време на полет

- Усещате болка в ушите? Запушете носа, затворете устата и започнете да преглъщате или да се опитвате да изкарате въздуха, без да отваряте уста. Дъвченето на дъвка също помага
- Стимулирайте кръвообращението си, като се разходите по пътеката в самолета
- Избягвайте да седите с кръстосани крака, защото това може да ограничи кръвообращението
- Може да се почувствате по-удобно, ако свалите обувките
- Пийте повече вода и по-малко алкохол, чай или кафе

EN

During the flight

- Ear pain? Pinch your nose shut, close your mouth and swallow or blow out against your closed mouth. Alternatively, chew some gum
- Stimulate your circulation by walking around the cabin and stretching
- Avoid sitting with your legs crossed as this restricts circulation
- Removing your shoes may provide you with more comfort
- Drink plenty of water and not too much alcohol, tea or coffee

Как да се приспособим по-бързо към часовите разлики

- Опитайте се да настроите биологичния си часовник към времевата зона на бъдещата ви дестинация, като вечерта преди по лета си легнете един час по-рано или по-късно
- Не прекалявайте с тежката храна и не пийте твърде много алкохол или кафе вечерта преди полета
- Яжте богати на протеин храни в подходящи за новата часова зона отрязъци от денонощието
- Когато пристигнете на избраната от вас дестинация, направете си кратка разходка
- Прекарайте поне 30 минути на дневна светлина

EN

Reducing jetlag

- Begin adjusting your body clock to the time zone of your destination the night before departure by going to bed earlier or later
- Don't consume too much food the night before you leave, or drink too much coffee or alcohol
- Eat protein-rich meals at times that are normal for your new time zone
- At your destination, take light exercise – such as a walk
- Spend at least 30 minutes in daylight

УДОБСТВО И БЕЗОПАСНОСТ ВЪВ ВЪЗДУХА

YOUR COMFORT AND SAFETY IN THE AIR

Вашето здраве

Ако имате притеснения за здравето си, свързани с пътуването, и особено ако страдате от дихателни или сърдечно-съдови заболявания, посетете лекаря си преди заминуване. Аптеките могат да ви предложат лекарства без рецепта, но нашият съвет е винаги да се консултирате с лекар, който е най-подходящ за вас.

Вашият багаж

Избягвайте тежкия ръчен багаж. Носенето му може да претовари организма ви. Да седнеш в креслото уморен и загъхан, означава да започнеш пътуването си зле. В ръчния багаж носете само основното, което ще ви трябва по време на полета.

Срокът за явяване на летището

Опитайте се да пристигнете на летището рано. Оставте си достатъчно време за формалности, пазаруване и отвеждане към самолета. Времето за регистриране на пътниците е различно на различните летища и може да варира според дестинацията. Добре е да се информирате предварително за часа, в който трябва да сте на летището.

Вашата сигурност

Запознайте се с изискванията за сигурност и ги спазвайте.

Не се съгласявайте да пренасяте чужд багаж.

Не оставяйте багажа си без надзор.

Слагайте ножове, ножици и остри предмети в куфара, който предавате за транспортиране в багажника на самолета. Ако са в ръчния ви багаж, летищните служби за сигурност ще ви забранят да ги качите в самолета.

Вашият ръчен багаж

Сложете тежките предмети под седалката пред вас, а леките – в багажните отделения над седалките. Не блокирайте с багаж пътя към аварийните изходи и пътеките между креслата. Отваряйте багажниците над седалките внимателно – ако съдържанието им е разместено по време на полета, при отваряне от тях може да паднат предмети.

Пушенето

Пушенето в самолета е опасно. Забранено е на всички

България Ер ви желае безопасен и удобен полет. Висококвалифицираните ни летци, стюардеси и стюарди са обучени да осигурят безопасността ви. Ето някои основни моменти от безопасността, с които може да се запознаете, докато почивате и се наслаждавате на полета на България Ер.

Bulgaria Air wishes you a safe and comfortable journey. Our highly trained flightdeck and cabin crews are here to take care of your safety. While relaxing and enjoying Bulgaria Air's inflight service, you may consider the basic points that follow.

полети на България Ер. На кабинния екипаж е наредено да следи за изпълнението на забраната. Не пушете в полетните, които са оборудвани с датчици за дим.

Упътванията за безопасност

Преди заминаване и пристигане кабинният състав на България Ер ще ви запознае с правилата за безопасност в самолета. Упътването включва сведения за предпазните колани, кислородните маски, изходите, аварийното напускане на самолета, спасителните жилетки. Молим за вашето внимание по време на демонстрацията. Разгледайте инструкцията за безопасност в самолета, която е в джоба на седалката пред вас.

Кабинен екипаж

Кабинният екипаж на България Ер се грижи да ви обслужва отлично и да осигурява безопасността по всяко време. Не се притеснявайте да повикате стюардесите и стюардите, като използвате разположения над креслото ви бутон, да споделяте коментарите си с тях и да ги убедомявате за потребностите си.

При пристигане

Пазете багажите си купони, за да намерите лесно багажа си. Отделете малко време, за да се аклиматизирате след пристигането си.

in, shop and board. Check-in times vary from airport to airport and from destination to destination. Please, inform yourself well in advance to avoid delays/cancellations.

Your security

Do read and follow the security requirements. Do not agree to carry other people's items with you. Never leave your luggage unattended. Store personal knives, scissors and other sharp objects safely inside your suitcase or hold luggage. If you do not, airport security staff will stop you taking them aboard in your cabin luggage.

Your hand luggage

Please store heavy items underneath the seat in front of you. Stow lighter items in the overhead luggage racks. Please ensure you do not block access to the emergency exits, and do not block the aisle. Please open the overhead lockers with caution: items there may have become disturbed and may fall onto the seats below.

Smoking

Smoking onboard is dangerous. All Bulgaria Air flights are non-smoking and cabin crew are under strict instructions to monitor observance. Please do not smoke in the lavatories; they are equipped with smoke sensors.

The safety briefing

Before departure and on approach, Bulgaria Air cabin crew will demonstrate the rules of safety on board our aircraft. The briefing includes information on your seatbelt, how to use your oxygen mask, how to locate exits, how to leave the aircraft in an emergency, and how to use your lifejacket. Please spare a moment to watch their demonstration. Please also consult the illustrated Safety on Board leaflet in the seat pocket in front of you.

Your cabin crew

The Bulgaria Air flight attendants are on board to provide you with top class inflight service and ensure your safety at all times. Please do not hesitate to use the overhead attendant call button and share comments or request service from your flight attendant.

At the destination airport

Have you luggage identification tags ready to help you find your luggage. Give yourself some time for initial acclimatisation with the weather and environment of your destination.

Your health

If you have any medical concerns about making a journey, or if you suffer from a respiratory or heart condition, see your doctor before traveling. There are over-the-counter medicines available, but we recommended always consult a doctor to determine which are suitable for you.

Your luggage

Try to travel light. Carrying heavy bags can cause considerable stress you may not be used to. Arriving at your sit exhausted and perspiring is not a good start to your journey. In your hand luggage, carry only essential items which you will genuinely need during the flight.

Your check in deadline

Arrive early at the airport. Give yourself plenty of time to check

Уважаеми пътници,

В съответствие с директива на Европейската комисия 68/2004 от 15 януари 2004г., в охраняемите зони на летищата и в ръчния багаж не бива да се слагат предмети, с които е възможно или изглежда възможно да се причини нараняване. Сред забранените предмети са:

- всякакви видове огнестрелно оръжие;
- катапулти и харпун;
- имитации на огнестрелно оръжие, в това число детски играчки;
- оръжейни части, с изключение на уреди за телескопично виждане;
- пожарогасител;
- електрошокови уреди;
- брадви, секири, сатъри, томахаки;
- лъкове, къси копия;
- всякакви заострени метални предмети,

- които могат да послужат за нараняване;
- ножове, независимо от предназначението им;
- саби, мечове;
- бръснари, скалпели;
- ножици, с режеща част по-дълга от 6см;
- бормашины, отвъртки, клещи, чукове;
- кънки за лег;
- всички видове спортни стикове, бухалки, щекли и тояги;
- всички видове оборудване за бойни

- спортове;
- амуниции, гранати, мини, военни експлозиви;
- детонатори;
- газ и газови контейнери;
- всякакви пиротехнически средства;
- хлор, парализиращи спрейове, съзотворен газ;
- терпентин, разреждател и аерозолна боя;
- напитки с над 70% съдържание на алкохол;

Списъкът посочва някои от забранените за пренос предмети, без да бъде изчерпателен. Моля консултирайте се с летищния персонал за по-пълна информация.

From 6 November 2006 the European Union adopted new security rules that restrict the amount of liquids you can take through security checkpoints, in addition to other prohibited articles. These liquids must be in individual containers with a maximum capacity of 100 ml each, packed in one transparent, resealable plastic bag (with a capacity of no more than one litre). The restrictions apply to liquids such as water, drinks, soups, syrups, make-up, creams, lotions, gels, perfumes, deodorants, sprays, tooth paste and shaving foam. Liquid foods for babies and any medication a passenger may need during a flight are exempt from the above restrictions but must be presented at security checkpoints.

This is not an exhaustive list. If in doubt, please, consult the airport staff who will be happy to provide you with more detailed information.

Dear passengers,

In keeping with European Commission Regulation № 68/2004 of 15 January 2004, any object capable, or appearing capable of causing injury should not be carried into the security restricted areas of the airports and into the aircraft's cabins. These include, but are not limited to:

- all types of firearms;
- catapults and harpoons;
- replica or imitation firearms, toy guns;
- component parts of firearms (excluding telescopic sighting devices);
- fire extinguishers;
- stun or shocking devices;
- axes, hatchets, meat cleavers; machetes;
- arrows and darts;
- any type of sharpened metal objects, which could cause injury;

- all types of knives;
- sabers, swords;
- open razors and blades, scalpels;
- scissors with blades more than 6 cm in length;
- drills, screwdrivers, crowbars, hammers;
- ice skates;
- any type of sport bats, clubs, sticks or paddles;
- any martial arts equipment;
- ammunition, grenades, mines, explosives

- and explosive devices;
- detonators;
- gas and gas containers;
- any pyrotechnics;
- chlorine, disabling or incapacitating sprays, tear gas;
- turpentine and paint thinner, aerosol spray paint;
- alcoholic beverages exceeding 70% by volume.

НОВИ ПРАВИЛА ЗА ПРЕВОЗ НА ДЕЦА

От 1 юли 2012 година авиокомпания България Ер променя правилата за превоз на непридружени деца

За **НЕПРИДРУЖЕНО ДЕТЕ (UNACCOMPANIED MINOR - UM)** се смята дете, от 3 до 12 години, което по време на полета не се придружава от родител/настойник или друг пътник-придружител. Деца до 3 години не могат да ползват услугата непридружено дете

ПРИ УСЛУГАТА ПРЕВОЗ НА НЕПРИДРУЖЕНО ДЕТЕ (UM) служители поемат детето от изпращача на отправното летище, придружават го по време на всички летищни формалности и го предават на посрещача. Услугата е задължителна за деца на възраст от 3 до 5 години и възможна при поискване за деца с навършени 5 години.

ФОРМУЛЯР – ИНФОРМАЦИЯ ОТ РОДИТЕЛ/НАСТОЙНИК: Задължителен документ, в който се вписва пълна информация за детето, както и имената, адресите и телефони на изпращача и посрещача.

ЕСКОРТ – Стюардеса, която пътува с детето и се грижи за него по време на полета. За да бъде осигурен ескорт, агентът, създател на резервацията на детето, внася SR UMNR с неговата възраст и рождена дата, както и информация за посрещача и изпращача – имена, телефон за връзка и пълнен адрес. Запитването се прави поне две седмици преди полета. В рамките на 3 дни служителите от отдел Спейс контрол дават отговор на молбата. При потвърждение Спейс Контрол запазва място на стюардесата на желания полет и уведомява агента, който създава EMD в резервацията на детето в размер на дължимата сума за тази услуга.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНАТА ИНФОРМАЦИЯ за потвърждаване на услугата UMNR включва три имена, възраст и рождена дата на детето; три имена, телефон за връзка и пълнен адрес на посрещача и изпращача. Непридруженото дете трябва да носи със себе си валиден паспорт. За вътрешните полети паспортът може да бъде заменен с акт за раждане – оригинал или нотариално заверено копие.

- Авиокомпания България Ер не приема непридружени деца, трансфериращи на летище София. Изключения се правят само при предоставени контакти на трансферния пункт.
- Деца до 3 години не се приемат за превоз без придружител.
- Деца, навършили 5 години, се приемат за превоз без придружител и се обслужват по реда за непридружени деца – UM.

ЗАПЛАЩАНЕ ЗА ПРЕВОЗА на непридружени деца: за всяко непридружено дете, независимо от възрастта, се събира UM такса в размер на 40 евро на отсечка за международни полети и 20 евро за вътрешни линии, като за София – Лондон таксата е 50 евро, а за Лондон – София 50 паунда. Една стюардеса може да придружава две деца от едно семейство – братя и сестри, които пътуват заедно, като се заплаща една UM такса за двете деца.

Допълнителни условия:

- от 3 до навършване на 5 години: за детето се заплаща пълната тарифа за възрастен пътник без детско намаление, плюс 50% от едноточната тарифа в М класа за стюардесата-придружител. Всички дължими летищни такси за маршрута по билета също се събират;
- от 5 до 7 години: плаща се 100 % от тарифата за възрастен пътник;
- от 8 до 11 години: плаща се детски билет с приложимото по съответната тарифа детско намаление;
- по желание на родителите, деца от 12 до 18 години могат също да ползват услугата UM срещу заплащане на UM таксата.

NEW RULES FOR TRANSPORTING CHILDREN

From the 1st of July 2012, Bulgaria Air is changing its rules regarding transporting unaccompanied children.

AN UNACCOMPANIED MINOR (UM) – is any child of 3 to 12 years of age who is not accompanied by parent/guardian or another passenger-companion on the same flight. Children of less than 3 years of age may not use the service for unaccompanied minor.

THE SERVICE “TRANSPORT OF AN UM means that employees of Bulgaria Air take the child from the person that escorts him or her to the departure airport, accompanies the child through all airport formalities, and brings him to the person that will collect the child at the destination. The service is mandatory for children between 3 and 5 years old, and optional for children who have already turned 5 years.

FORM – INFORMATION FROM THE PARENT/GUARDIAN: A mandatory document that contains full information about the child, as well as names, addresses and telephone numbers of the persons who will be escorting the child to the departure airport and from the destination airport.

ESCORT – A flight attendant who travels with the child and cares for him or her during the flight. To provide an escort, Bulgaria Air requires the travel agent that books the flight for the child to submit SR UMNR with the child's age and date of birth, as well as information about the person who will deliver the child to the departure airport, and the person who will collect him or her from the destination airport – their full names, telephone numbers and full addresses. This service should be requested at least two weeks prior to the flight. Staff members from the Space Control Department will reply to your inquiry within 3 business days. Upon confirmation, Space Control books a place for the flight attendant on the desired flight and informs the travel agent who issues an EMD on the child's reservation in the amount of the sum payable for the service.

MANDATORY INFORMATION for the confirmation of the UMNR service includes the child's full name, age and date of birth, as well as the full names, telephone numbers and complete addresses of persons delivering the child to the departure airport and those who are collecting him or her at the destination airport. The UM must have a valid passport on him/her. For domestic flights the passport may be replaced by a birth certificate or a copy of it certified by a Notary.

- Bulgaria Air does not accept unaccompanied minors who transfer at Sofia Airport. Exceptions are made only when contact information has also been submitted for the persons who will take care of the child at the point of transfer.
- Children under 3 years of age cannot travel unaccompanied.
- Children who have turned 5 are permitted to travel unaccompanied and are served according to the rules for unaccompanied minors.

THE PRICE FOR THE TRANSPORT OF UM SERVICE:

For an unaccompanied child, regardless of age, a UM fee of EUR 40 per international flight segment and EUR 20 for domestic flights is collected, for Sofia - London the fee is EUR 50 and for London - Sofia GBP 50.

One flight attendant can escort two children from the same family simultaneously - brothers and sisters traveling together, and in that case one UM fee is collected for both children.

Additional conditions:

- For children between 3 and 5 years old: the price is the full adult tariff without a children's discount, plus 50% of the one-way tariff per segment in M class for the escorting flight attendant. All applicable airport fees for the route of the flight are also collected;
- Age 5 - 7: the customer pays 100% of the tariff for an adult passenger;
- Age 8-11: the customer pays a children's tariff (with the applicable child discount from the respective tariff);
- Upon parental request, children aged between 12 and 18 years old may also make use of the UM service if the UM fee is paid.

THE FACE OF

Bulgaria Air

National Carrier **www.air.bg**

Airbus A320-214

**Airbus A319-112
Airbus A319-111**

Boeing 737-300

Embraer 190-100

CODESHARE PARTNERS

Co-operative and marketing abetments with other airlines are an integral part of Bulgaria Air operating policy. Code sharing agreements enable travelers to take advantage of a greatly enhanced spectrum of global destinations with the minimum of procedural inconvenience.

SOFIA – MOSCOW

Both airlines operate codeshare flights between Bulgaria and Russia.

VARNA/BOURGAS – MOSCOW

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – PARIS

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – ROME

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – MILAN

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – MADRID, MADRID – LAS PALMAS,
MADRID – TENERIFE

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – AMSTERDAM

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – BUCHAREST

Jointly operated services using Tarom aircraft and crew.

SOFIA – PRAGUE, PRAGUE – BUDAPEST

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA – BELGRADE

Jointly operated services using Air Serbia aircraft and crew.

A STAR ALLIANCE MEMBER

SOFIA – ATHENS

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA – VARNA, SOFIA – BURGAS, SOFIA – LARNACA

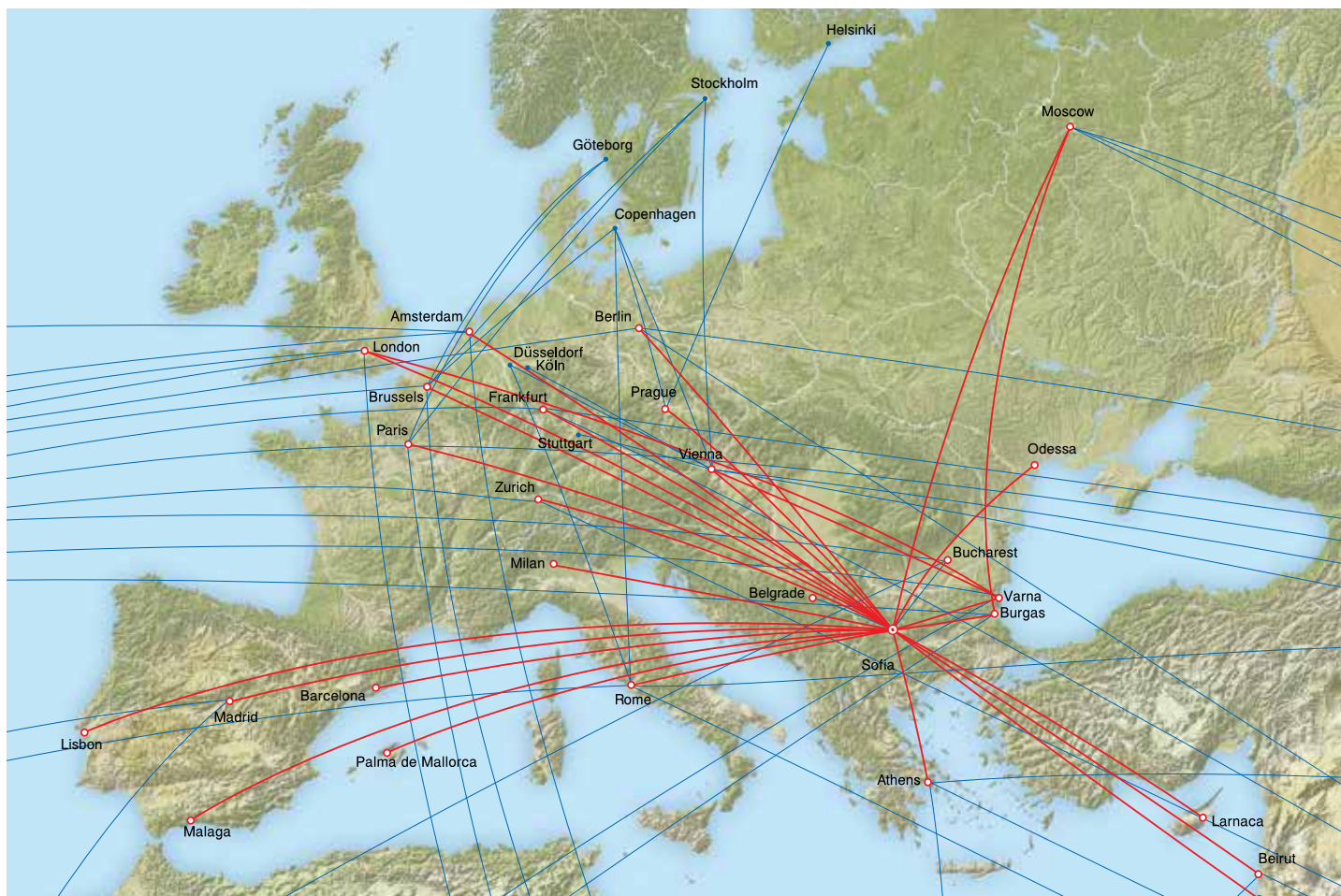
Jointly operated services using Bulgaria air aircraft and crew.

ATHENS – LARNACA, ATHENS – BEIRUT, ATHENS – TEL AVIV,

ATHENS – EREVAN, ATHENS – NICE, LARNACA – TEL AVIV

Jointly operated services using Aegean aircraft and crew.

Дестинации Destinations

CODESHARE PARTNERS

Code share партньорството позволява на авиокомпаниите да предлагат на своите пътници повече полети до дадената дестинация при облекчена процедура за резервация, както на собствените полети, така и на полетите на партньора по маршрута.

The Code share partnership enables airlines to provide for their valuable customers more frequencies to each particular destination at facilitating booking procedure, on every own operated or marketing flight en route.

SPA PARTNERS

Special prorate agreement е сред основните търговски договори, предоставящи на партньорските авиокомпани изключителната възможност да увеличат броя на предлаганите дестинации през даден пункт и да отговорят на търсенето на клиентите с приемливи цени.

The Special prorate agreement is among the basic commercial agreements, giving partner airlines a significant opportunity to enlarge number of global beyond destinations offered in response to customer demands at reasonable prices.

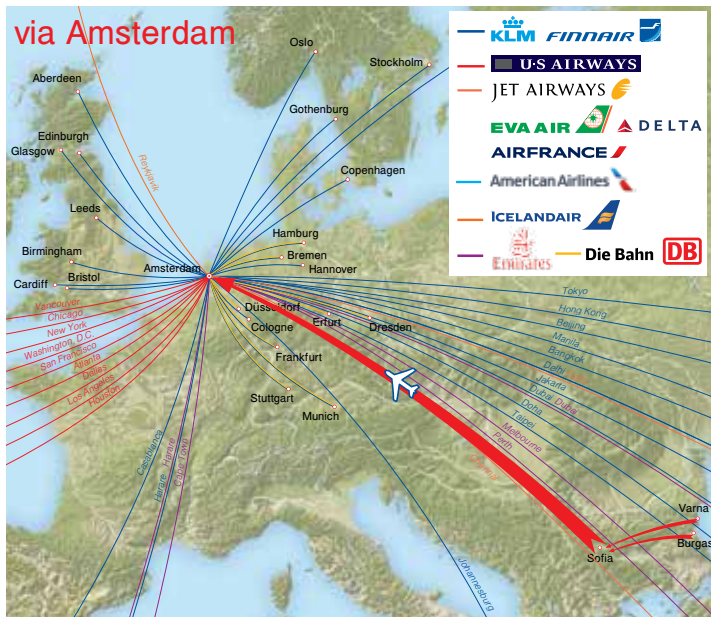
INTERLINE PARTNERS:

Interline agreement позволява взаимното признаване на билетите и по този начин съществено допринася за това двете авиокомпани да могат да предлагат продукта на партньора по редовни линии.

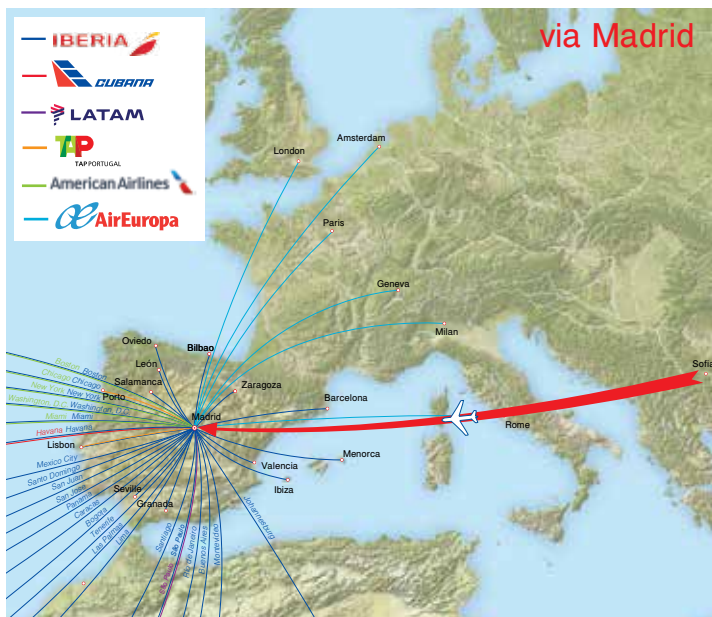
The Interline agreement permits the acceptance of each other's airtickets and that way contributes significantly both airlines to be able to offer customers reciprocally their product on schedule services.

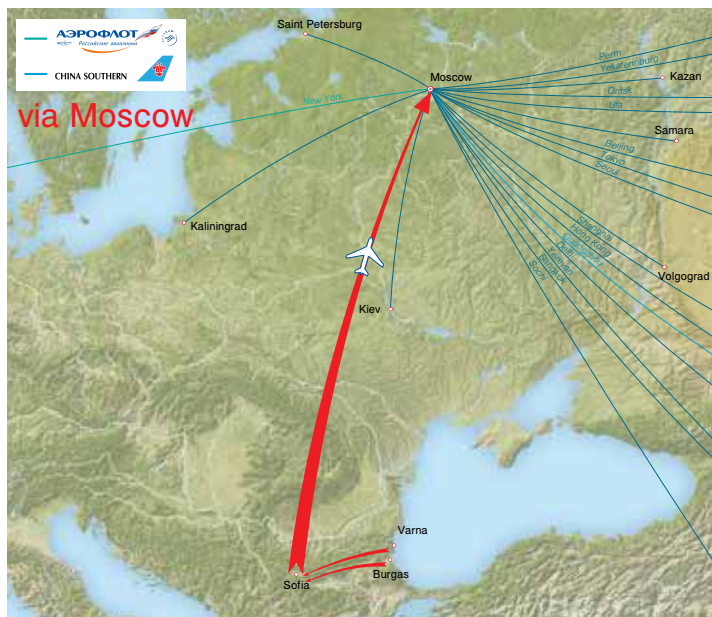
Летете до всяка точка на света с България Ер и партньори.
Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

Летете до всяка точка на света с България Ер и партньори.

Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

БЪЛГАРИЯ ЕР: Къде да ни намерите?

BULGARIA AIR: Where to find us?

SOF BOJ VAR 	Customer Service Center 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working Hours:</i> <i>Every day 08:00-22:00 Local Time</i>	phone: +359 2 402 04 00 e-mail: callFB@air.bg www.air.bg
	Head office 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i>	fax: +359 2 984 02 03 e-mail: office@air.bg www.air.bg
	Sofia City Office 2 Ivan Vazov Street <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>9:00-12:00/12:30-17:30 Local Time</i>	e-mail: tickets1@air.bg www.air.bg
	FLY MORE Office 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 <i>Working hours:</i> <i>Every day: 09:00-12:00/13:00-18:00</i> <i>Local Time</i>	phone.: +359 888 903 943 +359 2 984 02 96 e-mail: flymore@air.bg www.air.bg
	Varna Airport Office Varna Airport Terminal 2, Departures <i>Monday - Friday and Sunday:</i> <i>07:00-21:00 Local Time</i> <i>Saturday:</i> <i>03:00-18:00 Local Time</i>	phone: +359 52 573 321 fax: +359 52 501 039 e-mail: varna@air.bg www.air.bg
	Varna City Office 55, 8-mi primorski polk blvd <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday 09:00-20:00 Local Time</i> <i>Saturday 10:00-18:00 Local Time</i>	phone: +359 52 651 101 e-mail: varna_city@air.bg www.air.bg
	Bourgas Airport Office Bourgas airport, Terminal 2 Departures, floor 2 <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i> <i>(between June and September)</i>	phone: +359 56 900 155 fax: +359 56 870 132 e-mail: boj@air.bg www.air.bg
BRU 	Belgium, Brussels <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>10:00-19:00 Local Time</i>	phone: +32 470 401 260 e-mail: brussels@air.bg www.air.bg

LCA 	Cyprus, Nicosia "Louis Aviation" - 11 Lemesos Avenue, 2112 Nicosia, P.O. Box 21301, 1506 Nicosia, Cyprus. phone: +357 225 88 182 fax: +357 223 76 606 e-mail: bulgariaair@louisgroup.com www.air.bg
BER 	Germany, Berlin Bulgarian Air Tour Leipziger str 114-115, 10117 Berlin, Germany <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:00-18:00 Local Time</i> phone.: +49 30 2514405 +49 30 2514460 fax: +49 30 2513330 e-mail: info@berlin-bat.de www.air.bg
LON 	United Kingdom, London Ticket Pod 1 Terminal 4 London Heathrow Airport Hounslow, TW6 3FB <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday</i> <i>09:30 - 17:30 Local Time</i> phone: +44 208 745 9833 +44 788 966 4174 e-mail: LHR@bulgaria-air.co.uk www.air.bg
MOW 	Russia, Moscow City Office 3 Kuznetzkiy Most Str., Moscow, 125009, Russia <i>Working hours:</i> <i>Monday - Friday:</i> <i>09:00-13:00/14:00-18:00 Local Time</i> <i>Saturday: 10:00-14:00</i> <i>(between June and September)</i> phone: +7 49 5789 9607 e-mail: ticketmow@air.bg moscow@air.bg www.air.bg Airport office Sheremetyevo airport, Terminal F, fl. 2, ticket desks 10 and 14 <i>Working hours:</i> <i>Opens 2 hours before flight</i> e-mail: svoapfb@mail.ru www.air.bg
TLV 	Israel - Tel Aviv Open Sky LTD 25 Ben Yehuda Str. Israel 63806, Tel Aviv <i>Working hours:</i> <i>Sunday - Thursday:</i> <i>09:00-17:00 Local Time</i> phone: +972 379 51 355 fax: +972 379 51 354 e-mail: annie@open-sky.co.il www.air.bg
USA 	Mailing Address: 1819 Polk St #401 San Francisco, CA 94109 <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Friday 9am - 5pm,</i> <i>Saturday - Sunday 9am - 1pm (EST)</i> phone: 1-855-FLY-TO-BG (359-8624) e-mail: tickets@bulgariaairusa.com www.air.bg
VIE 	Austria, Vienna Intervega Reisen Tiefer Graben 9, A-1010 Wien, Austria <i>Working Hours:</i> <i>Monday - Thursday</i> <i>09:00-17:30 Local Time</i> <i>Friday</i> <i>09:00-17:00 Local Time</i> phone: +43 1 5352550 0 900 220013 (domestic line) fax: +431 5352552 e-mail: intervegareisen@aon.at office@intervega.at www.air.bg